לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ג', ל' בתשרי תשמ"ט, 11 באוקטובר 1988 / שנה מ"ו מס' 13770 / המחיר 1.40 ש"ח כולל מע"מ

האמריקנים החזירו טייסת „כפירים" ישראל תנסה למוכרם למדינה זרה

אבי בניהו — כתבנו הצבאי

הצי האמריקני החזיר באחרונה לישראל טייסת מטוסי „כפיר" שהוחכרו לצורך אימון טייסים של הצי. מדובר בתריסר „כפירים" שנמסרו על פי הסכם מיוחד לשנה אחת ללא תשלום. נמסר, כי ה„כפירים" שחזרו לישראל לא יוכנסו לשירות בחיל־האוויר הישראלי, וכי ייעשה ניסיון למוכרם למדינה זרה. רק בשבוע שעבר חתמה התעשייה האווירית על חוזה למכירת תריסר מטוסי „כפיר" לקולומביה בשווי של 200 מיליון דולר. העיסקה סוכמה בביקורו של שר ההגנה הקולומביאני.

האוצר דחה הצעת בנקים ישראליים לפרוע חובות „כור"

פרופ' ברגלס, יו"ר בנק הפועלים ויוסף צ'חנובר, יו"ר דיסקונט, עיבדו הצעת הסדר לפיה הבנקים הישראליים יפרעו את החוב של „כור" בסכום של 400 מיליון דולר לבנקים האמריקניים — אולם האוצר מסרב מסיבות פוליטיות לתת אישורו להסדר ● מנכ"ל משרד התעשייה: הממשלה לא תוכל לעמוד מנגד, אסור להשלים עם נפילת כור ● שמיר: גורל „כור" חשוב לכולנו ● העובדים הביעו אמון בהנהלה

צבי טימור, אודי נחשון, אבשלום קווה, יהודה צור, כתבנו הכלכלי בירושלים

משרד האוצר דחה אתמול הצעה של הבנקים הישראלים לפרוע את כל חובותיו של קונצרן „כור" לבנקים האמריקניים, בסכום כולל של כ־400 מיליון דולר, ולהעביר את כל החוב הזה לבנקים הישראלים. הצעה זו נועדה לפתור את המשבר החמור שנוצר בעקבות תביעת הפירוק שהגיש הבנק האמריקני „באנקרס טראסט".

את ההצעה לפתרון המשבר הגישו אתמול יו"ר בנק הפועלים, פרופ' איתן ברגלס, ויו"ר בנק דיסקונט, יוסף צ'חנובר, במהלך הדיונים שנערכו בצמרת הכלכלית בירושלים. הם אמרו כי הבנקים הישראלים יהיו מסוגלים לגייס 400 מיליון דולר, כדי לאפשר ל„כור" להחזיר את כל חובותיה לבנקים האמריקנים וסכום זה כולל גם פרעון של אגרות חוב בהיקף של 105 מיליון דולר, אולם לשם כך דרוש אישור של משרד האוצר, בנק ישראל וועדת הכספים של הכנסת. כאמור ראשי האוצר דחו מסיבות פוליטיות את הצעת ההסדר של ברגלס־צ'חנובר.

סיבות פוליטיות

גורמים בנקאיים תקפו אתמול את סירובו של האוצר לקבל את ההצעה ואמרו, כי האוצר מסרב לכך

(סוף בעמוד 4)

אש"ף: הידיעות על מגעים עם ה„עבודה" מוצצות מן האצבע

„הליכוד מבקש לחפות בכך על הצעות שהציע בעצמו לאש"ף בתיווך רומניה"

ע"צ

תוניס.— אש"ף הכחיש אתמול ידיעות שלפיהן נערכו מגעים בינו לבין מפלגת העבודה הישראלית.

בהודעה שפירסמה סוכנות הידיעות של אש"ף בתוניס, הכריז דובר של אש"ף כי „ידיעות אלה מצוצות מן האצבע, ונועדו לסלף את מאבק העם הפלשתיני ואת החלטתו הנחושה להמשיך בהתקוממות עד להקמת מדינה פלשתינית עצמאית".

סוכנות הידיעות ואפ"א הוסיפה כי הליכוד והעתונות בישראל, ואפילו עתונים ערביים מסויימים, נתנו ביטוי לידיעות אלה.

עוד אמר הדובר כי ידיעות אלה גם נועדו „לחפות על ההצעות שהציע הליכוד בעצמו לאש"ף, באמצעות מדינה שלישית, ושאותן דחה אש"ף". הוא לא ציין במה מדובר.

ביולי הכריזו יועץ של יאסר ערפאת, באסם אבו־שריף, ושר האנרגיה משה שחל ממפלגת העבודה, כי הליכוד הציע לאש"ף, בתיווכה של רומניה, לקבל עליו את הניהול האזרחי בשטחים הכבושים. לדברי אבו־שריף, השיב אז אש"ף כי הוא דורש מנדט זמני של האו"ם על השטחים הכבושים וקיום מישאל עם לאחר נסיגת כוחות צה"ל.

אש"ף יכריז על מדינה בשטחים ● עמוד 2
נתוח: הכרזת אש"ף תשפיע על התיקו ● עמוד 4
התפרעות בעקבות ההרוגים באלג'יריה ● עמוד 5
מירוץ 88 — מערכת הבחירות לכנסת ● עמוד 20

אבן הושלכה למכוניתו של פרס בקריית־גת

המערך: תוצאת ההסתה של תשדירי הליכוד ● צבן: בריונות ימנית ● הליכוד: לפתוח בחקירה

דורית גפן, עזרא אבירן

ההתנכלויות לשמעון פרס הגיעו אתמול לשיא חדש כאשר אבן נזרקה לעבר מכוניתו על־ידי אלמוני שרין, פגע במכונית ונמלט. הדבר קרה בקריית־גת. פרס עצמו לא נפגע.

פרס קיים אתמול סיורים בקריית־גת ובמפעלים באיזור ונפגש עם התושבים לאסיפה במתנ"ס המקומי. פרס התקבל בתשואות ע"י מאות המשתתפים והופעתו לא הופרעה.

למטה המערך ממשיכים להגיע דיווחים על הפרעות מאורגנות של פעילי הליכוד באסיפות המערך. במערך העריכו אתמול כי ההסתה של הליכוד נגד פרס והמערך, בהצגתם כתומכי אש"ף ובני בריתו של ערפאת הוא אחד הגורמים לביטויי האיבה של ההתפרעויות החמורות באסיפותיו.

הפרעות והתנכלויות

כתבתנו מציינת כי שלשום הפריעו פעילי הליכוד בשכונת ביצרון בתל־אביב להופעתו של ח"כ (פואד) בן־אליעזר בסניף המקומי של המערך. הם צעקו סיסמאות וקללות והשליכו עגבניות. בידי רבים מהילדים שהשתתפו במהומה היו שלטי ליכוד.

הליכוד: לפתוח בחקירה

מטה הבחירות של הליכוד קרא אמש למשטרה לפתוח בחקירה מהירה ונמרצת לגילוי זהותו של מיידה האבן על מכוניתו של שמעון

(סוף בעמוד 4)

קח סייבין ותהיה בריא

תינוק סרבן במבצע התיסון במרפאת קופ"ח לאומית ברמת־אביב ג', המשך המבצע הארצי — עמוד 3. (צילום: פרטוש)

6 הרוגים בתאונה ליד עפולה

ההרוגים: שלושה מבני משפחת נג'ר מדבוריה ושלושה תיירים מצרפת ● שני ילדים נפצעו, אחד מהם קשה

כתבנו בעמק

בתאונה מחרידה שארעה אמש בכביש עפולה כפר־תבור, נמחצו למוות שלושה מבני משפחת מוחמד נג'ר מדבורייה ושלושה תיירים מצרפת.

אמש בשעה 18.20 נהגה לוטפיה נג'ר, בת 30 מהכפר דבורייה, במכונית מרגם סובארו כשבמכונית נסעו בעלה מוחמד, בן 27, בנותיהם, ילדה בת שנה ושמונה חדשים, תינוקת בת ארבעה חדשים וצעירה בת 17, כשלפתע, מסיבה בלתי ברורה, סטתה המכונית שמאלה

(המשך בעמוד 2)

כור במלכודת

תביעת הבנק האמריקני „בנקרס טראסט" לפירוקה של כור עקב אי־פרעון חוב בסך 20 מיליון דולר זיעזעה את הקונצרן הענק, הנתון בקשיים ובחובות אדירים. כור מצוייה מזה זמן באיזון עדין, המאפשר לה להתקיים למרות חובותיה, ומעניק לה מרווח נשימה כדי לנסות ולהבריא את מצבה. פניית הבנק האמריקני טרפה את הקלפים והעמידה את הנהלת הקונצרן במצב של מיגננה ותלות ברצונם הטוב של הבנקים האמריקניים. נראה עתה שלא רק שאין מסתמן פתרון של רצון טוב, אלא בנקים נוספים מצטרפים לתביעת „בנקרס טראסט", וכור מוצאת עצמה יותר ויותר במלכודת מסוכנת.

אחד הלקחים שניתן כבר להפיק ממצבה הנוכחי של כור הוא הסכנה שבתלות יתר בגורמים פיננסיים בינלאומיים, ובעיקר באלה האמריקניים. רק חברות ישראליות גדולות ביותר הצליחו להנפיק מניות בשוק האמריקני. הכניסה לשוק הזה פותחת אפשרויות נרחבות בפני החברות הישראליות, אך היא מחייבת אותן לקבל על עצמן את כללי המשחק של השוק החופשי. חברה ישראלית הנקלעת לצרות בארה"ב לא תזכה בתמיכה משיקולים לאומיים, פוליטיים או חברתיים. כור, שלא עמדה בהתחייבויותיה, עלולה לאבד את כל נכסיה. התלות בשוק האמריקני מהווה, אם כן, חרב פיפיות – אפשר לגדול אתו, אך הוא יכול למוטט את הגוף הנכנס.

מעבר שלבנקים האמריקניים אין כל שיקול לאומי או פוליטי בעמדתם כלפי כור, נדרש מגורמי האוצר בארץ שיקול כזה. גם אם אין כור מזוהה עם המחנה הפוליטי אליו שייך ניסים, מחייב האינטרס הלאומי שמירה על הקונצרן הענק. נפילתה של כור לא תתרחש בחלל ריק. נפילה כזו תזעזע את כל קווי האשראי בארץ ותמוטט את המערכת העסקית. היא גם תשלח לרחוב 30,000 מובטלים, ותפגע בפועלים רבים, בלי קשר להשתייכותם הפוליטית. הרווח הפוליטי המפוקפק מנפילת כור יפגע בסופו של חשבון במערכת הכלכלית כולה, שהאוצר ממונה עליה. ייתכן שנסים נותן לכור להתנדנד כדי להפיק מכך רווח אלקטוראלי, ויעשה לפתרון הבעייה אחרי הבחירות. אם כך הדבר, משחקים הליכוד ושלוחיו באוצר משחק מסוכן ביותר.

חשיפה: בנק־המזרחי עבר תקופה ארוכה על החוק וגבה ריבית גבוהה מהמותר

הפרשה נחשפה על־ידי המפקח על הבנקים והמימצאים הועברו ליועץ המשפטי לממשלה ● בנק־המזרחי גבה ריבית של 17 אחוז לשנה על הלוואות צמודות בעוד הריבית המותרת היתה 7.5 אחוזים ● תגובת הבנק: ייתכן שהיתה טעות שתוקנה אחר־כך

צבי טימור, אודי נחשון

בנק ישראל העביר דיווח ליועץ המשפטי לממשלה על מימצאים חמורים שהתגלו בביקורת על בנק המזרחי. בביקורת התגלה כי בנק המזרחי עבר במשך תקופה ממושכת על החוק וגבה בהלוואות צמודות, ריבית מעל המותר בחוק.

המימצאים — ליועץ המשפטי

הפרשה נחשפה על־ידי המפקח על הבנקים, ובדיון שנערך לאחרונה בהנהלת בנק ישראל טען היועץ המשפטי של הבנק המרכזי, מיכאל הרצברג, שעל־פי החוק צריך להעביר את המימצאים לטיפולו של היועץ המשפטי לממשלה ולמשטרה. נודע כי בדיון התגלו חילוקי דעות בין היועץ המשפטי לבין המפקח על הבנקים, והרצברג אמר בדיון כי תריש הוא היחיד שיכול לסגור תיקי חקירה. לאחר הדיון הועבר דיווח על המימצאים ליועץ המשפטי לממשלה.

פי שניים ויותר מהמותר

בחקירת הפיקוח על הבנקים התברר כי בנק המזרחי גבה הלוואות צמודות ריבית בשיעור של עד 17 אחוז לשנה, כאשר השיעור המותר בחוק היה בעבר 7.5 אחוזים ואחר־כך הועלה ל־13 אחוז לשנה. נודע כי הפיקוח על הבנקים ראה בכך חריגות מהנוהל התקין. בבנק ישראל מבחינים בין תלונות של לקוחות המחייבות טיפול משפטי, לבין חריגות מנוהל תקין, המטופלות באמצעות תקנות הקיימות כהוראות בנק ישראל.

(סוף בעמוד 4)

רעל / אינתיפאדה

לירות !!!

לירות במיידי האבנים
לירות באוויר, לירות בפנים,
בכל מיידה כפתור ובכל משליך הר
לירות כדי לפצוע, לירות כדי להשמיד
לירות בירויים משכבר, לירות בהרוגים
לירות בעצורים המנהליים, לירות בחריגים
לירות ביצרני המהומות ובמארגני הפרות הסדר
לירות בצמיגים החרוכים, לירות בכל כבשה שבעדר
לירות בלי לירוא, לירות בלי להשתיקיקול
לירות כדי שיישמע בהרי יהודה ובחוצות שומרון הר גדול
לירות בלי לשקול, לירות בלי לחשוב פעמיים
לירות במתכוון ולא בהיסח הדעת ובאקראי
לירות במזומן בלי הקפה ובלי אשראי
לירות תחמושת חיה, לא כדורי־סרק
לירות במיידה שכמוהו כדוב ובמיידה בגודל חרק
לירות במשליכי בקבוקי התבערה.
לירות במדברים על אור בקצה המנהרה
לירות בשותקים—להכעיס ובמי שמבקשים להסית
לירות ברועדים מפחד בתוך בקתות־הטין הרעועות
לירות במשחקים בחצר המגרשים רוחות רעות
לירות בנשים הרות ובישישים מעולפים מן החום
לירות בפגים ובמפגרים ובמי שפניהם מלאי תום
לירות בחשודים ולהחשיד את הירויים
לירות: קודם כל לירות: רק אחר־כך הבירורים.
לירות: לירות: רק אחר־כך הבירבורים.

אברהם שרון

על המשמר

רק רקע / סין על ספת הפסיכיאטר

חורים שחורים

בצילו של המשבר הכלכלי המסתמן בסין, וההיערכות לפתרונו, החליטו מנהיגיה לנקוט צעדי ביניים שנועדו להבהיר להמונים כי הליברליות שאפיינה את השנים שעברו, ואשר התבטאה בהוצאות מוגזמות ובחריגות תקציביות, חייבת להתחלף בריסון ובפיקוח. משום כך קוצצו 50 מיליארד דולר מתקציב ההשקעות. אולם לסיני הפשוט, שאיננו מתמצא במושגים כלכליים גלובאליים, נודע בבירור על התחלואים שהביאו את הנסיגה הכלכלית, מדו"ח הביקורת שחשף חורים שחורים בניהול העניינים. 50 מיליון דולר שנועדו לעניים נעלמו מקופותיהן של כאלף מועצות ב־21 מחוזות. מעילה או ניצול לרעה, אומר הדו"ח. כ־120 מיליון דולר מתקציביהם של 8000 בתי ספר ו־2000 לשכות חינוך מקומיות "נוצלו לפעילות שאיננה קשורה כלל לחינוך". ואם כאלה לא די, למד הסיני כי אמנות השוחד, שבעבר היתה זולה מאוד, בין 25 ל־100 דולר למשוחד, האמירה לשחקים והיא מגיעה לסכומים של 1500 דולר ויותר. או כמו שגילה סוחר טלוויזיות, בתמורה לשוחד של 30 אלף דולר, הוא עשה רווח של 150 אלף.

בימים אלה נודע לסינים על מנהגים שהיו מקובלים על הפקידות הבכירה של הרפובליקה הסינית העממית. את יום החג הלאומי נהגו לציין מדי שנה בבונוסים, סובסידיות ומענקים לעצמם, ברמה הלאומית, המחוזית והמקומית. או שנהגו לארח זה את זה בנשפיות וסעודות פאר, לגמו קוניאק צרפתי משובח, עישנו סיגריות יוקרה אנגליות ועוד. באחד המחוזות, האיזור הכלכלי המיוחד שן זן, סמוך להונג קונג, הגיע חשבון ההוצאות על סעודות הפקידות הבכירה לסכום של 200 מיליון דולר. מעתה, הוחלט בבייג'ין לקצץ בהוצאות המותרות, ואף הוטל מס גבוה ביותר על אירוח. צעד קטן קדימה לכלכלה הסינית, צעד גדול לאחור לפקידים.

ובה בעת, מדווחים לנו מסין על קידמה אחרת, מבורכת, שמוצאת דרכה פנימה: הפסיכותראפיה, שבמשך שנים רבות היתה מחוץ לתחום, זוכה שם להכרה, לא מעט בגלל תופעות "מערביות" שהתפתחו בסין בד בבד עם הלחץ החברתי־כלכלי, ושל תחרות בעבודה ובחינוך. יותר ויותר סינים לוקים בתופעות של זעם, חרדה, דיכאון ותסכול, בנוסף על הגורמים השגורים של אהבות נכזבות ומעבר מן הכפר אל העיר. כ־16% מהסטודנטים בסין סובלים מ"עצבנות". אלא שרק בבייג'ין יש מרכז לבריאות הנפש, ואף הוא יכול לשרת רק תריסר בני אדם ביום. שני פסיכולוגים תורנים, בעיר של 10 מיליון בני אדם: בסך הכל יש בסין 7000 פסיכיאטרים, רבים מהם לא למדו בבתי ספר לרפואה. אמנם יש 350 בתי חולים, ובהן כ־10 אלפים מיטות, אך אומדן החולים במחלות נפש מגיע ל־10 מיליון סינים: עתה, אחרי שהיה אסור לדון בבעיות האלה בפומבי, ואלה שעסקו בכך עשו זאת כמעט בחשאי, שינתה הממשלה את עמדתה, והרשתה לקיים בקיץ ועידה של 400 פסיכיאטרים ופסיכולוגים מסין ומארצות הברית.

ב־30 אוניברסיטאות מוצעת פסיכותראפיה לסטודנטים הנזקקים. שיהיו בריאים!

צבי גורן

איזמל / כלכלת פוליו

חיטוי הכיס

שלא יהיה רע, יש כאלה שזה תמיד טוב בשבילם. ככל שההסטריה גוברת, כך עולה ומשגשג הביזנס, ואם אמר השבוע שר האוצר משה נסים שכלכלת בחירות לא תהיה הפעם, אפשר להסתפק ב"כלכלת פוליו".

בכל־בו לכלבי בית שברמת אביב ג' עומדים על הדלפק בכניסה לחנות, קומקומים חשמליים, 100 ש"ח היחידה - מחיר מציאה ממש: ועם ישראל בהמוניו רץ לקנות. מה קרה? הרי שאמרו שצריך להרתיח מים, מה שהוא בבחינת חידוש, שכן מי הרתיח מים קודם שפרצה הספק מגיפה הזאת? ובעל החנות אומר בסיפוק: "מצויין, העסקים נהדר. שרק ימשיך כך. קומקומים מצרך מבוקש היום".

בכל בית מרקחת שמכבד את עצמו, ניצב בכניסה לחנות מעמד מיוחד ועליו בקבוקי הפלא הנקראים "סטרילי" - נוזל שטיפה וחיטוי לפירות וירקות גם כן במחיר מציאה, רק 7 שקלים ו־14 אגורות. גם מסנני מים למיניהם - "פילטרים" בלע"ז - הולך טוב היום. עוברים למשמעת מים נקיים.

אבל "סוחרים" יש לא רק אצל בעלי העסקים, יש כמה רופאים שהם גם כן סוחרים ממולחים, ועד שלא באה משלחת המומחים מחו"ל והחליטה שיש לחסן את כל תושבי המדינה עד גיל 40, היו מי שהחליטו להתחסן בעצמם, ובמיוחד לחסן את ילדיהם. כידוע, בקבוקון המכיל 30 טיפות מן השיקוי של הד"ר סייבין עולה עשרה שקלים חדשים, והתכולה מספיקה ל־15 איש. התרופה נמכרת רק על ידי מרשם רופא, ואלה כידוע חוגגים הפעם עם שאר הסוחרים. תעריפים קבועים אין, וסולם המחירים לקבלת שתי טיפות בלבד - שימו לב! כמות שעולה לרופא פחות משקל - נע בין 30 ש"ח ל־100 ש"ח. הכל על פי ראות עיניו של המזליף...

הוא שאמרנו - עם ישראל בפאניקה וכלכלת המיקרובים עולה פורחת.

טלי ברזילי זוננפלד

ספורטק / מדי הנבחרת החדשים

מלמיליאן וסיני גם

פרנק ארוך, מאמנה המצליח של אוסטרליה, אמר לא מכבר בראיון לעתונאי ישראלי, כי יחד עם אורי מלמיליאן נבחרת ישראל משחקת עם עשרה כדורגלנים בלבד. בנושא זה, אין ספק, מסכים איתו יצחק שניאור המאמן הבכיר של נבחרת ישראל. ולא רק שניאור.

העובדות היבשות אומרות כי אורי מלמיליאן, בכ־50 הופעות במדים הלאומיים, מעולם לא התעלה ליכולת משחק טובה, שלא לדבר על יכולת טובה מאוד או מצויינת.

איש לא ישכח את משחקיו המצויינים של יעקב חודרוב בשערה של נבחרת ישראל, את השער הנהדר של נחום סטלמך לרשתו של יאשין, את שני הגולים של רפי לוי בבלגרד, את שעריו הבלתי נשכחים של מוטלה שפיגלר באוסטרליה ובמכסיקו, והרשימה ארוכה ארוכה. לאורי מלמיליאן, למרבה הצער, אין משחק גדול אחד במדי הייצוג של ישראל. אורי מלמיליאן הוא שחקן ליגה גדול ושחקן נבחרת רע.

מלמיליאן. זכה באשראי גדול מדי

התופעה מוכרת בחו"ל וגם בארץ. אלא שמלמיליאן זכה לאשראי גדול מדי, כ־50 משחקים במדים הלאומים. לשניאור היתה בעיה אחת גדולה. איך מרחיקים את מלמיליאן, הבן יקיר לי בית"ר ירושלים, מהנבחרת, בלי להקים עליו עולם ומלואו. למי שאיננו חובב ספורט מובהק נזכיר כי שניאור איננו נהנה מעיתונות אוהדת. בניגוד לאורי מלמיליאן למשל. שניאור חשש גם כי הדחת המאסטרו של ירושלים, תתפרש בחוגי הכדורגל, כפינוי מקום ברגל רמה וגסה לחביבו משה סיני מהפועל ת"א. למזלו של המאמן הלאומי האירועים ויו"ר בית"ר בני נחמיה שיחקו לידיו. ירושלים גימגמה בפתיחת הליגה, אוהדיה לא באו למשחקים והאוברדרפט בבנק הלך ותפח.

סיני. כל מה שאמרנו על מלמיליאן

נחמיה, עסקן מפלגתי זוטר, החליט כי הנבחרת פוגעת בקבוצה. הוא דרש משחקניו מלמיליאן, כהן וגינזבורג לפרוש מהנבחרת. מלמיליאן, אדם רגיש מאר, הרגיש בנבחרת כי שניאור משדר אליו רוח קרה מאר, כמעט אמרתי רוח סיבירית. הדרישה של נחמיה באה לו וגם לשניאור בדיוק ברגע הנכון. מלמיליאן איחר לאימון הנבחרת. שניאור שיחק אותה כועס מאד. מלמיליאן המשיך בכיוון הנכון, פוזה של נעלב ונפגע. מכאן ועד לפרישה מהנבחרת המרחק היה קטן מאד. שניאור המשיך לשחק אותה.הביע צער בראיונות עיתונאיים על הטעות של מלמיליאן, שירי הלל ושבח ליכולתו.לא, הוא לא קרא לו לחזור לנבחרת.

שניאור טועה רק בנקודה אחת: כל מה שאמרנו על מלמיליאן כשחקן נבחרת, נכון גם לגבי משה סיני.

מוטי בסוק

ציורמצב

בשטח/בידור מרומניה

רומן עם 400 אלף רומנים

אל ארשינל, השחקן מספר אחד היום ברומניה, שהגיע עם 41 חברי התיאטרון הרומני „טאנסה" לסיבוב הופעות עם המופע המוסיקלי הרבגוני „סבוי־סבוי", תרם את הבדיחה הכי פוליטית שמותר לו: בכמה נפל הדולר? לא חשוב, אם תראה דולר ברחוב, כדאי לך להרים אותו.

פעם שנייה שהוא בארץ, והוא מאוהב. לדעתו, 400 אלף יוצאי רומניה בארץ עושים אותו לשחקן ישראלי לכל דבר. מה זה אומר להיות השחקן הכי פופולרי ברומניה? אני שואלת. „זה כמו בכל מקום, לא נעשים מיליונרים, אבל רואים אותי בטלוויזיה ומצביעים עלי ברחוב, הרי אני מוכשר כל כך".

רומניה נדבקת בגלסנוסט. בפעם הראשונה מתאפשרת מסיבת עיתונאים עם אמנים ובראשונה עונה נציג השגרירות הרומנית, מיכאל פרסקיק, לשאלות חקרניות. בין היתר אמר, „במסגרת ההסכם התרבותי שנחתם בין ישראל לרומניה בפברואר השנה, נייבא לכאן מופעי תרבות ואמנות, וגם נייבא אומנים ישראלים לרומניה" אמר ולא יסף, ואז ביקשו מהעיתונאיות לא להוסיף ולהקשות.

אז ישבנו על מיץ תפוזים לא טבעי, והסתפקנו בנגינתו של ראדו סימיון — וירטואוז בנגינה על חליל פאן.

אלישבע איילון

את הפלפל האמיתי לפגישה עם העיתונאים סיפקו בנות הלהקה, ששמחו להצטלם בפוזות עליזות (צילום: מאיר פרטוש)

10.10.88

מנהיגי אש"ף סיכמו: תפורסם הצהרה על הקמת המדינה הפלשתינית

ההצהרה תתבסס על החלטת החלוקה מ־47' ● גובשו ארבעה עקרונות בקשר למהלך המדיני הכוללים „ויתורים הדדיים" ● לא ברור מתי בדיוק תפורסם ההצהרה — ייתכן עוד לפני הבחירות

פנחס ענברי, אורי הורוביץ, דליה שחורי (ארה"ב), רויטר

תוניס. — עם תום דיונים קדחתניים הגיעו המנהיגים הפלשתינים לידי הסכמה שיש להמליץ על פרסום הצהרה בעניין הקמת מדינה פלשתינית. המלצה זו תוגש למועצה הפלשתינית כדי שתאשרה. טרם סוכם מתי והיכן תתכנס המועצה, אך ייתכן שזו תזומן עוד לפני סוף חודש אוקטובר.

ג'מיל הילאל, מנהל מחלקת ההסברה של אש"ף, אמר לכתב „רויטר", כי המנהיגים הפלשתיניים הגיעו במקביל להסכמה שיש לדחות למועד מאוחר יותר את ההודעה על הקמת ממשלה זמנית.

על בסיס החלוקה

המדינה הפלשתינית תוקם על בסיס ההחלטה שהתקבלה על־ידי מועצת הביטחון ב־1947, לפני שנולדה מדינת ישראל. כזכור, הציעה אז המועצה לחלק את ארץ־ישראל לשתי מדינות — יהודית וערבית, ציין הילאל.

הדובר סירב לומר באיזו מידה תכיר ההצהרה במפורש במדינת ישראל. לדעת מדינות רבות הכרה ברורה מעין זו היא צעד חיוני — תנאי לקיום שיחות ישירות בין אש"ף לישראל.

באשר לרעיון הקמת ממשלה זמנית בגולה, תעניק המועצה הלאומית מנדט למועצה המרכזית שלה ולוועד הפועל של אש"ף, שיהיו מוסמכים להקים גוף מעין זה בזמן המתאים.

ויתורים הדדיים

העיתון „גשר" המופיע במזרח ירושלים מסר אתמול, שראשי הפלשתינים גיבשו ארבעה עקרונות בקשר עם המהלך המדיני המכריע שברצונם לנקוט עתה:

● הוויתורים לישראל ייעשו על בסיס של הדדיות. פירוש הדבר שיוכנסו שינויים באמנה הפלשתינית תמורת מחוות של של ישראל.

● הפלשתינים יעמדו על הבטחת מעמד של לגיטימיות בינלאומית למדינתם כדוגמת זו שישראל זכתה בה.

● עיקרון נוסף קובע, שהקמת המדינה הפלשתינית אינה מהווה [illegible] להתחשב בזכויות הפלשתינים שמחוץ לארצם ולהבטיח להם פיצויים הולמים, בין השאר.

● עוד סוכם, כי השיחות עם ישראל יתקיימו אך ורק במסגרת ועידה בינלאומית ולא יהיו שום עיסקאות ישראליות־פלשתיניות נפרדות מחוץ למסגרת הוועידה.

נתקבלה בחיוב בירדן

ירדנים ופלשתינים החיים בירדן קיבלו ביום ב' בברכה את הידיעות מתוניס לפיהן החליטו ראשי אש"ף לצאת בהכרזה על הקמת מדינה עצמאית.

הם אמרו כי זה צעד בכיוון הנכון, שיסלול את הדרך ליוזמה מדינית ארוכת טווח וליישוב הסכסוך הערבי־ישראלי.

ראמי חורי, העורך הראשי של העיתון „ג'ורדן טיימס" היוצא לאור בשפה האנגלית, אמר, כי ההחלטה היא בעלת פוטנציאל היסטורי.

„הזמן בשל לפעולה"

האני אל־חסאן, יועצו של ערפאת, אמר ביום ב', כי ההחלטה להכריז על מדינה פלשתינית לא תעוכב עד לאחר הבחירות בישראל ובארה"ב. אל־חסאן שבא לקהיר לשיחות עם שר החוץ, עבדול מג'יד, הוסיף ואמר: „הזמן בשל עכשיו לפעולה פלשתינית."

גם בארה"ב

העניין בישראל התחדש בארה"ב בעקבות ידיעות על כוונת אש"ף להכריז בכינוס החירום של המועצה הלאומית הפלשתינית, שייערך החודש באלג'יר, על כינון מדינה פלשתינית. רשתות הטלוויזיה בארה"ב ציטטו אתמול את עלי אל חסאן, יועץ בכיר למנהיג אש"ף יאסר ערפאת, שאמר בקהיר לעיתון בכווית, כי מפקדת אש"ף בתוניס החליטה להביא לאישור המועצה הפלשתינית מסמך, ובו הכרזה על הקמת מדינה פלשתינית בשטחים ועל הסתלקות אש"ף מהטרור.

רשת הסי.אנ.אנ. ראיינה אתמול את שגריר הליגה הערבית בוושינגטון קלוביס מקסוד ואת שגריר ישראל בארה"ב, משה ארד, בעניין זה. הראיונות נערכו בנפרד, ארד אחרי מקסוד. השגריר מקסוד אמר, כי ההכרזה העתידית על מדינה פלשתינית היא התוצאה המדינית של ההתקוממות בת 11 החודשים, שהתאפשרה אחרי הסתלקות חוסיין מן הגדה המערבית. הוא הדגיש, כי המדינה הפלשתינית תשאב את הלגיטימיות שלה מההחלטת החלוקה של האו"ם [illegible] הפלשתיני לא יכול לשוב יותר לאחור, וכי פרטי הביצוע הנובעים מההכרזה על מדינה עצמאית יידונו במסגרת ועידה בינלאומית של האו"ם.

קיטוב או פיוס

השגריר מקסוד התייחס לדברי ראש הממשלה יצחק שמיר שלשום ברימונה, לפיהם מדינה פלשתינית לא תקום, ואמר, כי אחרי ההכרזה על הקמת המדינה הפלשתינית, ייתכנו שתי אופציות: קיטוב או פיוס. במידה שישראל לא תהיה מוכנה ללכת בדרך הפיוס יהיה המזרח־התיכון האזור היחיד בעולם שהדטאנט לא יחול בו. מקסוד ציין, כי ישראל יכולה להרשות לעצמה להתנגד לקונסנזוס הבינלאומי בגלל תמיכתה של ארה"ב בה בכל הנסיבות.

6 הרוגים

(המשך מעמוד ראשון)

והתנגשה במכונית פג'ו 205, בהוגה בידי תייר מצרפת.

ההרוגים והניצולים

כתוצאה מההתנגשות נמחצו למוות הנהגת לוטפיה, בעלה ובתה בת ארבעה חודשים. הצעירה בת ה־17 והילדה הנוספת נפצעו קל.

מכונית הפג'ו הועפה לתעלה וזוג התיירים צעיר בן 29, אשתו ובנם בן חמישה חודשים, נהרגו במקום. בן נוסף בן שנתיים, הועבר לבית־החולים עפולה ומשם במצב קשה הועבר לבית־החולים „רמב"ם".

מחזה מחריד

כבאים מהתחנה בעפולה עמלו למעלה משעה כדי לחלץ את בני [illegible] שקשה יהיה למחוקו מהזיכרון. הנהגת ובעלה נמחצו כליל ואילו התינוקת נמחצה בין הכסאות ונאלצנו לחתוך את הרכב לשניים כדי לחלצם".

כתבנו מציין כי זמן רב לקח למשפחות ולמשטרה לזהות את הפצועים וההרוגים ורק כחמש שעות לאחר התאונה, פירסמה המשטרה פרטים סופיים.

אבל כבד בדבורייה

כתבנו שהגיע לכפר דבורייה מיד לאחר האסון מציין כי אבל כבד ירד על הכפר והמואזין של הכפר הכריז על אבל כללי והזמין את התושבים להלוויה שתתקיים היום אחר־הצהרים.

מוחמד גג'ר היה פועל בביח"ר „שקף" למוצרי מאפה בכפר־תבור ואשתו היתה מורה בבית־הספר המקומי.

„ערביי ישראל לא יצביעו הפעם ל„עבודה""

דליה שחורי (ארה"ב)

ה„וושינגטון פוסט" הקדיש אתמול מאמר גדול לאופן הצבעתם הצפוי של ערביי ישראל. העתון ראיין מנהיגים בולטים בקרב ערביי ישראל, לרבות מוחמד דראושה, שאמרו כי ערביי ישראל לא יצביעו הפעם למפלגת העבודה, בגלל מדיניות הדיכוי של ישראל בשטחים, המזוהה עם שר הבטחון יצחק רבין.

גם רשת הסי.אנ.אנ. הקדישה [illegible] לקו הירוק בגדה המערבית. הכתבת ציינה, כי ערביי ישראל נושאים תעודות זהות ישראליות ומשלמים מסים, אך רבים מהם מסרבים להודות שהם אזרחים ישראליים. אחד התושבים כינה את התהליך העובר עליו ועל חבריו „אינתיפאדה רגשית".

תמרון מצרי בסיני לציון מלחמת 73

אורי הורוביץ

לרגל 15 שנים למלחמת יום־כיפור, ערכו יחידות של צבא מצרים תימרונים צבאיים בחלקים של סיני הקרובים לתעלת סואץ. בתימרונים צפו בין היתר ראש הפרלמנט המצרי ושר ההגנה המצרי. בתימרונים אלה נטלו חלק גם מטוסי־קרב חדישים שברשות הצבא המצרי. עיתוני מצרים שריווחו על התימרונים הדגישו את העיתוי ומיקום התימרונים.

התינוק נתגלה במגרש הגרוטאות

כתבנו בעמק

בתחילת הערב רווח על חמישה הרוגים בתאונה הקטלנית. מאוחר יותר נודע לשוטרים, שיצרו קשר עם רב מבית־שאן, אצלו ביקרה משפחת התיירים מצרפת, כי במכונית הפג'ו היו חמישה נוסעים ביניהם תינוק בן חמישה חודשים. אנשי מד"א חזרו עם הרב אל מגרש המכוניות, אליו נגררה המכונית המרוסקת, ושם מתחת למושב, נתגלתה גופת התינוק.

מסך ראשון — גיורא מנור

פיגמליון כשר למהדרין

מה היה עולה בגורלם של מחזאים אמריקנים, אם לא היו נמצאים להם בחורים יהודים מתוסבכים ונערות פורטוריקניות ישרות־שכל? אולי, הם היו נאלצים להתעסק בבעיות אמיתיות של החיים.

מכל מקום, מייקל שנטל, במחזה שלו „ידי גלאתיאה" (בתירגומו של בן בר־שביט) מוצג בתיאטרון הספריה ברמת־גן, בבימויה של דורית ירושלמי, עם תפאורה נאה ומשכנעת, כרגיל ב„תיאטרון הספריה" הקטן, שעיצבה טלי יצחקי, הצליח להפתיע אותי כמה פעמים במשך העלילה הסובבת על ציר יחסיו המשתנים והמוזרים למדי של סטודנט לפיסול, כערב יום כיפור ניו־יורקי אחד, עם המורל שלו, נערה בשם מריה, החולמת להיות רקדנית.

ומה שמתחיל כתכסיס להשיג קצת אהבה, מתפתח לכיוון בלתי צפוי, כשמתברר שאביו של גיבורינו הוא שוחט ובודק וגם בנו מתפרנס מהשחיטה הכשרה, כשזה מוציא חלב של בקר מנדתיקו, ומרכיב של אלימות מתגלה בנפש הפסל היומרני.

כרגיל, יש גם לזיגמונד פרויד מה להגיד. אבל האלימות מתבצעת בעיקר בגד פסלי החומר האיומים של חבריו של דייויד לכיתה, וזה מגיע להם, ולמרות זאת, ואולי דווקא בשל כך, היא גם משכנעת מאוד.

הבמאית הוליכה את שני שחקניה, את גל זייד כפיגמליון ואת נעמה שפירא כגלתיאה הסרבנית שלו מקיצוניות לקיצוניות, מרווח לכמעט טירוף מביישנות להתעללות הדדית. שני השחקנים הצעירים מגלים כישרון ונוכחות בימתית.

לבסוף, אפילו בא השחצן על ענשו מידי המורל שלו. דייויד זה הוא באמת בהמה כשרה: לפעמים פתאום מפריס פרסה ולפעמים — באשמת המחזאי — גם מעלה גירה. בסך הכל הצגה משעשעת, המרשה לשחקנים להנות ולצופים לצחוק וגם לחוש עליונות על שני האנשים הללו, המסתבכים זה בזה, במקום ללכת לבית הכנסת או למיטה.

צבן: לדחות עידכון שכר הח"כים עד שהעובדים יקבלו תוס"י

כתב „על המשמר"

ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) קורא לחברי הכנסת לדחות את עידכון שכרם — עד שכלל העובדים במשק יקבלו תוספת־יוקר. ח"כ צבן אומר, שהוזיר את חבריו בכנסת, לאחר קבלת חוק הכנצל — כי המשך הצמדת שכרם של הח"כים לשכר הממוצע במשק, יוצר עיוותים, והם ייחשפו אחת לשלושה חודשים — לביקורת חריפה ביותר.

צר מאוד, אמר צבן, שלא שעו לאזהרה זו ועתה הכרחי לקחת את הביקורת הציבורית בחשבון, לדחות את העידכון ולדון בשיטת ההצמדה מחדש עם פתיחת הכנסת ה־12.

„על המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר (בחופשה)
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833 תשלום כבנק הדואר 4—43360—3
המען למכתבים: שדרות שקדיאור נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חרדים 102—121. טל' 3—233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

בעקבות חקירת „על המשמר"

שני קצינים שהורו להשליך ערבים ל„משוכות צבר" — יועמדו לדין

אבי בניהו, כתבנו הצבאי

שני קציני המילואים, שהיו מעורבים בפרשת השלכת ערבים ברפיח אל משוכות צבר יועמדו לדין משמעתי — כך החליט הפרקליט הצבאי של פיקוד הדרום בתום חקירת מצ"ח בפרשה.

פירסום ב„על המשמר"

החקירה בעניין זה החלה לאחר פירסום ב„על המשמר" ובו עדות של חיילי מילואים בחיל הנדסה, שדיווחו כי צעירים ברפיח הושלכו אל משוכות צבר קוצני לאחר שהוכו. אלוף פיקוד הדרום יצחק מרדכי, מינה בשעתו קצין בודק בדרגת סא"ל שתיחקר את המעורבים בעניין ובמקביל התנהלה חקירה של המשטרה הצבאית.

בתשובה לשאלת „על המשמר" השיב אתמול דובר צה"ל: „בסיום חקירת מצ"ח בנושא הורה הפרקליט הצבאי הפיקודי להעמיד שני קצינים במילואים לדין משמעתי בפני מפקדם בגין פעלת כמ לא סביר נגד עצירים" אומר הדובר.

זנבר הודיע כי לא יכהן כיו"ר דירקטוריון בל"ל

חיים מרגלית

משה זנבר מסרב לכהן כיו"ר דירקטוריון בל"ל. לדבריו, הוא הודיע על סירובו לראשי דירקטוריון „אוצר התיישבות היהודים", שבאו איתו בדברים. „אני חבר מפלגת העבודה", אמר זנבר ולכן מתנגדים חברי הליכוד בדירקטוריון „אוצר התיישבות היהודים" למנות אותי לתפקיד זה. הוא הוסיף כי „אפשר להגיע לפשרה עם אנשי הליכוד, אולם פשרה אינה מתאימה לאופי שלי ולהכנתי את התפקיד. בנק אין מנהלים בפשרות", הדגיש זנבר.

● באיזור חיפה הוצבו בשבת בעשרה מוקדים דוכנים של מפ"ם. חולק חומר הסברה. במבצע השתתפו חברים מחיפה, מתנועת השומר הצעיר וממוסדות החינוך מנור, כפר־מסריק ומוסד הרי אפרים.

למשפחה וקיבוץ מענית

שמעון אבל ז"ל

בית מרכז מפ"ם וסניף ירושלים

לנעמי גדליה והמשפחה

משתתפים באבלכם במות

האב

קיבוץ רבדים

אבל ירד על ביתנו
במות חברתנו היקרה

מרים קורץ

ההלוויה תתקיים היום יום שלישי 11.10.88
בשעה 15.00

קיבוץ אילון

בצער רב הננו מודיעים
על פטירתו של חברנו היקר

שמעון אבל

ההלוויה תתקיים היום, יום ג', 11.10.88, ל' בתשרי תשמ"ט, בקיבוץ מענית ותצא בשעה 15.00 מבית ההנצחה

המשפחה וקיבוץ מענית

היום מתחיל חיסון התלמידים ■ המבוגרים — בשבוע הבא

שני תינוקות אושפזו בחשד לפוליו; כמיליון וחצי חוסנו

הוכפלה כמות הכלור במי השתיה ● מומחה למחלות זיהומיות טוען ש־315 אלף היו בסכנת הדבקות בפוליו לפני החיסון ● נפתחו תחנות חיסון בנמל התעופה לוד ובתחנת המעבר למצרים

רונית מורגנשטרן, עזרא אביוק, קובי מנדל, יהודה צור, כתבנו בעמק, עתי"ם

שני תינוקות אושפזו בבית־החולים רמב"ם בחיפה בחשד לפוליו. מדובר בתינוקת מבית־גאן, בת תשעה חודשים, שמצבה קשה, ובתינוק מצפת, שמצבו מוגדר קל.

התינוקת אושפזה עם דלקת קרום המוח בבית־החולים בצפת, והועברה אמש בלילה לבית־החולים רמב"ם בחיפה, שם היא נמצאת בטיפול נמרץ ומונשמת באופן מלאכותי.

היא אינה סובלת משיתוקים בגפיים, אך בשל הרגישות לנושא היא נחשבת חשודה בפוליו ונערכו לה בדיקות מתאימות.

אתמול שוחררה חן ספר, בת עשרה חודשים, לביתה בקרית־גת, לאחר שהיתה מאושפזת בבית־החולים „ברזילי" באשקלון כחודש וחצי עקב מחלת הפוליו שתקפה אותה. התינוקת סובלת משולשה ברגליה בלבד, ותמשיך בביתה בטיפול פיזיותרפי.

אלימות בתורים בבאר־שבע

אילת מזור

עשרות ארועי אלימות נרשמו אתמול בתחנות לאם ולילד בבאר־שבע, בהן ניתנו חיסוני הפוליו. עשרה שוטרים וניידת אחת שסבבו בין התחנות עמדו אך בקושי בעומס שנוצר בעקבות המתח הרב בכניסה לתחנות. משטרת באר־שבע לא עצרה איש, כדי לא להלהיט את הרוחות, אך שמרה על הסדר.

במצב שלושת החשודים במחלה מקיבוץ מענית ופרדס־חנה המאושפזים ב„הלל יפה" לא חל שינוי. בסך־הכל יש היום עשרה חולים וודאיים בפוליו ועוד שבעה מקרים חשודים. משרד הבריאות מבקש להרגיש, כי בבתי־החולים יש היום רגישות גבוהה לגבי כל מקרה עם תמונה קלינית הדומה לפוליו ומתאימה גם למחלות רבות אחרות. כל מקרה כזה נבדק אוטומטית גם כחשוד בפוליו.

היום חיסון לתלמידים

היום מתחיל חיסונם של למעלה ממיליון תלמידים במערכת החינוך נגד שיתוק ילדים. בבתי־הספר נערכו פעולות הסברה מקדימות ונשלחו חוזרים אל ההורים.

בכמה ישובים בנפות עכו ורחובות בהם החל המבצע כבר בשבוע שעבר הספיקו לחסן את מרבית התלמידים כבר אתמול. עד אתמול חוסנו במבצע החיסון הכללי נגד פוליו כ־900 אלף תינוקות וילדים, ובירושלים אף מבוגרים, ובסך־הכל, יחד עם נפות חדרה ורמלה, חוסנו עד אתמול כ־1.4 מיליון איש. נותרו עוד כ־2.5 מיליון עד גיל 40 שטרם חוסנו.

במגזר הערבי היה שלשום חוסר מודעות לחשיבות החיסון, ואילו אתמול עברו מכוניות מטעם הרשויות המקומיות והזמינו את הציבור לבוא ולקבל את החיסונים. בכפרים זרזיר, כעביה ושיבלי נרתמו מנהלי בתי־הספר והמורים למבצע בו חולקו לתושבים מספרים ולפיהם הגיעו אלה לקבל את החיסון.

חיסון המבוגרים

חיסון המבוגרים יחל כנראה רק בשבוע הבא ובחלק מהישובים בסוף שבוע זה. הרשויות המקומיות תפרסמנה הודעות מפורטות. מטה המבצע במשרד הבריאות החליט אמש על אירגון מבצע החיסון גם במקומות עבודה גדולים ובמוסדות.

מאות אלפים בסכנה

ד"ר צבי בן־ישי, מומחה למחלות זיהומיות, טען אתמול ביום־עיון שנערך בבית־החולים „הכרמל" בחיפה, כי 315 אלף היו חשופים למחלת הפוליו טרם מבצע החיסון. מדובר ב־5 אחוזים מהאוכלוסיה, שאינם מחוסנים מסיבה זו או אחרת, ובשני אחוזים שהחיסון לא נקלט אצלם.

חברת „מקורות" הכפילה את כמות הכלור במי המוביל הארצי כדי להבטיח את טיבם, וכן הגבירה את הבקרה והמעקב אחר איכות המים. אין חשש לשתיית מים בכל הארץ, נמסר מ„מקורות".

מהיום ניתן לקבל חיסונים בתחנת מעבר הגבול למצרים ולהצטייד בתעודת חיסון, כדרישת המצרים. משרד הבריאות פתח מוקד חיסון נוסף בשדה התעופה בן־גוריון, כדי להקל על הישראלים היוצאים לחו"ל בדרך האויר לעבור חיסון.

סוגרים ופותחים חופים

כל חופי הרחצה בתל־אביב, מתחנת רידינג צפונה, ייסגרו מהיום בבוקר מחשש לתקלה במערכת הביוב העירונית, ולנוכח האפשרות שמי שפכים עודפים יוזרמו לים. ההחלטה על סגירת החופים נתקבלה בעירייה בתיאום עם משרד הבריאות, לאחר שנתגלתה תקלה באחת משתי המשאבות המרכזיות בתל־אביב.

ראש עיריית חיפה הורה אתמול לפתוח את שלושת חופי הרחצה העירוניים, אותם סגרה העירייה בשבת בשל דליפה של ביוב בחוף זמיר. החופים, „זמיר", „כרמל" ו„דדו", נפתחו לאחר שתוצאות בדיקה מעבדתית הוכיחו, כי מי הים נקיים וראויים לרחצה.

בתור לחיסון במרפאת קופ"ח ברמלה – הילדים בפינת המשחקים. (צילום: מ. דקל)

ה„פעילות היזומה" נמשכת: עוצר ופצועים ברחבי הגדה

ראשי הסתדרות המורים בישראל מחו לפני רבין על אי־פתיחת הלימודים

עידן טאוס, עזרא אביוק, יצחק שור, עתי"ם

צה"ל המשיך אתמול ב„פעילות יזומה" במספר איזורים בשטחים.

ממקורות צבאיים נמסר, כי כוח צה"ל פעל בכפר אתיל, דרומית־מזרחית לטול כרם, והותקף על־ידי תושבים מקומיים. החיילים ירו, ומן הירויות נפצע עוסאמה א־שלבי באורח קשה בראשו, ופונה לבית החולים תל־השומר.

ממקורות ערביים נמסר, כי 4 תושבים מן הכפר בלעה שליד טול כרם נפצעו בעימות אלים עם צה"ל, בעת פעילות יזומה. עוד מסרו מקורות ערביים על 4 פצועים באיזור טול כרם, אחד מהם במחנה הפליטים במקום, ו־2 פצועים במחנה הפליטים ג'נין ופצוע נוסף בעיר ג'נין עצמה. עוד דווח על פצוע במחנה הפליטים פרעה, ופצוע נוסף בכפר דיר אלידוסון.

נותקו טלפונים וחשמל

העיר שכם נתונה עדיין בעוצר. נותק אליה גם הקשר הטלפוני. בכפר בידיה נמשך העוצר מאז נרצח המוכתר בחשד לשיתוף פעולה עם ישראל ביום רביעי. נותק שם זרם החשמל, והכפר, כך נראה, לא יורשה לשווק זיתים בעונת המסיק הקרבה. במחנה הפליטים אל־אמערי שליד רמאללה נמשך העוצר מ־17 בספטמבר.

בכפר יאטא שורר עוצר מאז התקרית שלשום, שבה נהרגו שני תושבי המקום, ובכפר בלעה הוטל עוצר אתמול עקב פעילות יזומה של צה"ל. העוצר בכפרים בורקא ובית איכסא נמשך, וכך גם הסגר בכפרים בית רימא וכפר מאליק.

בקבוק תבערה הושלך אמש לעבר אוטובוס שנסע בכביש נוה יעקב בירושלים. משברי הזכוכיות נפצעו קל שני נוסעים.

2 פצועים בעזה

יום שקט, יחסית, עבר אתמול על רצועת־עזה לאחר הימים האחרונים בהם היו הפרות־סדר רבות באיזור. העוצר הוסר ממחנות הפליטים והמסחר התחדש במידת־מה. פועלים יצאו לעבודתם בישראל. בחאן־יונס נורה ברגלו צעיר שהשתתף בהפגנה סמוך לשעה 11.30 ואחרי קבלת טיפול רפואי בבי"ח בעיר הוא שוחרר. זמן קצר לאחר מכן הובא לבית החולים „אל אהלי" בעזה מחמוד סאדר ענן, בן 17 משכונת רימאל בעיר, שנפצע מפגיעת קליע פלסטי בידיו בנסיבות שטרם הובררו בצה"ל. גם הוא שוחרר לאחר טיפול.

סמוך לשעה 17.00 לפנות ערב היתה הפגנה אלימה במחנה הפליטים שאטי בעזה ובמהלכה נורו שני קליעי פלסטיק לעבר המפגינים. אחד הקליעים פגע בפלג גופו התחתון של הנער מוחסיין חאמיס סירחאן (17), שנותח בבית החולים „אל אהלי" ויצא מכלל סכנה.

מורי ישראל מוחים

משלחת של ראשי הסתדרות המורים מחתה אתמול לפני שר הבטחון יצחק רבין על החלטתו שלא לחדש את הלימודים בבתי־הספר בגדה המערבית. פתיחתה של שנת הלימודים נדחתה תחילה מ־1 בספטמבר ל־1 באוקטובר, ואחר כך להיום. חברי המשלחת, ד"ר שלום לויה, יצחק ולבר ובני כצנלסון תבעו מן השר לפתוח בהקדם את בתי־הספר.

השר רבין השיב, כי בתי־הספר בגדה הפכו לגורמי אלימות והפרת סדר. לעומת זאת נמשכים הלימודים בעזה, וגם גורמים מוסלמים קיצוניים החליטו שלא לערב את בתי־הספר בפעולות אלימות. השר הבטיח למורים לשקול אפשרות של פתיחת בתי־הספר בשבועות הקרובים, בהתאם להתפתחות.

העתון הכוויתי „אלראי אלעאם" מוסר, כי בשטחים הופעל נשק חדש נגד חיילי צה"ל — כדורים מבגדים בלויים רוויים בחומרים דליקים. העתון מוסר כי „צעירי הפלשתינים" (השבאב) במחנה ג'בליה ברצועת עזה השליכו כדורים בוערים על שלושה רכבי סיור צבאיים של חטיבת „גבעתי". אחד הכדורים נפל בתוך ג'יפ צבאי וגרם לדליקה ופציעתם של שני חיילים".

חדש באינתיפאדה: ג'ינוני־טקס צבאיים

אבי בניהו

גורמי ביטחון עדים באחרונה לתופעה חדשה ב„אינתיפאדה": צעירים, בעיקר מארגון „השביבה", מנסים להפגין סממנים צבאיים, אם לא באמצעות נשק, או לפחות בגינוני טקס.

העוקבים אחר הנעשה בשטח מעידים, כי הצעירים מנסים להנהיג מדים אחידים לכל הנוטלים חלק בהפגנות האלימות. כך נראות מפעם לפעם קבוצות גדולות של צעירים המהלכים בסרבלי־עבודה כחולים או באימוניות בצבע כחול.

שידורי המחבלים מבגדאד וכן רדיו „אל־קודס" מסרו באחרונה על תופעה חדשה של עריכת מצעדים מעין־צבאיים בגדה המערבית.

✦ הגשם באויר, מתחילים להרגיש שהולך!
✦ מפ"ם היא הכתובת שלנו, הכתובת לעובדים ולשיקום החקלאות והתעשייה!
✦ אנחנו לא מתביישים במה שאנחנו!
✦ השיטה שלנו לשכנע אנשים, לדבר אליהם: בשפה שלנו, בטלפונים לחברים, בחוגי בית בתוך הקיבוץ, במפגשים עם קבוצות הי"ב ובשבתות עם החיילים.
צריך לדבר עם הצעירים, לצבוע את חדר ה־אוכל ושאר הקיבוץ!
הולכים על מהפך! מתחילים לנצח! הגשם באוויר!
מטה גרנות
מחסן ציוד של מטה גרנות נפתח בימים אלה בקן מבואות עירון בעין־שמר

אני קורא לחצביע בעד מפם על שום שלשה דברים:
על היותה מפלגת המחאה וההתנגדות הפוליטית והסוציאלית במשטר הריאקציה השולט בישראל זה עשר שנים.
על היותה מפלגה לאומית ציונית הפועלת למען שלום שיתבסס על פיתרון השאיפות הלאומיות של שני העמים בא"י ועל חירותם, והמוכנה לדבר עם כל הנהגה פלשתינאית בתנאי של הכרה הדדית.
על היותה המפלגה הציונית היחידה המשמשת אופוזיציה כנה וברורה למדיניות החברתית־כלכלית של הממשלות, אשר תוך עשר שנים הרסו את שירותי הבריאות והחינוך, וקיפחו באופן מתמיד את המשק היצרני ואת החלשים.
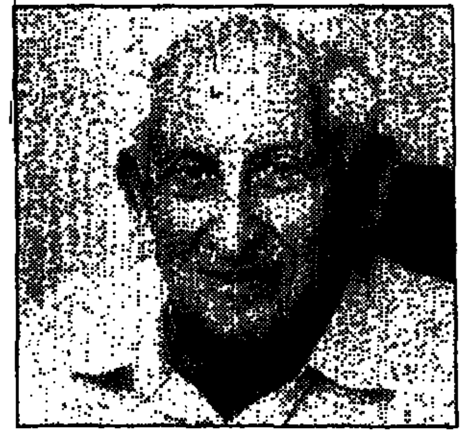
"אני קורא להצביע בעד מפם על שום היותה מפלגת המחאה וההתנגדות הפוליטית והסוציאלית במשטר הריאקציה השולט בישראל"
פרופ' אלקנה מרגלית
החוג ללימודי עבודה, אוניברסיטת תל אביב
אתם — אזרחים תומכי מפם
אזרחים תומכי מפם, ת.ד. 1777, תל אביב 61016, טל: 03-210-153

המשכים

האוצר דחה הצעת

(המשך מעמוד ראשון)

מתוך פחדנות פוליטית ומתוך חשש להעברת הנושא לוועדת הכספים של הכנסת. אותם גורמים ציינו, כי פתרון המשבר בדרך זו יכול למנוע את שרשרת התהליכים שעלולה לגרור את „כור" לתסבוכת ללא מוצא. עמדת ניסים נוגדת בפרשה זו את הצהרת רה"מ שמיר אתמול כי יש להניע סיוע ממלכתי לכור.

מוקד הטיפול במשבר היה אתמול במשרד האוצר בירושלים, שם התכנסה כל הצמרת הכלכלית הישראלית, כולל ראשי האוצר ובנק ישראל, ראשי שלושת הבנקים הגדולים וראשי „כור". במקביל לדיונים בארץ נמשכו אתמול המגעים בין גורמים ישראלים בארה"ב למנהלי „באנקרס טראסט", בנסיון לשכנעם להסיר את התביעה נגד „כור".

„לא תוכל לעמוד מהצד"

בראיון ל„על המשמר" אמר אתמול מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר, יורם בליזובסקי, כי הממשלה אינה יכולה לעמוד מהצד והיא חייבת לטפל במשבר שנוצר ב„כור". הוא מתח ביקורת על אי-שיתופו של התמ"ס בדיונים המתנהלים עתה בצמרת הכלכלית בעניין זה. „במישור הפנימי „כור" הוא אחד מאבני היסוד של התעשייה הישראלית — בהיקף, במגוון, בתפוקה, בייצור ובתעסוקה. קשה לי לראות את התעשייה הישראלית משלימה עם נפילת ,כור'. מעבר להתייחסות של משרד התעשייה והמסחר, ישנה חשיבות מירבית להבטיח ש,כור' תמשיך לתפקד."

השלכות על מעמד ישראל

לדבריו, במישור הבינלאומי, לאירועים האחרונים יכולות להיות השלכות קשות על יכולת הגיוס של מפעלי תעשייה ושל המדינה. „אמינותה של ישראל — הן ברמה הכלל-משקית והן ברמה המפעלית — לא עמדה בפני מצב של אי-עמידה בהתחייבויות, ויש לכך השלכות על המשק כולו. גם בתחום הזה חייבים להתייחס למה שקורה ב,כור' מתוך ראייה כוללת. שני הדברים מביאים אותי למסקנה, שגם אם הממשלה אינה חותמת גומי וגם אם היא אינה צריכה לכסות על כשלונות ניהול, הממשלה אינה יכולה לעמוד מהצד וחייבת לטפל בנושא."

„משרד התעשייה והמסחר לא שותף בדיונים הנערכים בימים האחרונים בנושא המשבר ב,כור'. לדעתי, האוצר היה צריך לפנות אלינו, אבל לא פנו אלינו. אנחנו שותפים בנושאים היום-יומיים הקשורים ל,כור', כולל מערכת הקשרים בין הקונצרן לבנק לפיתוח התעשייה, שהוא אחד הנושים הגדולים של ,כור'. הבעיה של ,כור' היא בעייה של משק המדינה, ואני לא רואה כיצד ניתן לעמוד מנגד ולא להתערב בפתרון הבעיה", אומר מנכ"ל התמ"ס.

אמון מלא בכור

הוועדה המנהלת של חברת העובדים דנה אתמול במשבר ב„כור" ובדיון הובעה פליאה על כך שדווקא בזמן שהקונצרן נוקט בצעדי הבראה, מצא הבנק האמריקני לנכון לפנות בבקשה לפירוק „כור", בנימוק של אי אמון בהנהלת הקונצרן. בישיבה הוחלט להביע אמון מלא בהנהלת „כור".

המגעים יימשכו היום

ראשי האוצר ובנק ישראל ימשיכו היום, יחד עם נציגי הבנקים הגדולים וראשי קונצרן כור לגבש את הפיתרון המתאים ביותר, בפרשת התביעה של הבנק האמריקאי. נראה, כי הפיתרון המועדף יהיה להעלות את קווי האשראי של הבנקים, ובעיקר בנק הפועלים, וייתכן שגם להנפיק שטרי הון.

בדיון, שהיה אתמול, סרבו בתוקף ראשי האוצר לדבר על מתן ערבות מדינה לכור. הצעה נוספת שירדה מיד מן הפרק היא מחיקת חובות.

תמיכת העובדים

המזכירות הארצית של ארגון הגמלאים... המזכירות הארצית של ארגון החרושת ההסתדרותית, המאגדת כשלושים אלף עובדים הביעה אתמול, בכינוס חירום נוכח המשבר, אמון מלא בהנהלת הקונצרן ובכושרה להבריאו ולהתגבר על הקשיים והמשברים הפוקדים אותה.

שמיר: נכס ממלכתי

„כור היא נכס של המדינה וגורלה של „כור" חשוב למדינה כולה" אמר אתמול ראש הממשלה יצחק שמיר במהלך פגישה עם ראשי הישובים בקיבוץ אפיק במהלך סיורו בגולן. יצחק שמיר אמר שהוא הנחה את הגורמים הנוגעים בדבר לעשות הכל כדי לסייע לקונצרן.

אבן

(המשך מעמוד ראשון)

פרס, ולמצות עמו את מלוא חומרת הדין.

צבן מגנה בחריפות

ח"כ יאיר צבן, ראש רשימת מפ"ם גינה בחריפות את המעשה הברזיוני של זריקת האבן ואמר כי „מי שהיה עד ללשונם הארוכה המשתלחת והמסיתה של שמיר ואולמרט צריך להבין שלא רק החיים והמוות ביד הלשון, אלא לעתים גם בריונות ימנית של זורקי אבנים ומעוררי פרובוקציות נתונים בידיה".

ח"כ צבן קרא לשר המשטרה לאכוף במלוא התקיפות את החוק על בריוני הימין והביע תקווה שיושב-ראש ועדת הבחירות יצליח להשפיע על ראשי הליכוד להפסיק את תעמולת ההסתה שלהם כלפי יריביהם. הוא הוסיף שאם הגילויים האלה יימשכו, יהיה על הכנסת הי"ב לחוקק חקיקה מחמירה פי כמה, כלפי מעשי בריונות בתקופת מערכת בחירות.

חשיפה: בנק המזרחי

(המשך מעמוד ראשון)

נודע כי בנק המזרחי נענש במסגרת זו בגין אי-הסדרים שהתגלו.

מקורות בנקאיים מציינים, כי כל לקוח שנפגע מגביית ריבית מעל המותר בחוק יכול להתלונן נגד בנק המזרחי במשטרה או להגיש נגד הבנק תביעה משפטית.

שינויים אישיים בחוק

עיקר החריגות שהתגלו בבנק המזרחי מתייחסות לתקופה שבה היה יצחק דוכן אחראי על האשראי בבנק. לאחר מינויו של מיכאל צבינרי למנכ"ל הבנק, ב-86, ביקש המנכ"ל החדש להחליש את מוקדי הכוח בהנהלת הבנק ומינה את דוכן, שהיה משנה למנכ"ל, לאחראי על חלק מהפסיבה. דב ברנשטיין מונה לאחראי על האקטיבה ובתוקף תפקידו מרכז את מדיניות האשראי בבנק. דוכן פרש מבנק המזרחי באפריל 88 ומונה ליו"ר חברת ההשקעות „קרדן". כיום מוזכר שמו כמועמד לתפקיד דירקטור בבנק לאומי.

„טעות שתוקנה אח"כ"

דוכן אומר, כי בתקופתו לא נגבתה ריבית מעל למותר בחוק. לדבריו, ייתכן שהיתה טעות, שתוקנה אח"כ. הוא גם מוכיח, כי המפקח על הבנקים הוציא בעבר מכתב לכל הבנקים ובו דרישה להקפיד על אי-חריגה מהריבית המקסימלית, לאחר שהבנקים נהגו לגבות עמלות הקצאת אשראי, והיה ספק אם לראות בזה חריגה משיעור הריבית המותרת בחוק.

בתגובה לדברים מסר דובר בנק ישראל, כי אינו יכול למסור פרטים על בנק בודד. עוד אמר הדובר, כי אין חילוקי דיעות בין נגיד הבנק והמפקח על הבנקים לבין היועץ המשפטי של בנק ישראל בכל הקשור לחוות דעתו לגבי עבירות על החוק.

„גם במקום אחרים"

בבנק המזרחי אומרים, כי לא ידוע על חקירה שביצע בנק ישראל בנושא זה. מקורות בבנק ציינו כי אם התגלו חריגות בנושא זה, הן משותפות גם לבנקים אחרים במערכת. בבנק המזרחי מעריכים כי בנק ישראל לא ינקוט בשום צעד נוסף בנושא זה והבנק לא יהיה חשוף לתביעות של לקוחות.

גרנות: הודעת אש"ף על הכרה בישראל עשויה להשפיע על התיקו בין הגושים

מזכ"ל מפ"ם הופיע ביום עיון בקיבוץ העוגן ל־17 שגרירים זרים

כתב „על המשמר"

„אם המועצה הלאומית הפלשתינית, בכינוסה הקרוב, תחליט על הכרה במדינת-ישראל והפסקת הטירור, תמורת הכרה ישראלית בזכות העם הפלשתיני להגדרה עצמית — יהיה זה בעל משמעות והשפעה בין השאר, גם על התיקו בין שני הגושים" — זאת אמר אתמול מזכ"ל מפ"ם, ח"כ אלעזר גרנות לשגרירים השונים, כשנם ביום עיון, עם שהשתתפו ביום עיון, עם שגרירים נוספים, שאירגנה המחלקה הבינלאומית של מפ"ם בקיבוץ העוגן.

גרנות אמר עוד שגם מנהיגי „העבודה" מכילבלים מדבריו על פרס בעניין הוועידה הבינלאומית מחד, והצהרותיו של רבין המצביעות על פגיעות לשמן בתושבי השטחים — מאידך.

יום עיון לשגרירים

ביום העיון השתתפו שגרירי איטליה, שוודיה, רומניה, קוויית, ונציגי שגרירות ארה"ב, קנה, צרפת, יפן, בלגיה, מצרים, פינלנד, אוסטריה, בריטניה, גרמניה ונורווגיה.

יום העיון החל, בסיור מודרך על ידי רפי בן-שלום, לשעבר שגריר ישראל ברומניה וקמבודיה — והיום חבר קיבוץ העוגן.

לאחר הסיור, התכנסו המשתתפים במועדון הקיבוץ, שם שמעו סקירה מדינית ופוליטית לקראת הבחירות מפי גרנות.

בהמשך הציג אריה יפה, המזכיר הבינלאומי של מפ"ם, ניתוח כללי וחברתי של הסוגיות העומדות בפני הבוחר בהגיעו לקלפי.

כן השתתפו דוד ארן, עוזרו של המזכ"ל ועמיחי גבע ממחלקת ההסברה באנגלית. דובר המחלקה הבינלאומית של מפ"ם, הודיע כי בשבוע הבא יתקיים יום-עיון נוסף (ב-19.10) בקיבוץ געש, והוא מיועד לנציגי שגרירויות אמריקה הלטינית וספרד.

מזכ"ל מפ"ם ח"כ גרנות במועדון קיבוץ העוגן בחברת נציגי ושגרירי ארצות שונות ביום עיון מטעם מפ"ם לסגל הדיפלומטי. בתמונה: מימין לשמאל: גב' בקר (ארה"ב); ח"כ גרנות (מפ"ם); מר ריטר (רומניה); ד"ר רסלן (מצרים); גב' ויליאמסון (ארה"ב); ומר סטרומר (נורווגיה)

„תשדירי הליכוד צריכים לדרבן את פרס למו"מ עם הפלשתינים"

אומר ח"כ צבן ● סיפר אתמול בבת-ים כי אחד מראשי הליכוד אמר לו: אנו חוששים מריצת אמוק של העם לשלום

אשר שילוני

באסיפת עם שנערכה אמש בבת-ים, גילה ח"כ יאיר צבן דברים שאמר לו לא מכבר אחד מראשי הליכוד. לדבריו חושש הליכוד מפני „ריצת אמוק" של העם לקראת השלום.

„אנו חוששים מאוד שברגע שהמכונית הלאומית של ישראל תוצג על כביש המו"מ, יתברר שאין לה מעצורים, ולכן לא אישרנו לשמעון פרס להתחיל בתהליך השלום: כי אם יראה העם שלנו שישנה אפשרות קונקרטית לשלום, הוא ירוץ לקראתו ב„ריצת אמוק' מבלי לבדוק בציצית המו"מ" — דברי המנהיג מהליכוד.

לאמון נוסחת שם-טוב — יריב

צבן הוסיף שדווקא גילוי לב זה של איש מרכזי בליכוד, מחייב את מנהיג מפלגת העבודה, שר-החוץ שמעון פרס, ליתר העזה באימוץ נוסחת שם-טוב---יריב כדי להשפיע על הוויכוח החשוב המתנהל בימים אלה במחנה הפלשתיני.

ראש רשימת מפ"ם בכנסת הי"ב, ח"כ יאיר צבן הוסיף שהלקח מתשדירי הליכוד מוכיח שכל נסיונותיו של פרס להיסתתר תחת סינורו של חוסיין ולהתרחק מכל יוזמה ישירה כלפי הפלשתינים -- אין בהם תרופה נגד הסתה שלוחת רסן מהימין.

צבן דיבר בתום יום סיור בבת-ים ובמפעלי התעשיה, יחד עם אנשי „ועד ו" שם התקבלו בסבר פנים יפות על-ידי פועלים ומנהלי המפעלים.

הרמטכ"ל ביקש מדוגו צה"ל להמשיך בתפקידו עד אחרי הבחירות

אבי בניהו

פניית הרמטכ"ל אל תא"ל אפרים לפיד, להמשיך בתפקידו עוד שלושה חודשים באה לאחר בקשתו של מועמד הרמטכ"ל לתפקיד, נחמן שי, להשעות את תשובתו להצעה עד לאחר הבחירות לכנסת. נחמן שי מבקש להמתין ולראות מי יהיה שר הביטחון לאחר הבחירות ומה יהיו ההתפתחויות בזירה הפוליטית.

היות שנחמן שי, כיום מפקד גלי צה"ל, הינו מועמד יחיד מטעם הרמטכ"ל, קיבל רא"ל שומרון את פנייתו ובעצה עם שר-הבטחון פנה לתא"ל לפיד וביקשו להמשיך בתפקיד.

● „תחרויות השייט שנערכו בחיפה היום ניסיון מוצלח והוכחה ליכולתה של העיר בתחום זה". כך אמר אתמול, ראש עיריית חיפה אריה גוראל, בקבלת פנים חגיגית שנערכה לצמד שייטי „ההולנדי המעופף" יואל סלע ואלדר אמיר ומאמנם הלל עמית.

דוכן החתמות של מפ"ם אתמול בכפר-סבא

מצרים מוכנה לדחות הדיונים על טאבה עד אחרי הבחירות

מוטי בסוק

שר החוץ המצרי מגיד, ושגריר ישראל בקאהיר פרופסור שמיר, נפגשו אתמול אחרי הצהריים בקאהיר. בשיחה הוברר כי מצרים מוכנה לדחות את השיחות בנושא טאבה לתחילת נובמבר מיד לאחר הבחירות בארץ. בשיחה הדגיש שר-החוץ המצרי מגיד שוב כי מצרים רואה עצמה אחראית לאסון ראס-בורקה וכי תשלם בקרוב פיצויים לקורבנותיו.

עוד נודע כי מצרים מוכנה לשיתוף פעולה בנושאי אנרגיה, לפי הרעיונות שהעלה השר שחל. שני הצדדים החליפו דיעות בנושא מושב המועצה הלאומית הפלשתינאית והאינתיפאדה.

בנושא טאבה הבהיר מגיד, כי מצרים קיבלה את בקשת ארה"ב, ומתוך התחשבות בישראל היא מוכנה לדחות את השיחות לביצוע פסק הבוררים לתחילת נובמבר, אחרי הבחירות לישראל.

★ נגד הכפיה הדתית
וחוק ההסמכה
★ למען חופש התרבות
בירושלים

הזמנה
ביום רביעי 12.10.88
בשעה 8.30 בערב
במועדון „צוותא"
ירושלים,
רח' המלך ג'ורג' 38

בהשתתפות:
ח"כ גדי יציב (מפ"ם)
מאיר עזרי
(מרכז ליהדות מתקדמת)
פרופ' יהודה באואר
(האגודה ההומניסטית
החילונית)
מנחה:
עירן חייט

הציבור מוזמן

צוותא
לתרבות מתקדמת

50 נהרגו באלג'יר מאש מקלעים שירה הצבא לעבר אלפי מפגינים

עד כה נהרגו במהומות 300 בני-אדם ● מנהיג אלג'ירי גולה: הממשלה שפיארה את האינתיפאדה, טובחת בנוער שלנו ● עיתוני פאריס: ישראל מפעילה „דיכוי עדין" בשטחים ●

ארנון יפה (צרפת)

פאריס.— למעלה מחמישים נהרגו אתמול באלג'יר, לאחר שהצבא ירה במקלעים כבדים אל תוך המון של אלף מפגינים במרכז הבירה. תיאור ההרג הובא לפני נאומו של הנשיא שאדלי בנג'דיד בטלוויזיה.

סתבים ריווחו, כי זה היה מסר כי מפלגת האף.אל.אן והצבא ישמרו בכל מחיר על השלטון. „אפילו היהודים בפלשתין לא יורים אל תוך המונים במיסגדים. השלטון האלג'ירי גרוע מהציוני." אמרו צעירים באלג'יר לעיתונאים צרפתיים, שהביאו משפטים אלה בכותרות ראשיות. הצבא ושוטרים לבושים אזרחית ירדו לעבר הצעירים בחנויות ללא הבחנה. חדרי המתים נתמלאו עד אפס מקום בגוויות. נשים וילדים רבים בין הקורבנות. סתבים מסרו על מחזות זוועה.

השלטונות מסרו על שלושים הרוגים, אך לפי אומדן מגיע מספר הקורבנות לחמישים. מאז התחלת המהומות, מגיע מספר ההרוגים לכשלוש מאות.

מנהיג האופוזיציה הגולה, אייט אחמר, קבל בפאריס על כך שהאינטלקטואלים והממשלה בבירת צרפת ממלאים פיהם מים.

אף מפלגה לא גינתה את מעשי הדיכוי. ב„לה מונד" הופיעה כתבה תחת הכותרת „שקט — הורגים". העתון מתאונן על שמפלגות וארגונים להגנת זכויות האדם סותמים את פיהם ולא מגיבים על מעשי הטבח, בהשמיעם תירוצים מוזרים.

בעיני הממשלות באירופה, האלג'ירים אינם ראויים כפי הנראה לזכויות אדם, הוסיף ואמר המנהיג האלג'ירי הגולה.

הוא ציין שממשלת אלג'יריה פיארה את גיבורי האינתיפאדה בשטחים הכבושים ועכשיו היא טובחת בנוער שלה המחקה את הפלשתינים.

בעיני החוגים האינטלקטואלים בפאריס, מפלגת השלטון האלג'ירית היא עדיין בחזקת פרה קדושה. ישראל הפכה פתאום בעיתונים, למופת כמפעילה „דיכוי עדין" בשטחים. מעריכים כי המרי יימשך באלג'יריה, חרף הופעת הנשיא.

תנועה מסתורית שמכנה עצמה „התנועה למען תחיית אלג'יריה" תבעה אתמול בכרוזים פירוק מוסדות המשטר. יש לבטל את המפלגה היחידה הפועלת באלג'יריה ולשים קץ לדיקטטורה הצבאית, נאמר בכרוזים. בפאריס ניכרת תסיסה ומתיחות בקהילת המהגרים האלג'ירים. סוכני השרותים האלג'יראים מאיימים על מהגרים, לבל יפגינו. רבים מהם איבדו קרובי משפחה במהומות. משטרת פאריס פיזרה בכוח הפגנות ברובעים הערביים ובקירבת השגרירות האלג'ירית.

„רפורמות פוליטיות"

הנשיא שאדלי נראה בהופעתו בטלוויזיה נרגש. הוא השמיע פנייה אישית לבני ארצו ואמר: „אזרח, מה שקורה באלג'יריה הוא בלתי מתקבל על הדעת. זה חייב להיפסק. לא נתיר לאנרכיה להשתולל". עם זאת אמר, כי בדיניות הצנע תימשך.

הוא הבטיח ביצוע רפורמות במוסדות שלטון, בלי לפרט. האלג'יראים הגיבו באכזבה. אלג'ירי אמר בטלוויזיה הצרפתית „שאדלי והכת הצבאית שלו דורכים על הגוויות כדי להציל את שלטונם".

ההכה באלג'יר התחולל לאחר שהצבא חסם את כל דרכי הבריחה לכיכר פראג, שכותרה ע"י טנקים, ופתח באש מקלעים כבדים מן הצריחים אל תוך ההמון.

כתב צרפתי מסר כי אחר הטנקים יצא פגז על המפגינים שניסו לברוח. עשרות פצועים והרוגים מתבוססים בדם נותרו שכובים על הכביש.

נאנסי (צרפת). שיירת האפיפיור בכיכר סטניסלאס, לאחר פגישה עם סינוד הבישופים בעיר זו (צילום איי.פי.)

מנהיג בכיר במונטנגרו נטל אחריות לאכזריות המשטרה בהפגנות והתפטר

כשדמעות בעיניו, הודיע בראיוביץ' על התפטרותו ● אלפי פועלים דרשו הדחות המנהיגים שנתנו יד להכאת מפגינים בשבוע שעבר ●

רויטר איי.פי.

ניקסיץ', יוגוסלביה. — אחד המנהיגים הבכירים של מונטנגרו התפטר אתמול מתפקידו, כשדמעות בעיניו, במהלך דו-שיח עם המוני פועלים זועמים. ראדיבויה בראיוביץ' שוחח עם אלפי פועלים שדרשו את הדחת המנהיגים האזוריים, המואשמים שנתנו יד להתנהגות ברוטאלית של המשטרה, שהוכתה מפגינים והפעילה גז מדמיע בסוף השבוע שעבר.

הפועלים דרשו לפטר את מפקד משטרת מונטנגרו. „אין אנו דורשים להפעיל עמודי תליה נגד אלה שהורו להכות את חברינו. כל מה שאנו מבקשים הוא שיפוטרו". אמר אחד הפועלים, שצוטט על-ידי סוכנות הידיעות היוגוסלבית „טאניוג".

כ-30 אלף פועלים התקהלו אתמול במפעלי הפלדה בוריס קידריץ' בעיר ניקסיץ', ואחרים ניצבו על גגות בתים והשמיעו קריאות גנאי לעבר בראיוביץ'. בראיוביץ' הוא חבר בנשיאות של מונטנגרו ועד לפני זמן קצר כיהן כנשיא רפובליקה קטנה זו שבה 600 אלף תושבים, השוכנת בקרבת אלבניה, בדרום יוגוסלביה.

„מכיוון שעלי להתפטר, אני גאה להודיע על כך לפועלי מפעלי הפלדה בוריס קידריץ'" אמר. כשסיים לדבר, פרץ בבכי.

נשיא יוגוסלביה, ראיף דיזדרביץ', השמיע ביום א' בערב נאום לאומה ובו אמר כי גל השביתות והתסיסה הפוליטית הפוקדים את המדינה עלולים לאלץ את השלטונות להכריז על מצב חירום.

בינתיים הוריעה סוכנות הידיעות היוגוסלבית כי „צעדים רחופים" ננקטו ביום ב' בטיטוגראד בירת מונטנגרו.

פקיד של משרד ההסברה הממשלתי בטיטוגראד, שמסר על הגברת הסיורים המשטרתיים בעיר, הודיע גם כי השלטונות ינקטו בצעדים כדי להקל על המחסור במוצרי מזון בסיסיים, כגון בשר, לחם ושמן בישול.

בוטלה העלאת מחיר החשמל

הממשלה המרכזית הודיעה במקביל כי היא מבטלת העלאת מחירי החשמל בשיעור 28.5 אחוז שעליה הודיע ב-1 באוקטובר. יצויין כי היתה זו הפעם הרביעית במהלך שנה זו שמחיר החשמל הועלה.

— מצפים כי ביום ב' בשבוע הבא, כאשר יתכנס הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית היוגוסלבית יודיעו על שינויים מרחיקי-לכת בצמרת.

בינתיים אסרה סוכנות הידיעות היוגוסלבית כי נמשכת שביתת הרעב של אלפי סטודנטים בטיטוגראד, ניקסיץ', סיטנצ'יק וקוטור.

טאמילים רצחו 66 בני אדם בסרילנקה; מתנגדים להסכם שלום עם ממשלת הודו

רויטר, סי"צ

קולומבו. — לפחות 66 בני אדם נרצחו ביומיים האחרונים במהומות על רקע פוליטי בסרילנקה, ביניהם 18 ילדים, נשים, שנערך בכפר בצפון המדינה, על כך מסרו אתמול מקורות צבאיים.

לדברי המקורות קרוב ל-100 טרוריסטים טאמילים פרצו לכפר בצפון סרילנקה בלילה שבין יום א' ליום ב' והרגו 13 גברים, 14 נשים ו-18 ילדים. 17 אנשים נפצעו בהתקפה על הכפר, כולם מן העדה הסינהאליזית המהווה רוב בסרילנקה.

מקורות צבאיים, אמרו, כי הם סבורים שמעשי הטרור והרצח נעשו על ידי הנמרים הטאמילים, ארגון קיצוני בקרב המיעוט הטאמילי.

מקורות מריניים אמרו שהנמרים יצאו למסע הרצח במחאה נגד התוכנית להקים מועצה מחוזית בצפון סרילנקה שם יש רוב לטאמילים. מועצה זו מהווה אבן פינה בהסכם השלום שנחתם בין ממשלות הודו וסרילנקה כדי לשים קץ למעשי האלימות בעיר הנמשכים כבר חמש שנים.

המשטרה מסרה, כי הצבא ההודי הרג אתמול בידיות 11 נמרים טאמילים ופצע שבעה במארב על משאית בג'ונגל, וכי נמשכים חיפושים אחר נמרים אחרים שקפצו מן המשאית ונמלטו.

התפטר ראש ממשלת צ'כיה; כנראה בגלל „קצב הרפורמות"

רויטר

פראג.— ראש ממשלת צ'כוסלובקיה, לובומיר סטרוגאל, הנחשב כתומך ברפורמות, התפטר אתמול, על כך מסרה סוכנות הידיעות הצ'כית הרשמית.

סטרוגאל מכהן בתפקידו מאז 1970.

על התפטרותו נמסר ביום א' במושב הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית.

סוכנות הידיעות מסרה כי סגן ראש הממשלה פטר צ'ולוטקה, המכהן גם כראש ממשלת סלובקיה, התפטר אף הוא.

מנהיגי צ'כוסלובקיה אימצו בפומבי רפורמות נוסח — בריה"מ, זמן קצר לפני ביקורו של מנהיג הקרמלין גורבצ'וב במרינה באפריל אשתקד, אולם השינויים לקראת הגמשת הכלכלה של צ'כוסלובקיה, הקופאת על שמריה נעשו בקצב איטי מאוד.

דיפלומטים אומרים כי ההנהגה חוששת שלא תוכל להשתלט על תהליך הרפורמות ואז עלולה לקום מחדש תנועה לליברליזציה כדוגמת זו משנת 68' („אביב פראג"), אשר נסתיימה עם הפלישה הסובייטית.

ניו־יורק טיימס: קובה תפנה כוחותיה מאנגולה תוך שנתיים

רויטר

ניו יורק.— פקידים אמריקניים הודיעו, כי אנגולה, קובה, דרום אפריקה וארה"ב הגיעו ביום א' להסכם, הקובע שעל קובה לפנות את כוחותיה מאנגולה תוך 24 עד 30 חודשים — על כך מדווח העתון „ניו יורק טיימס" בגליונו מאתמול.

נציגי ארבע המדינות הסכימו ביניהם קודם לכן שתהליך קידומה של נאמיביה לעצמאות יתחיל ב-1 בנובמבר. לפי אומדנים של ארה"ב נמצאים באנגולה כ-50 אלף חיילים קובאנים, התומכים בממשלה המרכסיסטית של הנשיא ז'וזה אדוארדו דוס סנטוס, הנאבק נגד כוחות המורדים של יונאס סאוימבי, הנתמכים על ידי ארה"ב ודרום אפריקה.

חזות קודרת של בנקאי: משבר פיננסי צפוי בארה"ב

רויטר

ניו-יורק.— לארה"ב צפוי משבר בנקאי, מלווה בהתמוטטות שערי המניות, אפילו חמורה מזו של שנת 1987, אם לא יחוללו שינויים בסיסיים במערכת ניירות הערך והמיסוי — באזהרה זו יצא ביום א' בנקאי השקעות בכיר.

פליקס רוהאטין, שותף בכיר בבנק השקעות „לאזאר פרר" פירסם מאמר בכתב העת „טיים", שבו הוא טוען כי השקט החיצוני השורר מאז התמוטטות שערי המניות בחודש אוקטובר כאשר מדד דאו ג'ונס ירד ב-508 נקודות, מטעה.

„האנשים צורקים, כאשר הם חשים לא בנוח, מאחר שלמעשה לא נעשה דבר כדי למנוע הישנות מה שקרה באוקטובר 1987" כותב רוהאטין. הוא מציין כי יש לטפל בבעיות הבסיסיות, וביניהן ספקולציה בקנה מידה מוגזם, שימוש מוגזם באשראי ותקנות שאינן עומדות במבחן הצרכים.

בין השאר הוא מציע להטיל מס בשיעור 50 אחוז על רווחים ממכירת ניירות ערך שהמשקיע מחזיק בהן פחות משנה, ואולי אף מס של 15 אחוז על רווחים מניירות ערך שהיו בידי משקיע פחות מחמש שנים, לפני מכירתן.

שוורדנאדזה לפאריס להכנת פגישת מיטראן־גורבאצ'וב

רויטר, סי"צ

פאריס.— שר החוץ הסובייטי אדוארד שווורדנאדזה הגיע אתמול לביקור של שלושה ימים בצרפת, כדי להסדיר פגישת פיסגה בין מיטראן לגורבאצ'וב.

„אנו חייבים לשפר את שיתוף הפעולה בינינו", אמר שווארדנאדזה, שזהו ביקורו הרשמי הראשון בצרפת, בהגיעו לנמל התעופה אורלי.

שר החוץ הצרפתי רולאן דימה אישר קודם לכן כי הממשלה הסוציאליסטית בצרפת חותרת לפתוח דף חדש ביחסים עם הגוש הסובייטי, שהעכירו בעת האחרונה נוכח הדאגה שגילתה צרפת לפגיעות בזכויות האדם בגוש המזרחי.

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 10.10.1988

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.7050	1.7262	1.7173
דולר אמריקני	1	1.60	1.67	1.6219	1.6421	1.6335
מרק גרמני	1	0.86	0.90	0.8734	0.8843	0.8802
לירה שטרלינג	1	2.72	2.85	2.7710	2.8056	2.7903
פרנק צרפתי	1	0.25	0.26	0.2563	0.2595	0.2585
ין יפאני	100	1.20	1.26	1.2257	1.2410	1.2333
גילדן הולנדי	1	0.76	0.80	0.7744	0.7841	0.7806
פרנק שוויצרי	1	1.01	1.06	1.0307	1.0436	1.0366
כתר שבדי	1	0.25	0.26	0.2550	0.2582	0.2567
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2363	0.2393	0.2380
כתר דני	1	0.22	0.24	0.2273	0.2302	0.2289
מרק פיני	1	0.36	0.38	0.3711	0.3757	0.3735
דולר קנדי	1	1.32	1.38	1.3427	1.3594	1.3523
דולר אוסטרלי	1	1.26	1.35	1.3033	1.3195	1.3129
ראנד דר' אפריקני	1	0.39	0.54	0.6523	0.6604	0.6569
פרנק בלגי	10	0.40	0.43	0.4174	0.4226	0.4198
שילינג אוסטרי	10	1.22	1.28	1.2431	1.2586	1.2514
לירה איטלקית	1,000	1.15	1.22	1.1742	1.1888	1.1807

הטעות של א.ב. יהושע

במציאות ההיסטורית יש די דוגמאות שיפטרו אותנו מן הצורך להיזקק לשואה, שהשוואתה בלתי־אפשרית ובלתי־נסבלת

מארק גפן

הסופר א.ב. יהושע נכשל בדברים שאמר לשבועון האמריקני „ניוזוויק". לדבריו — אם הציטוט שהובא בשמו אכן מדוייק — הוא מבין עכשיו כיצד יכלו הגרמנים לטעון, כי לא ידעו במהלך מלחמת העולם השנייה מה קורה ליהודים.

לצערי, א.ב. יהושע נתפס לאובססיית השואה הרודפת אותנו, ומביאה להשוואות בין מה שהתרחש בגרמניה הנאצית לבין האירועים אצלנו. אמנם, א.ב. יהושע מסייג את עצמו ואומר שאינו רוצה כי דבריו יובנו שלא כהלכה, ובסייגו את עצמו מתכוון כנראה לעצם ההשוואה. אך מה לעשות, הוא נזקק להשוואה בלתי־אפשרית ובלתי־נסבלת זו.

אבל לגופה של הטענה, א.ב. יהושע מתעלם מן העובדות הסותרות את עצם ההשוואה לגבי הבסיס לטיעון „לא ידענו מה קורה". הרי בישראל כל אזרח יכול לדעת על המתרחש בשטחים מהשפע של מידע בכלי התקשורת, בעיתונים, ברדיו ובטלוויזיה. הגרמנים ניזונו בימי הנאצים מן התעמולה הנאצית בלבד, מן השקרים של העיתונות הנאצית, ולכאורה אכן יכלו לטעון: „לא ידענו, לא שמענו, לא ראינו". גם הטענה הזאת שקרית, שכן מעשי הזוועה בוצעו על־ידי אלפים, רבבות ויותר, ולכן לא ייתכן למשל, שלא ידעו על כך תושביה המהוגנים של דכאו, שהתגוררו בסמוך למחנה הריכוז. לא ייתכן? אכן, לפני כמה שנים בדרכי לביקור במחנה דכאו עברתי ברחוב הזה, עברתי על פני החנויות שבחלקן מוכרים פרחים בשביל הורים הבאים להניח אותם במחנה. כן, תושבי דכאו עושים עסק גם מן העבר המלוכלך שלהם. אך כאשר שאלתי כמה מהם מה ידעו על המחנה ועל מה שקרה לאלפים שהובלו אליו, השיבו במין נחרצות: „אנחנו? אפילו לא ידענו שיש שם אנשים"... כמובן שהם שיקרו, אבל יכלו לטעון: „איש לא סיפר לנו".

אבל כאן בארץ, ההשוואה של א.ב. יהושע אינה תופסת. איש בישראל לא טוען שאינו יודע מה מתרחש בשטחים. האירועים האלה נכנסים מדי ערב לדירותינו באמצעות מרקע הטלוויזיה. הבעיה אינה „אי־ידיעה", אלא היחס של חלק גדול מהציבור אל הנעשה.

הבעיה היא, שיש לא מעטים המצדיקים את המכות לפלשתינים. א.ב. יהושע נכשל באנלוגיה שלו, אך יותר מכל נכשל בהיזקקות להשוואה עם גרמניה הנאצית, גם אם הוא מסייג אותה לנקודה אחת בלבד.

בסיימי כתיבת שורות אלה, קיבלתי שיחה טלפונית מא.ב. יהושע. הוא ביקש להבהיר את מה שפורסם בשמו ב„ניוזוויק". כרצונו אביא את הבהרתו, כלהלן:

„מעולם לא עלה ברעתי להשוות בכל מובן שהוא את המצב בשטחים עם הזוועות של הנאצים".

אכן, גם אני לא ייחסתי זאת לא.ב. יהושע. אך מן השיחה הקצרה שהתפתחה בינינו הוברר לי, כי אנו חלוקים בגישתנו לגבי השימוש באנלוגיה כלשהי בין המתרחש אצלנו לבין מעשי הגרמנים. על־פי יהושע, השואה חדרה עד כדי כך לתודעתנו, עד כי ההשוואות מתעוררות באופן טבעי, ואילו אני דוחה ואמשיך לדחות על הסף השוואה כלשהי עם תקופת הנאצים. המציאות העכשווית בעולם, והמציאות ההיסטורית יכולים לספק לכל אחד מאיתנו השוואות, שיפטרו אותנו מן הצורך להיזקק לתקופת השואה, ולחייתיות הנאציים.

קווים נבדלים בדם

פנחס ענברי

בסוף ספטמבר הופתעה הגדה המערבית מכרוז החתום בידי 'פתח'. יתמה התמה — מה מפתיע בכרוז של 'פתח'? ובכן, באשר יש 'מפקדה המאוחדת' של האינתיפאדה, הרי כל כרוז נפרד הריהו כפרישה מן המפקדה המאוחדת. התמיהה מתעצמת באשר מעיינים בתוכנו של הכרוז — הוא תוקף את האישים המזוהים בגדה המערבית עם... 'פתח'!

שלוש פנים לאינתיפאדה (ב')

כאשר שואלים את תומכי ערפאת לפשר הכרוז הזה תשובתם היא שהוא זיוף של השב"כ הישראלי, כדי להגביר בלבול ומבוכה בקרב הפלשתינים. אבל עדיף לקחת את הכרוז ברצינות, ולהתייחס אליו כחיבור אותנטי — גם בגלל סגנונו, הרווי אווירה מהפכנית מתוחה, וגם מכיוון שאכן, הכרוז הזה מייצג קבוצה של 'פתח', שאיננה מיוצגת עוד בהנהגת האינתיפאדה, לאחר שהודחה מעמדת הבכורה שלה בשלבים הראשונים. הקבוצה הזאת היא באופן כללי קבוצה מן 'השביבה', או נאמני זכרו של אבו ג'יהאד, הרואים בחרדה את פניית 'פתח' לכיוון התהליך המדיני, לאחר רצח מנהיגם הנערץ.

יש לשים לב כי השמות המוקעים בכרוז 'פתח', כולם אישים ידועים כנאמני ערפאת ממזרח ירושלים, ויש לשאול אם אין מתפתחת תחרות סמויה בין שני מרכזים אלה של האינתיפאדה, כאשר כל מרכז מפתח כיוון התפתחות אחר, ושניהם משתייכים למרבה האירוניה למסגרת הרחבה של 'פתח'.

ואכן, נראה כי נאמת שכם ומזרח ירושלים מפתחים קווים נבדלים, חרף המאמצים הנעשים כל הזמן כדי למצוא מכנים משותפים. אבל כרוז 'פתח' התוקפני מלמד, כי בכל זאת יש בעיה בתוך תומכי 'פתח' בשטחים.

יש לשים לב כי האינתיפאדה בשומרון, ובשכם עצמה, הרבה יותר אלימה, הרבה יותר ספוגת דם מן האינתיפאדה במזרח ירושלים. הפעילות של 'הכוח המכה' בשכם, ובכפרים שלידה, הרבה יותר נמרצת, ורק באחרונה פעל 'הכוח המכה' שוב ברצח ראש המועצה של הכפר בידיא, מוסטפא סלים אבו בכר.

ואכן, הבעיות של השומרון חריפות בהרבה מן הבעיות של אזור ירושלים. כאשר בוחנים את התסיסה הלאומית בשומרון יש לקחת בחשבון שני גורמים הקיימים גם בסביבות ירושלים, אבל לא באופן המובהק כל כך של השומרון.

השומרון, יש לזכור, סבל יותר מכל אזור כפרי אחר בשטחים מפרשת 'גזל הקרקעות', כדי להקים את התנחלויות 'איכות החיים' חמש דקות מכפר־סבא. ההתחשבנויות עם ידידי ישראל, אשר שיתפו פעולה בגזל הקרקעות מקיף משפחות רבות, שנגזלו ורומו — והדברים הגיעו עד כדי רצח. גם השנאה לישראל התעצמה באותה תקופה. אין זה מקרה שגם באזור חברון, דווקא הכפרים שסבלו מ'גזל הקרקעות', או מעריצותם ומזרנותם של תוגים ב'אגודות הכפרים' הם שבלטו באינתיפאדה. הכפר בידיא היה מן הבולטים שבהם נעשו 'חריגות' של ערבים נגד אחיהם הערבים. הפורקן הנקמני דווקא בכפרים מן הסוג הזה היה אולי בלתי ניתן לשליטה בתנאים של האינתיפאדה. ישראל ברב תוכמתה 'השכילה' למנות כראשי מועצות כפריות דווקא את השנואים ביותר על האוכלוסיה, דווקא את החשודים בעיניה בפרשות 'גזל הקרקעות'.

עול הכיבוש

גורם אחר המשפיע באופן מכריע על התפתחות האינתיפאדה בשומרון הוא כוחם הרב של מחנות הפליטים הגדולים, כמו מחנה בלאטה. ככל הנראה, למחנה בלאטה יש יותר השפעה על שכם, מאשר מחנות פליטים אחרים על הערים שלידן.

לפליטים יש בעיה עם התהליך המדיני הנוכחי, מכיוון שהוא לוקח בחשבון את האינטרסים של הפלשתינים, שנכנסו תחת עול הכיבוש אחרי מלחמת ששת הימים ומזניח את זכויות הפלשתינים שגורשו מבתיהם במלחמת השחרור של ישראל. כלומר, תושבי המחנות חוששים מ'בגידה' ערבית חדשה — תמונות פתרון לבעיית 1967, להוניח את בעיית 1948. 'מסמכי חוסייני', מבית היוצר של מזרח ירושלים, ביקשו להתמודד עם המציאות הזאת, בכך שהגדירו את גבולות המולדת של 1947 בגבולות פלשתין לעתיד לבוא, כדי שלא לפתוח סכסוך עם הפליטים, אבל עם זאת השמיטו את 'זכות השיבה' — וקשה לשכנע את הפליטים, כי מדובר בשכחה — וגם עם זאת שכחה, הרי זו אינה יכולה להיות מקרית.

בעוד רישומם של מחנה בלאטה, ונקמנות 'גזל הקרקעות' מכתיב במידה רבה מאוד את כיוון ההתפתחות האלים של השומרון, הרי מזרח ירושלים מושפעת במידה גדולה מקווים שהבדילו את מזרח ירושלים גם בעבר מן השומרון. במשך השנים הגן החוק הישראלי על הפלשתינים במזרח ירושלים מתגרות יתר של ישראל בגדה, והציבוריות הפוליטית של הפלשתינים יכלה לפתח מסגרות לאומיים, והעיתונות שלה אומנם הוגנה על־ידי צנזור צבאי, לא תמיד חכם, אבל ביחס לשכם, ואפילו לאפשרויות ההתבטאות הפוליטית של הפלשתינים בעולם הערבי, בעלת כושר ביטוי שאינו בלתי מבוטל. גורם נוסף המשפיע על כיוון ההתפתחות של האינתיפאדה בירושלים הוא התסיסה האינטלקטואלית שמקרינה אוניברסיטת ביר זית, והשער האקדמי בעל המודעות הפוליטית הפלשתינית הבולטת ביותר מבין האוניברסיטאות בשטחים.

דוחף להחרפה

כך, מול עזה, שהקרינה את הגאות האיסלאמית של האינתיפאדה, הרי נוצרו התפתחו שני מוקדים של לאומיות חילונית — שכם, פיתחה אופי ראדיקלי, ומזרח ירושלים סיפקה את הרעיונות הפוליטיים. השומרון חתר להחרפה, אפילו צבאית של האינתיפאדה, בעוד מזרח ירושלים משתדלת לקשר את מטרות הפלשתינים המתקוממים בשטחים למטרות מדיניות. אין זה מקרה כי הרעיונות שהועלו על סדר היום של אש"ף, כמו: אורחי כלתי אלים (מבארב עזה, סניורה), עצמאות פלשתינית וממשלה זמנית ('מסמכי חוסייני'), נהגו תחילה במזרח ירושלים / ביר זית. הרעיונות האלה, הם נושאי ההתקפה האלימה של כרוז 'פתח' האחרון.

ראוי לציין, כי ב'מצעד הצבאי' של השביבה בשכם, נשאו המפגינים את תמונותיו של 'אבו ג'יהאד' — לא של בסאם אבו שריף, ולא של אבו איאד, פלגי המהלך המדיני של אש"ף. הללו מכונים בכרוז 'פתח' האחרון בתואר 'הבוגדים', המזכיר את כינוי הגנאי 'כנופיית שראפ' — בכרוז קודם שהופיע בשכם בנסיום תחת שם נאמני אבו ג'יהאד.

גם יש לשים לב, כי בפגישות עם מדינאים זרים — תופעה הקשורה לתהליך המדיני, בולט חלקה של מזרח ירושלים, וחלקה של שכם מבוטל — כמו טול כרם וקלקיליה חסרות ייצוג בכלל. קשה לדרוש מן השומרון לחוש הזדהות עם התהליך המדיני, והפנמת האינתיפאדה לפסים פוליטיים, אם זה החלק שמקפחים לו באותו תהליך.

יש להבין כי חלקה של ירושלים בניסוח כרוזי האינתיפאדה גדול מחלקה של שכם, ומן הבחינה זאת כרוז מספר 26 מאלף מבחינת יחסי הכוחות בין שני המוקדים. מצד אחר, הכרוז מפרט תוכנית מדינית, שגובשה במזרח ירושלים בראשית האינתיפאדה, ועיקרה העברת האחריות על השטחים לידי הארגון, ועריכת בחירות לעיריות, אבל מצד אחר דואג לשבח את המצעד הצבאי של השביבה בשכם, וקורא לכל הגדה ללמוד מדוגמת שכם, ולהקים 'צבא עממי' של האינתיפאדה. ואכן, בשבוע שעבר הופיעו לובשי מדים אחידים ורעולי פנים כעשרה בכפר סוריף שבהר חברון, ללמד שצבא עממי אכן מתארגן והולך בגדה, כדוגמת שכם. ספק אם תומכי ערפאת במזרח ירושלים שבעי רצון מן ההתפתחות הזאת של האינתיפאדה, אבל זהו מחיר שעליהם לשלם כדי להפיס את דעתה של שכם.

כפי שראינו בקרב האיסלאמיים, הקיצוניות מתגברת ככל שהתהליך המדיני קרוב עוד ויותר. חשש כי כאשר התהליך המדיני יהיה ענין קונקרטי וממשי, יהיה קשה לשמור על חזות האחדות הלאומית. כל מתנגדי התהליך המדיני, מצד האיסלאמים, הקנאים, הסירוב השמאלי, ומתנגדי התהליך המדיני ב'פתח', יעשו יד אחת, ויעבירו את האינתיפאדה לפסים מסוכנים.

ש"רמט מבית הרבי

„דגל התורה" ומנהיגה, הרב ש"ך, רואים במפלגתם את „אגודת ישראל האמיתית". מלחמת החרדים

יצחק שור

כנס היסוד של המפלגה החרדית החדשה, „דגל התורה", שנערך ביום א' השבוע בבנייני האומה בירושלים, הפך את הפילוג במחנה החרדי לעובדה. „המודיע", עיתונה היומי של „אגודת ישראל", הנשלט בידי חסידי האדמו"ר מגור, התעלם מכנס היסוד ולא הזכיר אותו במלה אחת. ואילו מנהיגה הרוחני של המפלגה החדשה, הרב אלעזר ש"ך, בן התשעים, הרים גבה: אני פרשתי מאגודת ישראל? המפלגה החדשה מורכבת כולה מבני תורה, והם הם „אגודת ישראל" האמיתית.

בפומבי נזהר ראש רשימת „דגל התורה", הרב אברהם רביץ, מלומר מלה רעה אחת על חבריו מאתמול. אדרבא, אנשי „דגל התורה" אפילו שלחו משלחת לחסידי גור וביקשו להקים מיד ועדת תיאום בין שתי המפלגות, שתטפל בחילוקי הדעות שיווצרו כתוצאה ממערכת הבחירות. ראש רשימת אגו"י, הרב משה פלדמן, הודיע כי „ישקול את העניין ברוח חיובית", אבל גם על כך לא דיווח „המודיע" אתמול. שעה קלה לפני שנפתח הכנס, מאחורי הקלעים, נמצאו כמה מתנדבים, מפעילי „דגל התורה", שהיו מוכנים לומר כמה מלים שופעות אהבת ישראל לפי כתובתם של ראשי „אגודת ישראל": הללו אינם אלא מורדים בגדולי התורה, אשר ציוו על רוטציה בכנסת. הרב מנחם פרוש דבק בכסאו ונוטל למוסדותיו כספים רבים שעה שהוא מקפח את האחרים. לציבור החרדי יצא שם של „סחטנים", ואולם, האמת היא ש„הכספים הייחודיים" מחולקים באופן בלתי שווה. חלק מחצרות החסידים יוצאים נשכרים, ואילו חלק נכבד מן הישיבות הליטאיות יצא מקופח.

במסיבת עיתונאים דיבר הרב אברהם רביץ דברים ברורים כשמש: הוא וחבריו יפעלו בכנסת למען שוויון בין הציבור החרדי לאחרים בכל הנוגע לתקציבי החינוך. לא עוד „כספים ייחודיים" מתחת לשולחן וללא קריטריונים, אלא הכללת תקציבי מוסדות החינוך של הציבור החרדי בתוך תקציב המדינה, לפי הקריטריונים המקובלים. האם יוכל הציבור החרדי לחיות עם מספר השעות הזעום שמקבל הציבור הממלכתי? הרב רביץ אומר: מה שמגיע — נדרוש ונקבל. את היתר נגייס בכוחנו.

בניגוד לרושם שניסו ליצור אנשי „אגודת ישראל", כאילו התחולל בעולם התורה הפילוג ההיסטורי בין חסידים למתנגדים, מתברר, כי אדמו"רים חסידיים חשובים הביעו תמיכה ברשימה החדשה, ובראשם האדמו"ר מבעלז, הפלג החיפני של חסידי ויז'ניץ, האדמו"ר מקארלין ואחרים. ואולם אין ספק, שלישיבות הליטאיות, יש רוב בקרב תומכי „דגל התורה", ובראשם, תלמידיו של ראש ישיבת פוניבז' מבני־ברק, הרב אלעזר ש"ך.

הפרק המדיני איננו החזק ביותר במצעה של רשימת „דגל תורה", ואולם, כל עוד חי הרב ש"ך, המצע יהיה יוני. מאז ומתמיד התנגד המנהיג הזקן והחכם הזה להתגרות בערבים. איש מבין תלמידיו לא נענה לקריאתם של אדמו"רים להתיישב בהתנחלויות, ויש הזוקפים את קשייה של העיר החרדית עמנואל לחובתו של הרב ש"ך.

שלא תהיה אי־הבנה: אין הבדלים מהותיים בין שלוש הרשימות החרדיות ביחס למקומה של הדת בישראל. שלושתן שוללות את המדינה החילונית, הציונית, ואת גיוס בחורי הישיבות לצבא. מדבר אחד פוחדים ראשי „דגל התורה" כמו מאש: ממלחמת אחים במחנה החרדי. בנאום הפתיחה של כנס היסוד ביום א', הסתייג הרב אברהם רביץ מכתובת נאצה שנכתבה על דלת ביתו של הרבי מגור, ברחוב אלפנדרי בשכונת מקור ברוך בירושלים: „תפסיק לברוך ולקלקל" ועל החתום, „דגל התורה". את הפרובוקציה הזאת, אמר רביץ, עשו בני בליעל שפגעו בכבודו של זקן האדמו"רים.

„המודיע" הקדיש לכתובת נאצה זאת את היריעה הראשית בגליונו אתמול ואפילו רמז לאחראים: „אש המחלוקת התלהטה והיתה ללהבה גדולה, תדהמה וזעזוע בעולם התורה והחסידות מכתיבת כתובות נאצה על בית כ"ק (כבוד קדושתו) מרן אדמו"ר (אדוננו מורנו ורבנו, כינוי לרבי של חסידים) מגור שליט"א (שיחיה לאורך ימים טובים, אמן). מיהם אלה שהציתו את אש המחלוקת? סתם „המודיע" ולא פירש, אך עצם התעלמותו ממשלחת הפיוס של „דגל התורה" די בה כדי להפנות אצבע מאשימה כלפי הרשימה החדשה. „דגל התורה" בטוחים בנצחונם על יריביהם מ„אגודת ישראל", אך הם נזהרים שלא להתחייב למספר המנדטים שיקבלו, או על השתתפותם בקואליציה עם המערך או הליכוד. בדבר אחד אין ספק: לא פחות מחסידי חצרות הרבנים החסידיים, גם תלמידיו של הרב ש"ך מסורים למורם, ומעריצים אותו עד בלי גבול. במאבקם נגד רודפי שררה וכסאות ולמען חלוקה צודקת של המשאבים, הם רואים מעשה של קידוש שם שמים.

על הפרץ

ראש דסק לענייני היום: לוי מורג
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר בהופעה

הפוליו גנב את ההצגה

תשדירי המפלגות הגדולות נלחמים אלה באלה והציבור נשאר מחוץ לתמונה — אומרת ד"ר רפאלה בילסקי בן־חור. וחוץ מזה, הפוליו מעניין יותר

טלי ברזילי־זוננפלד

בימים של טרם תשדירי התעמולה בטלוויזיה, היו שהבטיחו שהעם יתעורר מתרדמתו. "עוד יהיה כמאח", אמרו לנו כשהחלו השידורים, "אז תתחמם האווירה". כמה ימים קודם הכניסו לנו "ווטרגייט קטן" — מיקרופונים של המערך שתולים בחמ"ל של הליכוד, כלום — גם זה לא עזר. החלו התשדירים וארטורטר חשבנו שפרשת ליסה פרץ תחזיר במורל משומר משנת ייצור 88, אבל לא. הקולות מעיירת הפיתוח נדמו, ואפילו ירדו הבנים מהאריין עוד בתקופה שהמערך היה בשלטון, אף אחד לא הזדעזע.

ד"ר רפאלה בילסקי בן־חור, סוציולוגית, טענה לפני כחודש, שיש עוד סיכוי להתחממות האוירה כשיחלו תשדירי התעמולה. עכשיו, שבוע לאחר תחילת השידורים, פנה "על המשמר" אל הד"ר בילסקי, שתנסה ותנתח, לאור התשדירים, מדוע עדיין התרדמה שולטת.

"מוקדם עדיין לומר אם התשדירים יביאו להתעוררות או לא, כי הם משודרים רק שבוע. מצד שני, כבר אפשר לראות מהי הבעיה שבגללה אפילו התשדירים לא מצליחים לחמם את האוירה. התשדירים יוצרים מצב שעורכי התשדירים ויוצריהם, במיוחד אלה של המפלגות הגדולות, נלחמים זה בזה והציבור נשאר מחוץ לתמונה."

מאיזו בחינה הציבור מחוץ לתמונה?

"שתי המפלגות הגדולות פונות בעצם לציבור של כ־300000 מתלבטים. אם מדובר במתלבטים של המערך הרי חציים בערך מתלבט בין המערך לליכוד וחציים בין המערך לר"צ. באופן רציונלי, מי שמעוניין לשכנע את המתלבטים בין המערך לליכוד, צריך להראות שהמערך נותן פתרונות בטחוניים, אבל אותו תשדיר לא יעבוד טוב על מי שמתלבט בין המערך לר"צ, מתלבט כזה אין לו אותה הבעיה, כי המערך לדעתו, דווקא בשאלות הבטחון, נוקט מדיניות נוקשה מדי. עליו צריך לעבוד בדרך הפוכה לגמרי והמערך צריך לתמרן כל הזמן בין שני הקצוות. גם לליכוד 300000 מתלבטים שמתחלקים בין שני קצוות, בין נטיה לימין ובין נטיה למערך. המתלבטים הם בדרך כלל אנשים אינטליגנטים, שמסרים אמוציונליים עובדים עליהם פחות. המפלגות יודעות את זה ומנסות להעביר מסרים רציונליים ואלה, כידוע, משעממים. דבר נוסף, בערב הראשון היו תשדיריו של המערך טובים לאין שיעור מאלה של הליכוד. ביום שלמחרת שינס הליכוד מתניים והחזיר מלחמה שערה, אבל את מי מעניינות כל המלחמות האלה? — לא את הציבור אלא את עושי התשדירים. מסר ברור לא מגיע ממלחמות בלתי פוסקות בין שתי המפלגות. הפעם אני גם רואה נטיה להעביר דברים ללא גימיקים, הכל ממלכתי. הליכוד התחיל בזה בערב הראשון כששמיר דיבר על אחדות וליכוד, גם זה גורם לתרדמה ושעמום".

אז מה בכל יכול להשפיע?

"למשל אם יכשל מבצע חיסוני הפוליו, זה יזקף לחובתו של המערך, שכן משרד הבריאות הוא שלו. כמו שבעיית כור תיזקף לחובתו. הציבור שופט על פי הארועים ולא על פי התשדירים. לא משנה מה יאמר רבין בתשדיר בחירות, אבל, התבטאויותיו האחרונות בנושא קליעי הפלסטיק, האינתיפאדה והצלקות, יכולות להשפיע חזק על כמה מתלבטים להעדיף את ר"ץ."

אילו נושאים יכולים היו להביא להתחממות

"למשל הנושא החברתי הדתי. ביום ראשון האחרון ניסו במערך לחמם את האוירה כשנתנו לעמיר פרץ את רקות השידור, אבל זה לא שווה ערך בעוצמתו למה שהיה פה למשל ב־81".

הד"ר בילסקי מזכירה שהעם רואה ב־5 שנות ממשלת אחדות דבר שגרם לרגיעה. גם המתחים בין המפלגות הדתיות לחילוניות אינו קיים עוד. תנועת כך — לו השתתפה בשידורי התעמולה, יכלה ליצור מתחים.

מה עם המפלגות הקטנות? התרדמה מועלת לטובתן או לרעתן?

"לדעתי אי אפשר להכליל את כולן יחד עד היום זה פעל לטובת ר"ץ, תשדיריה הם הטובים ביותר כשהיא פונה למתלבטים. למפלגות הקטנות אין הקושי הזה בפנייה למתלבטים משני קצוות. לכן הן יכולות להתרכז במסר ברור".

אפילו סיפור השתלת המיקרופונים לא זעזע את אמות הסיפים, מדוע?

"משום שזה נראה כל כך לא סביר ולא אמין, שאף אחד לא האמין בזה. זה מוכיח שאי אפשר למכור לציבור לוקשים. גם השימוש באלופי צה"ל בכמויות מסחריות כבר אינו משפיע על הציבור כפעם".

לסיום, אומרת הד"ר בילסקי, "גם לפוליו יש קשר לעניין שלנו, הציבור עסוק בפחדים הבלתי רציונליים שלו, וזה הסיט את התעניינותו ממערכת הבחירות".

למה היא לא מתרוממת

הדמוקרטיה של מערכת הבחירות הנוכחית היא דמוקרטיה של כורסאות

רוביק רוזנטל

התחושה המקובלת, שמערכת הבחירות לכנסת הי־12 אינה מתרוממת, קשה להוכחה אבל קשה גם להפרכה. מערכות הבחירות של 1981 ושל 1984 עמדו בסימן מאבק לחיים ולמוות בין הליכוד והמערך. הליכוד, שניצח בבחירות 77' בזכות עלייתה של ד"ש, היה צריך להגן על הישגו ולבסס את שלטונו. המערך, כמובן, נלחם על חזרתו לשלטון. מלחמה אמיתית, עם ריח של דם.

מערכת הבחירות הפעם אינה מלחמה, ואין לה ריח של דם, אין לה ריח כלל. לפחות המפלגות הגדולות מעניקות את התחושה שמדובר במשחק ולא במאבק קיומי. הדבר אינו כך לגבי המפלגות הקטנות. אך אופי מערכת הבחירות, לטוב או לרע, נקבע בעיקר ע"י המפלגות הגדולות.

יש, לטעמי, שתי סיבות למצב הזה. הסיבה הראשונה היא הטלוויזיה. זו אינה מערכת הבחירות הראשונה שבה מתקיימים שידורי תעמולה, אך משום מה התגבשה בכל מטות הבחירות ההנחה ששידורי התעמולה בטלוויזיה הם הקטע המשמעותי ביותר במערכת הבחירות, ויש להשקיע בהם את מירב האמצעים. באשר בתקשורת ההמונים התדמית והמציאות חד הן, הפכה ההנחה הזו למציאות מוסכמת, והכל ציפו לתשדירי התעמולה כאל המלחמה המיוחלת, לאחר תקופת המתנה שוממת בכמה מודעות בעיתונים וכמה סיורי שווקים. עתה, מיום ליום, מתבררת חולשתה של המדיה. לטלוויזיה אין פוטנציאל להרים מערכת בחירות, מפני שהיא נעדרת את הסממן ההכרחי לקיום מערכת כזו — דיאלוג חי בין "מסביר" או "תועמלן" לבין קהל מזדהה או מתלבט. משפחה ישראלית מנומנמת, היושבת בסלון וסופגת סדרת תשדירי תעמולה באותו אורח מנטאלי שבו קלטה סדרת סבון אמריקאי, תכנית לבית ולמשפחה ואפילו שידורי חדשות, אינה בסיס להתרוממות והתחממות המערכת כולה. התשדירים, המסודרים לפי מפתח קבוע מראש וכבר לפי חוקי תעמולה צפויים, מנטרלים זה את זה. יתכן שיש להם השפעה מצטברת כלשהיא על הקול הצף, אבל יש להם ללא ספק השפעה שלילית על אופי מערכת הבחירות. אפשר להסתכל כמעט בקנאה על התהליך שהוביל למשאל העם בצ'ילה, התפרצות של רצון עממי המתועלת לקלפי. הדמוקרטיה של מערכת הבחירות הנוכחית היא דמוקרטיה של כורסאות, אנמית ואינה יוצרת את הגל ההכרחי של מאבק בין גישות וכוחות, המחייה את מערכת הבחירות.

הטלוויזיה היא סיבה ומסובב. יש לעצם השימוש במדיה השלכות משלו, כפי שיש לטלוויזיה בהכללה אפקט תרבותי עצמאי. לתרדמה היחסית של מערכת הבחירות יש גם סיבה פוליטית, והיא למעשה הסיבה האמיתית. הציבור אינו מאמין שהמפלגות הגדולות רוצות באמת להיאבק זו בזו. לשון אחר, ממשלת הליכוד הלאומית הצליחה מעל למשוער. ההתכתשויות הקטנות בין השרים משתי המפלגות במהלך הקדנציה לא שיכנעו את ציבור הבוחרים שהמפלגות הגדולות רוצות באמת את כל השלטון לעצמן, ותהיינה מוכנות לשבור את כל הכלים לשם כך. ההזדמנויות הרכות שהיו, בעיקר למערך, לפרק את ממשלת האחדות במהלכה לא נוצלו, והקהל קלט את המסר. הדפוס המחשבתי של ממשלת האחדות חילחל לציבור כאילו זה דפוס החיים הפוליטיים מאז ומעולם. זהו דפוס של שיתוף פעולה, גם אם צונן ועויין, וקשה מאוד להביא את הציבור לחוש ששיתוף הפעולה הזה מתחלף בהרף לחיצה על כפתור הטלוויזיה למאבק איתנים כוחני.

אין זה אומר שאכן המפלגות אינן רוצות בשלטון יחיד. זהו אינטרס עמוק המקיים מפלגה פוליטית. מאידך, אין המפלגות הגדולות מבטאות סבל רב מרי מן המצב. שתיהן התרגלו לכך שאינן תלויות במפלגות הקטנות. הן השאירו למפלגות הללו את הכנסת, ומתכתשות ביניהן על המדיניות הגבוהה. אם תצליח אחת מהן להכניס את חברתה לא תקום ממשלה אחרות רק למען העיקרון הזה גופו, אבל במקרה של תיקו יהיו הכלים מוכנים וערוכים. התחושה שממשלת האחדות אפשרית משפיעה הן על המפלגות והן על הציבור. מן הסיבה הזו לא תתרומם מערכת הבחירות, ככל הנראה, גם עד הראשון לנובמבר. באופן פרדוקסאלי נהנים מכך המפלגות הקטנות. מערכת בחירות רדומה אינה סוחפת את הציבור אל הגושים הנלחמים זה בזה, אלא מביאה את העירניים בבוחרים לחפש כתובות אלטרנטיביות ומתאימות יותר לבסס זהות פוליטית. על־פי הסקרים, ועל־פי הניתוח דלעיל, נראה שהכנסת הי־12 תכלול גם היא לפחות שליש של נציגי מפלגות קטנות. אם לא יוכרע המאבק בין הגושים וייווצר תיקו, לא תהיה לכך השפעה רבה.

מערכה בלי עגבניות

כולנו מתגעגעים, אולי, למערכת הבחירות הסוערת של 81', אך הציבור כיום הוא מפוכח, ציני ואדיש וההעתקים החיוורים של מנחם בגין אינם מסוגלים לעורר אותו

גבי בשן

תמונות רבות מופיעות בעת האחרונה בעיתונות ביחס לשיעמום והאדישות, המלווים את מערכת הבחירות הנוכחית, שאנו נמצאים בעיצומה. בדיקה בעיתוני הבחירות בשנים 81' ו־84' מבהירה את ההבדלים שבין הבחירות ההן לנוכחיות.

הבחירות הנוכחיות נערכות באווירת שקט ושלווה, משום שזו האווירה שאנו חיים בה. כותרות הבחירות ניכרות רק במאמרי הפרשנים ולא בעמודי החדשות. האינתיפאדה איננה חלק מחיינו. הופעתם של המפגינים בשטחים על מסכי הטלוויזיה אינה משפיעה עלינו יותר מצילומי המפגינים בסיאול. רק שירות מילואים או סיפורי חברים מזכירים לנו, שמדובר במשהו קרוב לנו.

לעומת זאת, בחירות 84', שגם הן עברו בשקט יחסי, נערכו בימים סוערים הרבה יותר. כותרות העיתונים עסקו בשני נושאים: האינפלציה ומלחמת לבנון. מדורי הכלכלה גלשו והציפו את עמודי החדשות. כל הנסיונות לעורר את מערכת הבחירות באותה תקופה עלו בתוהו אל מול מדורי הבורסה ומודעות האבל. במשרדי המערך התגלה מכשיר־האזנה (מוכר), פה ושם התרוצצו סיפורי קרן תל־חי, אנשי הליכוד ערכו ביקורי הסתה נקינוצים, ספי ריבלין והגשש החיוור עשו כמיטב יכולתם — אך ללא הועיל. הדבר היחיד, שהצליח לגעת במשהו את מערכת הבחירות, היה סיפור ליסה פרץ, הנערה מקרית שמונה, ועלילות אמה שעוזה נזקה ממקום עבודתה בקיבוץ. אבל הסך־הכל היה אנמי למדי.

מאניה־דיפרסיה

מערכת הבחירות, אשר אליה מתגעגעים (?) כולם, היא מערכת הבחירות לכנסת העשירית ב־1981. כאן נזרקו עגבניות רקובות על שמעון פרס, מוטה גור קרא למפגינים בגן סאקר "נרפוק אתכם כמו שרפקנו את הערבים" וסניפי המערך ומפ"ם עלו באש.

מה קרה אז, דווקא ב־1981? למה דווקא באותה שנה, כשהאינפלציה עוד טרם הגיעה למאתיים אחוז, המתח בגבול הצפון אמנם היה קיים - אך ללא מלחמה? מה היה טורח של אותה מערכת בחירות?

את התשובה צריך לחפש לא בתחום המדיני או הכלכלי, ואפילו לא בתחום הפסיכולוגיה. מקצוע הפסיכיאטריה הוא המתאים לענייננו. הסיבה היחידה, הנראית לעין, להשתוללות הפראית שהתקיימה אז, יכולה להימצא בתחומי המאניה־דיפרסיה. מי שהיה ראש־ממשלה באותה עת, מנחם בגין, נראה חודשים ספורים לפני מערכת הבחירות כמי שהגיע שעתו. עגום, מדוכדך ומנותק מן הסביבה, נראה בגין כאילו הגיע לסוף דרכו ואינו מסוגל להתאושש. בליכוד החלו באותה עת התלחשויות בדבר יורשים פוטנציאליים.

אך לפתע, כאילו במטה קסם, החל הקו הסינוסואידלי, המאפיין את חולי המאניה־דיפרסיה לנוע כלפי מעלה, וערב הבחירות הגיע כנראה לשיאו. הקריאה המפורסמת —"אסד היזהר, יאנוש ורפול מחכים לך" — נשמעה בכיכרות קרית שמונה. חלוקת הציונים הסיטונית למדינאי העולם הפכה לדבר של יום ביומו. הבוז והזלזול, שהאיש הטיח בסביבתו, הקרינו באורח פלא על חסידיו - וההשתוללות פרחה. העיתונות לא הבינה את המתרחש, וכותרות בנוסח "תנו להם להשתולל" ו"העם ילמד אותם לקח" נראו בכל העיתונים. בשיא פריחת הזיקוקין די־נור התקשורתי, נשלח חיל האוויר להפציץ את הכור בעיראק, שבועיים לפני הבחירות, ואיש כבר לא ידע מה שייך למערכת הבחירות ומה שייך לחיים עצמם.

מי שמצפה למשהו כזה בבחירות הללו — טועה, כמובן, מכיוון שהורמוניות הפועלות בשלב זה בשטח רחוקות מרחק רב מאותו רב־מג. ההעתקים החיוורים הללו אינם מגיעים, למזלנו, לקרסוליו של אותו איש. נכון, שפה ושם מנסים יורשיו לחקותו, אך כל קשר בין החיקוי למקור הוא מקרי בהחלט. ציבור הבוחרים כיום מפוכח, ציני ואדיש, ודרושה דמות מיוחדת במינה, על מנת להסעיר את מערכת הבחירות. השאלה, אם אנחנו בכלל זקוקים להתעוררות כזאת, טרם נשמעה בין המקוננים, המתייחסים לבחירות כאל שלב השיא באולימפיאדה, שזה עתה נסתיימה.

הבעיה היא רק שמדליות הזהב באולימפיאדה הזו אינן שוקלות 140 גראם, ואת משקלן בדם ובדמים נצטרך לשלם כולנו.

תשדירים? זה דוחה אותי!

משאל מהיר בתל־אביב. הרציניים חושבים: גרוטסקה

אלישבע איילון

למה היא לא מעוררת, מערכת הבחירות? "כי היא לא מושכת", נורתה מייד התשובה הראשונה. משאל בן שעה בצפון תל־אביב, על היחס בין בחירות לבוחרים, משרטט באופן גם גרף־התפלגות תמוה למדי. כ־80 אחוז מן הנשאלים נענעו ראשם באופן שהזכיר במשהו את פינה באוש, בהופעתה האחרונה כאן. אבל שום אמירה פוליטית, חברתית או אחרת, למשל בעניין התשדירים, לא נשמעה.

דיון משולהב, שהתקיים במסעדת "השל"ה", התברר בשמיעה מקרוב כספורטיבי גרידא. "רק כדורגל, לא רוצים לשמוע פוליטיקה" — נתקבלה תשובה נחרצת, על דעת כל השולחן, לגבי כל עניין פוליטי. הקצב, בחנות סמוכה, דפדף על המשקל ב"ידיעות אחרונות", כשאמר: "לפעמים אני רואה את התשדירים. לא יודע אם הם משפיעים. לפעמים זה בידור. אולי הם טובים". בחנות חשמל סמוכה, מבוגר עם מנורת הלוגן ביד, אמר: "הכל חלום, הכל חלום. תהיי בריאה גבירתי. הכל חלום."

אז למה היא לא מעוררת, מערכת הבחירות? למה, למרות הכאסח על המסך, נשאר הציבור עם חיוך אדיש על פניו? חלק מן התשובות רציניות:

— "אנשים קברו כאן את עצמם, בעודם בחיים. הם רואים, שהמשא הכבד, שאותו הם נושאים, לא מסיע אותם לשום מקום. המצב המדיני לא טוב, אבל גם ההתייחסות המפלגתית אליו לא טובה. ומה כבר יכול הפרט לשנות? או לוקחים את השמיכה (החורף הבא) ומכסים את הראש."

— "תשדירי הבחירות ממש דוחים אותי. מה הם חושבים, הפוליטיקאים, שאנחנו בתיאטרון? בתחרות של סיסמאות וקלישאות? במקום לעורר דיון ענייני, במקום לעורר את תחושת האחריות של כל מצביע ומצביע, התשדירים האלה מרדימים אותנו. משדרים לנו תמונות של עננים וערפילים, מה זה כאן, הפקה של סיפורי אלף לילה ולילה? אם להם, לפוליטיקאים, לא ברור, שמדובר ממש בהמשך קיומה של המדינה, בחיים של כל אחד מאיתנו, כאן ולא בעוץ לי גוץ לי — אז למה שלנו יהיה ברור, שצריך להתייחס אליהם? האדישות של הציבור היא הפידבק הכי אותנטי, שהם יכולים לקבל ביחס לעצמם."

— "אנשים לא כל־כך אדישים. בכל מקום שאליו אני הולכת, אני שומעת, שמדברים על תשדירי הבחירות. נכון, שמדברים יותר על הצורה של התשדירים מאשר על התוכן שלהם, אבל לפחות מדברים. זה מוכיח שאנשים לא אדישים".

— "למה מערכת הבחירות לא מעוררת? כי הוא שהיה, וזה מה שיהיה. המפלגות לא משדרות אמינות. הפוליטיקאים משדרים מסרים כפולים. הם נעדרים אומץ אישי, מנסים ללכת בין הטיפות, לאכול את העוגה ולהשאיר אותה שלמה. למעשה הם משאירים את הציבור אדיש. המערכת הופכת לעניין גרוטסקי, של עימות קל בין מגישות. עכשיו, ינסה הליכוד להכניס את הספוט הזה, כדי לזכות בעוד כמה נקודות במלחמת הקופירייטינג. מעבר לאדישות, נמצא הטמטום. ממשלת האחדות הלאומית הביאה אותנו לחשוב, שטמטום זה קונסנזוס, וקונסנזוס זה טוב. אנשים מאמינים, שממשלה כזו שוב תקום, וגם מריחים את הציניות שבכל המערכת. מי לא יודע, שאין כאן אידיאולוגיה אלא רק כסאולוגיה?"

יצחק שור

ערבית עכשיו

הוראת השר נבון, כי החל מן השנה הבאה הערבית תהיה שפת חובה בבתי־הספר היהודיים, נועדה לצורכי שלום והבנה בין העמים. כעת חסרים רק המורים

רק לקריאת פתיחתה של שנת הלימודים תשמ"ט, ארבע שנים לאחר כניסתו לתפקיד, הכריז שר החינוך והתרבות יצחק נבון על החלטתו להנהיג את הערבית כשפת חובה בבתי־הספר היהודיים. ההחלטה תבוצע בהדרגה, במשך שש שנים, תחילה בחטיבות הביניים ולאחר מכן בחטיבות העליונות.

להחלטת נבון קדמה פעולת הכנה יסודית ביותר. שנת 1985 הוקדשה להכנת סקר נתונים מקיף, שנעשה בידי סא"ל נסים עצמון, איש חיל המודיעין, שהושאל למשרד החינוך. מעורבותו של צה"ל בהוראת הערבית במערכת החינוך לא היתה מקרית. הדור הוותיק של יוצאי מדינות ערב פרש לגימלאות. הדור הצעיר התבייש בשפת הוריו והתנכר לה, לא במעט בשל הסתגרות והתבדלות של החברה הישראלית מן העולם הערבי. הרמטכ"ל ראו, רב־אלוף משה לוי, כדיוק כמו שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, הבין את חשיבותה העליונה של השפה הערבית הן לצורכי שלום והבנה בין העמים והן למטרות מניעתה של מלחמה.

אל"מ נסים עצמון אמנם מצא אלף תלמידים העוסקים בלימוד הערבית, ואולם הערבית היתה שפת רשות. כל מנהל רשאי היה לקצץ בשעות שהוקצבו לערבית. בבתי־הספר היסודיים נלמדה השפה המדוברת, שאינה, כידוע, שפת התקשורת ואף לא שפת הספרות. בבתי־ספר על־יסודיים אמנם נלמדה ערבית ספרותית, אך במקרים רבים לא נשמר רצף לימודים בין היסודי לעל־יסודי. מספר המפקחים לא איפשר למשרד החינוך להדריך את מאות המורים, שחשו עצמם מיותמים. בסמינרים למורים הוענקו תעודות לבוגרים שלא ידעו קרוא וכתוב בערבית, ואילו באוניברסיטאות לימדו את תרבות האיסלאם בערבית, ולא עסקו בערבית מדוברת.

עלייה אמיתית

כל זה נתון בשנים האחרונות בתהליך מתמיד של שינוי ובנייה מחדש. מספר התלמידים הלומדים ערבית אמנם לא השתנה כמעט, והוא ממשיך לעמוד על 100,000 בערך, ואולם הרכב התלמידים ותוכן ההוראה השתנו לחלוטין. עוד בתשמ"ז היוו תלמידי כיתות א'־ו' שלמדו ערבית כמחצית מכלל הלומדים. בתשמ"ט רק שליש הם תלמידי כיתות א'־ו'. את עיקר המאמץ מרכז משרד החינוך בכיתות ז'־י"ב'. המפקחים מקדישים תשומת לב רבה להבטחת רציפות הלימודים, כדי שהשפה לא תישכח, ומעל לכל: המדיניות ברורה. מלמדים שפה ספרותית תחילה ורק בשנתיים האחרונות מוסיפים שפה מדוברת.

המפקח המרכז על הוראת הערבית, שלמה אלון, מספר, כי בתשמ"ט קיבלה מערכת החינוך מידי הנהלת המשרד תוספת של 4,500 שעות שבועיות, שהן כ־170 משרות. בבתי־הספר מלמדים עתה 900 מורים בכ־650 משרות. מספר העומדים בבחינות בגרות ברמות הגבוהות של 4־5 יחידות, נמצא בעלייה איטית, אך מתמרת. אם בתשמ"ז ניגשו לבחינות בגרות במגמה המזרחנות בתיכוניים 1,156, הרי שבתשמ"ח ניגשו 1,254. הנתון המעודד ביותר הוא האיכותי: גדל מספר לומדי 5 יחידות על חשבון לומדי 4 יחידות. מספר לומדי הערבית ברמה הגבוהה ביותר גדל מ־331 בתשמ"ז ל־459 בתשמ"ח. בסך־הכל ילמדו השנה בכיתות יא'־יב' 6,000 תלמידים במגמה המזרחנית, גידול של 25 אחוזים לעומת תשמ"ז.

צה"ל מרוצה מן ההתקדמות, אומר שלמה אלון. גם הוא עצמו נשמע מרוצה מתרומת צה"ל לנושא: מדי שנה שולח צה"ל 20 חיילות לקורס בן 8 חודשים באולפן עקיבא. הבנות־מלמדות בבתי־הספר ומתחייבות להשלים את לימודיהן במכללה מוכרת, לקראת התואר מורה מוסמכת, לאחר תום שירותן הצבאי. באוניברסיטת בר־אילן פועל, זו השנה השנייה, מסלול לתואר ראשון בערבית ובו 20 חיילות. הבוגרות ישרתו בחובה ובקבע כמורות לערבית בבתי־ספר על־יסודיים. בתש"ן ייפתח מסלול דומה באוניברסיטה העברית בירושלים.

המחסור במורים הוא הבעיה המרכזית של הוראת הערבית בבתי־הספר היהודיים. בסמינר למורים ערביים בחיפה מכשירים עצמם כ־25 סטודנטים להוראת עברית לערבים וערבית ליהודים, אבל הניסיון בהוראת ערבית ליהודים בידי ערבים עדיין לא עלה יפה, מסיבות פוליטיות וחברתיות. הצרה היא, אומר שלמה אלון, שרוב בוגרי החוגים לערבית באוניברסיטאות, ובכללם בעלי תעודות הוראה, „נחטפים" בידי מנהלי הרדיו והטלוויזיה.

עול נוסף

[illegible]

שלושה מורים לשנה

[illegible]

אביטל נחרד, ואסף את רגליו מהמים

מול נחש המים

יונה טפר, אביטל ונחש המים. איורים: כריסטינה קדמון. ספריית פועלים, סדרת פשוש, 1988

„נחש המים", שממנו מפחד אביטל הקטן, אינו אלא של שרשרת המצופים של בריכת השחייה, שהשתחררה מן הבן והתגלגלה למים בקול גדול, דווקא בזמן שהילד בא לקחת את אופניו השבורות.

בלשון עתירת גוונים מתזמרת הסופרת סימפוניה של צבעים, ריתמים, ודימויים, החודרים לעומק חששותיו של הילד מאיסורי הוריו, מן הכרידות, ומבעלי החיים. יחסו לעולם הוא יחס של משיכה־דחייה. אביטל עוד לא גילה את הניכור שבין המכונה לטבע. אני והעולם חד הם: „הוא עבר תחת עץ תאנה. האדמה היתה מכוסה עלים תומים ומקולפים, והוא הקשיב לקול השבור של העלים המתפצחים תחת רגליו". או: „חושב שהוא הכי", חשב אביטל ועיניו בחתול שקפא במקומו כאילו היה מלך הבריכה. החתול הסתכל בציפורים המרפרפות, מעל למים ובצפורים על שפת הבריכה ופתאום נע לעברן. „זהו צייד הציפורים!". נבהל אביטל והשמיע קול צעקה. הקול קרע את השקט והחתול הרים זנב וברח. „הס־ת־לק קישטא!!! קרא אביטל.

ספר עלילתי, פיוטי, עם איורים חלומיים. מומלץ לגילאי 5־9.

כמה מאות קולות

ביצוע הוראת מנכ"ל משרד החינוך בדבר העברת ילדי הישובים לביה"ס עין־הרים, יעלה, כנראה, למערך בכמה מאות קולות

בית־הדין הגבוה לצדק דחה בישיבתו את עתירתם של ההורים שמיטוב, בן־גיאת ונפתלי מיכאלי. הוא קבע את סגירתו של בית־הספר „הרי־יהודה" וצירוף תלמידיו לבית־הספר האיזורי עין־הרים שליד עין־כרם.

שני ההורים טענו, כי מתקני „עין־הרים" לא הוכשרו למלא את תפקידם ולהכפיל את מספר התלמידים כך שמספרם יתקרב ל־900. ההורים טענו, שישנן עדיין בעיות קשות של בטיחות בתחבורה, מחסור במבנים וכשעות העשרה לחלשים. ההורים מ־12 מושבים ב„מטה יהודה" השביתו, החל מיום א' השבוע, 400 תלמידים בנימוק, „שמשרד החינוך והרשות המקומית לא הכינו את הדרוש לקליטת הילדים".

שאלת חינוכם של ילדי היישוב הקהילתי הר־אדר, הנמצא מעבר לקו הירוק, לא הרחק מהקיבוצים מעלה החמישה וקרית־ענבים, לא נוגעת במישרין לפסק הדין של הנשיא מ. שמגר והשופטים בייסקי וכך. אבל בידי ההורים של הר־אדר מצוי צו, המורה על סגירתו של בית־הספר המאולתר, שהקימו ביישובים, ועל העברתם ל„עין־הרים". הצו חתום בידי מנכ"ל משרד החינוך והתרבות, ד"ר שמשון שושני.

נציגת ועד הפעולה של הורי הר־אדר, נאוה כהן: „לא עזבנו את בית־הספר בגבעת זאב, שמעבר לקו הירוק, כדי לעבור לבית־ספר בתוך הקו הירוק, המרוחק עוד יותר מבתינו. לא נשלח את ילדינו ל„עין־הרים", מרחק 15 ק"מ לצד אחד. מגיע ל־170 ילדים בגילאי 6־12 שמשרד החינוך יקים עבורם בית־ספר מקומי, מה עוד שיישובנו גדל בקצב מהיר".

נציג תריסר המושבים מ„הרי יהודה", אילן שלו: „למחרת מתן פסק הדין בידי הבג"ץ הפסיק משרד החינוך את העבודות שנעשו בשטח „עין־הרים", אף כי בית־המשפט החליט לדחות את עתירת ההורים על יסוד הבטחות משרד החינוך להשלים עבודות, על־פי הנחיות המוסר לבטיחות ולגיהות. עתה אין מה שילחץ על משרד החינוך לממש את התחייבותו, שכן זכה בבג"ץ".

„הלימודים," כך אמר, „יתחדשו רק כאשר יושג הסכם ארוך־טווח בין ההורים למשרד החינוך והמועצה האיזורית בדבר עתיד החינוך באיזור. לא ייתכן ששני בתי־ספר ימוזגו מבלי שלחלשים יינתנו שעות העשרה, כדי שהאינטגרציה תהיה משמעותית. לא ייתכן שמשרד החינוך יסתפק בהקמת מבנים ארעיים, ובו זמנית לא יתן דעתו למצבם הארעי של ילדי הר־אדר. הללו אינם לומדים ולא ילמדו ב„עין־הרים". גם ילדי הקיבוצים באיזור אינם לומדים ב„עין־הרים" אלא בגבעת ברנר. לא יתכן שרשויות השלטון ינקטו צעדים מרחיקי לכת הנוגעים לילדים ללא הידברות עם ההורים ואף בניגוד לרצונם.

עוזרו של מנכ"ל משרד החינוך, יוסי בר־דוד, נשמע נחרץ: ייקוב הדין את ההר. המשרד יאכוף על ההורים העברת ילדיהם ל„עין־הרים". המנכ"ל וגורמים נוספים במועצה ובמשרד החינוך מקיימים הידברות ממושכת עם ההורים, אך אי־אפשר לנהל הידברות ללא סוף. נתקבלו החלטות, ועתה יש לבצען. ברור, שכל השיפוצים והסידורים הפיסיים והמינהליים, מתמשכים. אי־אפשר לפתור את כל הבעיות בבת־אחת.

בהפגנת הורים מול משרד ראש הממשלה, ביום א' השבוע, ירד אליהם ח"כ אהוד אולמרט. הוא ביקש מהם שיכינו תזכיר והבטיח להביאו לידיעת ראש הממשלה. הורי הר־אדר נתמכים בידי פנחס ולרשטיין, יו"ר מועצת „מטה בנימין", שמעבר לקו הירוק. לליכוד ישנה מחויבות לפיתוח יישובים שבשטחים. אנשי המושבים בהרי־יהודה, חלק נכבד מהם תומכי המערך, כבר פנו ליו"ר „העבודה" שמעון פרס. התערבותו הפגישה את השר נבון עם ההורים, אבל נבון איתן בדעתו, לקיים את החלטות המנכ"ל והמועצה האיזורית — לאחד את בתי־הספר שבאיזור ולהסיע את הילדים חרף המרחק. למערך זה עלול לעלות בכמה מאות קולות.

מבזקים

חיסון — קודם לטיול

משרד החינוך אינו ממליץ לבתי־הספר להפסיק את הטיולים בשל התפרצות הפוליו. כך מסר יועץ שר החינוך, ד"ר רב גולדברגר, בעקבות התייעצות עם מנהל המחלקה לאפידמיולוגיה במשרד הבריאות, ד"ר פאול סלייטר. טיולים לא ייערכו בימים שבהם ייערך חיסון בבתי־הספר.

מנכ"ל המשרד, ד"ר שמשון שושני, ביקש מן המוסדות להקפיד על כללי הגיינה ולדאוג למי־שתייה נקיים ולנקיון בתי־השימוש. במחלקה לחינוך לבריאות במשרד הבריאות יכולים המתנכים להשיג דפי מידע עם שאלות ותשובות על מחלת הפוליו.

מפקח במשרה מלאה

לראשונה מאז הקמת המדינה החליט השר נבון למנות מפקח בדואי. על בתי־הספר הבדואים. לתפקיד המפקח הבדואי הראשון — במשרה מלאה — מונה עלי חריב, בן 42, תושב הכפר ביר אל־מקסור, אב ל־5 ילדים. ע. חריב הוא בעל תואר אקדמי שני בחינוך. בסוף השבוע ועך שר החינוך שני בתי־ספר חדשים במגזר הבדואי בצפון: בית־ספר יסודי בכפר הבדואי מקמאן וחטיבת ביניים בכפר הערבי־בדואי המשולב בועיינה־נג'ידאת. עד כה שוטטו התלמידים בכיתות שכורות שהיו מפוזרות ולא התאימו ללימודים. זו פעם ראשונה שמשרד החינוך בנה באיזור שני בתי־ספר חדשים במבנים של קבע.

עלי חריב. מפקח בדואי ראשון

לעג לרש

„לעג לרש" — כינה יו"ר ועד ההורים הארצי, משה מזרחי, את תביעתו של משרד הבריאות מתלמידי בתי־הספר, כי יקפידו לשמור על הגיינה אישית, בשל מגפת הפוליו.

בידי משה מזרחי מצויה רשימה של בתי־ספר שבהם הביוב עולה על גדותיו, ובשירותים אין נייר טואלט וסבון. בבתי־ספר אלה נמנעים הילדים משימוש בשירותים, והם מעדיפים להתאפק עד הגיעם הביתה. במקום להפנות תביעות חסרות משמעות לילדים מוטב שרשויות השלטון יתמודדו עם הבעיות האמיתיות — תחזוקה וכמובן, עם מערכת הביוב.

אחוזה מפד"לית

החינוך הממלכתי־דתי (החמ"ד) איננו נחלתה של המפד"ל, קובע עלון תנועת נאמני תורה ועבודה החדש. לפי חשבונו של בעל המאמר, לומדים עתה בחמ"ד כ־21 אחוזים מכלל התלמידים היהודיים בישראל, ואילו במפד"ל תמכו, בבחירות לכנסת היוצאת, 4.5 אחוזים מכלל הבוחרים, יהודים וערבים. כשלושה רבעים מהורי הילדים בחמ"ד אינם תומכים במפד"ל. בליכוד במערך ובתחיה מצויים עתה יותר מצביעים שילדיהם לומדים בחמ"ד מאשר במפד"ל.

עכשיו קמה מפלגה דתית חדשה, „מימד", המזמרת זמירות אחרות מאשר המפד"ל, בכל הנוגע לאופיו של החינוך הדתי. בקיץ האחרון יצרה המפד"ל רושם, כאילו השר נבון מתנכל לחמ"ד. העילה לקריאות „זאב" היתה ביקורתו של השר על קטעים שפורסמו בחוברי היחידה לדמוקרטיה של החינוך הדתי. מקטע אחד ניתן היה להבין, לפחות לכאורה, כי הכותב מטיף לכיבוש חלקים נוספים של א"י על־ידי מלחמה. בקטע שני הוצגו אנשי השמאל כבוגדים ומומרים.

עלון נאמני תורה ועבודה משבח את נבון שבלם את התפשטות הישיבות התיכוניות האליטיסטיות והפסיק להורים כספים לישיבות שהשר הקודם, זבולון המר, חפץ ביקרן. הסיבה האמיתית למאבק המפד"ל ופא"י נגד נבון נובעת מכך שהשר נבון מנהל מלחמה נגד התרחבותו של החינוך החרדי בתוך החמ"ד. אין זה סוד שבבתי־ספר רבים של החמ"ד ישנם מורים אשר אפשר להגדירם כחרדים בלתי־ציונים. לפי אומרי עלון נאמני תורה ועבודה, עובדים עתה בחמ"ד כאלף מורים חרדים. מי שמאיים אפוא על החמ"ד, איננו השר נבון, אלא החרדיזציה.

אבי בניהו

משען חלול

הקלה במיל.

נטל שירות המילואים, כפי שבא לידי ביטוי בשנה האחרונה בשטחים, מטריד מאוד את אגף כוח האדם במטכ"ל המשקיע מחשבה רבה בחיפוש דרכים לקיצור תקופות המילואים ולהורדת גיל השירות. ישנם קצינים בכירים שהתעמקו בעניין זה והצליחו אף למתוח קו דמיוני בין עומס המילואים לבין מחשבות על ירידה מן הארץ, כדי להראות בבירור קשר כלשהו בין שני הדברים.

פטנט נוסף במסגרת זו של הקלת נטל שירות המילואים הפעיל (שמ"פ) בא לידי ביטוי בתוכנית חדשה של אכ"א שמ"פ תחילה". בבסיס התוכנית מונח עיקרון יסוד, כי גידול הצבא הסדיר כתוצאה מגידול בשנתונים חייב לגרור ירידה בתחום המילואים. בדיקה שנערכה בצה"ל גילתה, כי עלות אחזקתם השוטפת של שני אנשי מילואים שווה לאחזקתו של איש קבע אחד. לפיכך הוחלט באכ"א כי כל זרוע, פיקוד, חיל ויחידה שיביעו נכונות לוותר על שני אנשי מילואים בתאום עם אכ"א, יקבלו בו במקום תקן של איש קבע. תוכנית „שמ"פ תחילה" מתאימה לערכית חילות צה"ל, וחיל המודיעין היה הראשון להתייצב עם „בנק" של אנשי מילואים, נכון לקבל במקומם אנשי קבע. כך היה גם עם חיל־הים ואפילו חיל האוויר אישר עקרונית את התוכנית המוצעת. פיקודי צה"ל עובדים כעת על משמעויות ההצעה.

באכ"א מצפים, שאם תיושם התוכנית התוצאה תהיה שכמגזרים מסויימים ניתן יהיה להגיע לפרק זמן קצר של ימי מילואים בשנה וזהו שינוי משמעותי.

בקלנים ראשונים יהנו מהתוכנית המוצעת סקטורים מיוחדים בצבא המילואים, כיוון שקשה להגיע לאיזון שנתי בטווח קצר. אולם בתהליך ארוך הואים באכ"א בהחלט תמונת איזון בין כל מערכי המילואים.

ועוד כאותו עניין: בצה"ל הוחלט שלא להכריע בסוגיית הורדת גיל המילואים מ־55 לגיל 50. הסיבה פשוטה — רבים וטובים מאלה שעברו את גיל החמישים משתייכים ליחידות צה"ל במקצועות חסרים כמו נהגים, חובשים וטבחים. לפיכך הוחלט, שהשיחרור מעל גיל 50 יהיה ענייני וגם במסגרת זו משוחררים רבבות מאנשי המילואים...

יום כיפורים

דפי נפץ

במקביל למחקרים שעומד צה"ל לקיים בקרוב על מלחמת לבנון, עומדת מחלקת ההיסטוריה במטה"ר לפרסם בקרוב שני כרכים נוספים של ספר מלחמת יום הכיפורים. מדובר בימים תשיעי ועשירי באוקטובר 1973 שהיו יומיים קריטיים באותה מלחמה.

עד עתה הוציא צה"ל שלושה כרכים מהספר (81073"ד־6) שהופצו בעותקים ספורים לאלופי צה"ל הנוגעים בדבר ולדרג המדיני. שני הספרים שיראו אור בקרוב טעונים „חומר נפץ". בעיקר לגבי מה שהתרחש בגיזרת סיני ובאזור בו לחמה אוגדתו של אריק שרון.

המטה הכללי של צה"ל בתהליך הוגן כלפי מי שעלולים לראות עצמם נפגעים מהדברים (או מי ששמו מוזכר) איפשר לשרון להגיב על הדברים ולהעיר הערות. כך העירו לגבי הספר האלופים: ישראל טל, רחבעם זאבי וגם השר אריאל שרון. בשמו של הרמטכ"ל דאז אלעזר דוד (דדו) נקרא להעיר ולהגיב ראש לישכתו בימי המלחמה תא"ל (מיל.) אריה שליו.

בעקבות ההערות תוקן חלק מהדברים „בספר המלחמה", שייצא כאמור בעוד זמן קצר בתפוצה מצומצמת וכסיווג „סודי ביותר".

עבודת חקר מלחמת 73' התעכבה שנים ארוכות בעיקר בשל התנגדותה של תלמה אלעזר (רעייתו של דדו) ושל חבריו של דדו, שחששו כי ההיסטוריה תשפוט אותו שלא כראוי.

כעבור זמן ניתנה ההסכמה והעבודה החלה להתבצע. לאחרונה אישר הרמטכ"ל רב־אלוף שומרון להפיץ פירסום כרונולוגי של מלחמת יום הכיפורים שיכלול מעין יומן אירועים, סיכומים וריכוז עובדות שישמשו בעיקר למערכי שיעור ולהפקת לקחים. יש בצה"ל הסבורים, כי אם היה הספר יוצא לאור בציבור היה אריק שרון צריך לספק הרבה הסברים.

הערות והסברים ● מימון, שרון דיין ודדו

נח"ל

חיזוק והאחזות

המצוקה הכלכלית בארץ נותנת אותותיה גם בפעולות ההתיישבות שהיוו גורם חשוב בתכנון פעילות הנח"ל והקמתן של האחזויות ומאחזי נח"ל חדשים.

למרות המיגבלות הקשות פועל משרד הביטחון עם הסוכנות היהודית לבסס את אותן נקודות ישוב המאוכלסות על־ידי חיילי הנח"ל באופן שתהיינה מוכנות לאיזרוח בכל עת.

במקביל לחיזוק הקיים ישנה כוונה להעלות בטווח הקרוב עוד מספר האחזויות נח"ל. הזיהה להתייכבות ולתשתית לאומית שבמשרד הביטחון מפרטת את המדיניות המנחה את המשרד בעניין זה: בשנים האחרונות שונתה מגמת הפריסה של האחזויות הנח"ל והדגש הושם על חזרה אל אזורי הספר בגיזרות העימות ובמרבר, ברמת הגולן, בבקעת הירדן, בדרום הר־חברון, בהר הנגב ובערבה.

על פי מדיניות זו של שר הביטחון סומנו כבר אתרים אפשריים למיקום האחזויות בעתיד ואלו הן: מיצר שבאזור הגלבוע, איזור ברדלה בבקעת הירדן, תל אלונים באזור ואדי־ערה, קציץ ליד כביש אלון.

האחזות נוספת מתוכננת בהר־צפיה ויקרנטלו שבמדבר יהודה, כפר דוד ברמת צירים, ציחור בהר־הנגב, האחזות נוספת בנגב המערבי ואחרונה בשיטים שבערבה. התוכניות הן טובות ועל דעת הסוכנות היהודית והתנועות המיישבות. בעוד שניכאל רקל ופסח גרופר נדברים, הרי שבנח"ל עוסקים בעשייה.

השאלה העיקרית המעסיקה רבים בנח"ל היא האם יממש הפעם הליכוד את איומיו, אם יגיע לעמדות שלטון לאחר הראשון בנובמבר.

שתי טיפות מים

ביום בשורות השריון שנערך בשבוע שעבר ברמת־הגולן הופתעו רבים מהחיילים והקצינים שנכחו באירוע לגלות את מי שהיה מפקדם הקודם, הרמטכ"ל משה לוי. לאחר מבט נוסף התברר, כי לא מדובר ב„מויישה ווחצי" האורגינל, אלא באחיו הצעיר יותר של משה לוי, הדומה לו מאוד, והמשרת בנח"ל בדרגת אלוף משנה בחיל החימוש.

בתמונה: מימון – אחיו של הרמטכ"ל הקודם ותא"ל שמואל ארד, שסיים לאחרונה את תפקידו כקצח"ר.

השכלה צבאית לקציני צבא...

בבית־הספר לפיקוד ולמטה של צה"ל (פו"מ) מתבצעת בימים אלה תוכנית נסיונית שתכליתה להרחיב ולהעמיק את נושא המחקר הצבאי, ההיסטוריה הצבאית ובכלל את נושא הצבאות לקציני הצבא.

במסגרת התוכנית, הנקראת „ברק", הופנו שני צוותים מתוך חמישה בפו"מ למסלול לימודים שונה, צבאי בעיקרו, שבא על חשבון שנה אקדמאית. במסלול זה עוסקים יותר ויותר בניתוח קרבות ומבצעים צבאיים מעבר, בשרטוט תרחישים עתידיים ובמתודות אימון בצבא.

בתום השנה ישלימו בוגרי פו"מ במסלול „ברק" שנה נוספת באוניברסיטת תל־אביב ויוסמכו לתואר אקדמי בהיסטוריה צבאית.

מה"ד (מחלקת הדרכה) במטכ"ל מלווה את התוכנית הנסיונית המלווה בהרבה יומרות לעתיד.

„אחת האכזבות שאיתרנו היא שאנחנו בעצם נעדרי השכלה צבאית, שהיא הכרחית לכל קצין בצבא. בשלב שני תורחב התוכנית עד שפו"מ והמכללה לבטחון לאומי יהפכו למעשה לאקדמיות צבאיות טהורות", אומר קצין בכיר במטכ"ל.

משכם עד וושינגטון

„השפעתו של הקצין הזוטר בצה"ל על מקבלי ההחלטות בוושינגטון", זהו שמה של תוכנית מערכי שיעור שהונהגה לאחרונה בבה"ד 1, בית־הספר לקצינים של צה"ל. מטרתה ללמד את המועמדים שיהפכו לקצינים, כי כל שיקול דעת מטעה בשכם או בעזה, עלול להשפיע על האמריקנים ועל יחסם לישראל. נחמד.

רשות הקורא

התשדירים והביקורת

קראתי בעיתון הבוקר את „רסמיו" של גיורא מנור על תשדיר הבחירות של מפ"ם מליל 9.10.88. אם מוגזם לצפות לאהדה מצד מבקר ב„על המשמר" לתשדיר של מפ"ם, אולי מותר לפחות לצפות לדיוק?

לידיעתו של המבקר: מכל הדוברים בתשדיר מפ"ם, היחיד שדיבר בשם מפעל שנסגר היה חברנו פיני גרוב. כל שאר הפועלים שהופיעו בתשדיר דיברו על מפעלים שלשמחתנו עדיין עובדים. (ואולי פחות דרמטי, אבל בהחלט יותר נעים).

אנא העבירו הבהרה זו לגיורא, ואם ימשיך לפרסם תגובות למישרדים — אני מצפה לתיקון המעוות, לפחות מפאת כבודם של המרואיינים.

יוסי סולומין, מפ"ם ת"א

ההצבעה לקטנות והרכבת הממשלה

ישנם רבים המזוהים עם מפ"ם, ואף מוכנים להצביע למענה בבחירות, אולם הם חוששים כי ההצבעה למפ"ם תגרע מכוחה של מפלגת העבודה, שלא תוכל להיות הסיעה הגדולה ביותר, שעליה ורק עליה מטיל נשיא המדינה הרכבת הממשלה.

אולם בחוק נשיא המדינה, הקובע את תפקידי הנשיא במסגרת הפעולות לכינון הממשלה החדשה, נאמר כי עם קבלת התפטרותה של הממשלה היוצאת חייב הנשיא לפתוח בהתייעצויות לקראת הרכבת ממשלה חדשה עם נציגי כל הסיעות בכנסת. בתום ההתייעצות חייב הנשיא להטיל על אחד מחברי הכנסת לנסות להרכיב ממשלה חדשה. בדרך כלל יהיה זה גם האיש שיעמוד בראשה. אם אין אותו חבר־כנסת מצליח במשימה, עליו להודיע על כך לנשיא, שבידו להטיל את תפקיד הרכבת הממשלה על חבר כנסת אחר.

בחירת מועמד להרכבת הממשלה מבין חברי הכנסת היא עניין לשיקול דעתו החופשי של הנשיא, ואין הוא חייב לקבל בעניין זה את המלצתם של נציגי סיעה או סיעות כלשהן בכנסת. בנסיבות פוליטיות מסויימות, כאשר קיים איזון כוחות בכנסת בין שתיים או שלוש סיעות גדולות, עשויה בחירת המועמד על־ידי הנשיא להיות בעלת השפעה פוליטית חשובה.

מכאן, הגודלת כוחן של סיעות קטנות הבאות בחשבון להרכבת הממשלה בראשות מפלגת העבודה אינה פוגעת במאומה בתפקיד שימלא הנשיא, בהטילו את תפקיד הרכבת הממשלה על חבר־כנסת המייצג סיעה גדולה. בדרך כלל מתחשב הנשיא בסיכוי של אותו חבר־כנסת להרכיב את הממשלה (ומתחשב, אבל אין זו חובתו).

לעומת זאת בשאיומתן הצפוי לאחר הבחירות בין מפלגת העבודה, מפ"ם ויתר הסיעות הבאות בחשבון להרכיב ממשלה בלי הליכוד, יתברר המשקל של סיעות קטנות אלה על־פי גורלן. לפיכך, ההצבעה למען הסיעות הקטנות, ואני מתכוון למפ"ם, אינה גורעת במאומה מהתפקיד שימלא שמעון פרס ברצונו להרכיב ממשלה על־פי בקשת הנשיא. ההתלבטויות של חברים בנושא זה אין להן יסוד בחוק נשיא המדינה.

משה ציזיק

כל קול קובע

אני קורא ב„על המשמר", מדור "תאורה פנימית", על תכניות וביצוען במסגרת הפעילויות לקראת הבחירות. מנסיוני האישי אני יודע כמה מאמצים נעשים בשטח, בשכונות, במקומות העבודה ובכל פגישה אפשרית עם ציבור רחב, בין אם זה במפגש אישי ע"י דוכנים להסברה ובין אם בחוגי בית, וכל זה כדי להציל את מפ"ם והקיבוץ הארצי מתוכה ממפולת אלקטורלית אפשרית. ואני בטוח, שמפ"ם העירונית לא תאכזב. משום כך מוזרה התופעה שהקיבוץ הארצי, מכחינת דרכה של מפ"ם, נעמד על כרעי תרנגולת מתנדנדים. יש קיבוצים שהבניין המחשבתי־אידאולוגי אצלם כחלקו מתמוטט. בבחירות נסיוניות בא־אילו קיבוצים, 60% מחברים הצביעו מפ"ם ו־40% התפזרו לכל עבר.

מצער לשמוע איך חברי הקיבוץ הארצי נתפסו לריצה בלתי מבוקרת וכוונתם להצביע למען ר"צ או מפלגות אחרות. הקיבוץ הארצי, שפיסית הוא חלק בלתי נפרד ממפ"ם, עלול במצב עניינים זה להיות גורם למפלה אלקטורלית. הקבה"א השורשי, המושרש בכל הנעשה בארץ, בכלכלה, חברה ופוליטיקה, היה, יחד עם מפ"ם, שותף רציני בקליטת העליות של שנות החמישים והשישים, בנאמנות ובמסירות, ומנהל מלחמה עיקשת ורצופה מאז קום המדינה על כבוד הפועל ומעמדו, על שוויון זכויות של המיעוט הערבי, וזכור מאבקו לביטול המימשל הצבאי, שהוא גם מאבק רצוף ועקשני לשלום יהודי־ערבי, ולא למלחמה. איזו מפלגה בארץ עמדה בעקביות על עקרונות שבכל הזמנים וגם עכשיו התאימו וענו על הבעיות הגדולות והקטנות של המדינה?

אל נפצל פוליטית את הקיבוץ הארצי. שעת האמת מתקרבת ושגיאות שייעשו עתה לא נוכל לתקן. הקיבוץ הארצי, כגוף אחד, חייב להתייצב בכל כוחו והשפעתו לימין מפ"ם. כל קול יכריע. בלי מלט פוליטי, הבניין יתחלש ומי ידע לאן זה יוביל.

איזיק זלשינסקי, עברון

כרזת מפעל ההלבשה. גישה זכרית

מתעללים בילדות

פסיכולוגים ומחנכים איטלקים דורשים חקיקת חוק, שיאסור על שימוש בילדים לצרכי פרסומת – לאחר הופעתה של כרזה, שבה נראים שני ילדים עירומים

אהרון ניר, רומא

ילד וילדה בגיל חמש בערך יושבים אחד מול השנייה. שניהם עירומים במעט. הוא ב"סלים" בצבע כחול, היא בתחתוני "סלים" בצבע צהוב. הילד רכון כלפי הילדה, אוחז בתחתוניה, מושך אותם אל עצמו ומסתכל לתוכם בסקרנות. כרזות־פרסומת גדולות, בצבעים בהירים ביותר, מודבקות בעת לחומות וללוחות המודעות במילנו ועומדות להציף את ערי איטליה וכפריה. מדובר בכרזות־פרסומת של מפעל, המייצר פריטי תלבושת ולבנים בשביל אמהות וילדים.

הפלקט הפרסומי הנועז עורר סערה בדעת־הקהל האיטלקית. אמהות מטלפנות כל הזמן אל המפעל, ומשמיעות דברי תרעומת, ואף עלבונות, על פגיעה בטעם הטוב וב"תמימות" הילדים. הרוגז חזק בעיקר בגלל העובדה, שהילדים המופיעים בכרזה מצולמים ולא מצוירים. שהרי, אפשר לפגוש אותם באחד מרחובות מילנו, או לזהות אותם בגן הילדים, משחקים עם חבריהם.

המומחית לפרסום מסחרי, שיעצה למפעל ההלבשה במילאנו לפרסם את מוצריה תוך ניצול "הסקרנות המינית" של הילדים, דוחה את ההתקפות וההסתייגויות מהמצאה הפרסומית שלה: "הלקוחה שלי" — היא עונה למתקיפים ולמסתייגים — "בחרה בפרסומת שלה את ההעזה, כדי להתבלט בין המפעלים המתחרים אתה במוצרי ההלבשה שלהם. המערכה הפרסומית הקודמת שלנו עסקה בכרזה, שבה הופיעה אשה כושית עירומה עם ילד. גם הכרזה ההיא היתה חזקה ונועזת, והיא עשתה את שלה. הילדים הם אמצעי חזק, כדי להרשים את האם, הלקוחה העיקרית של מוצרי ההלבשה. בכוונתי היה לנגן על מיתר ההכרה המינית של הילדים".

מחלוקת בקרב הפסיכולוגים

אמנם, מחנכים ופסיכולוגים איטלקים נזהרים מהוקעה מוחלטת של הכרזה הנועזת. הפרופסור פראנקו פארנטי, יושב־ראש החברה האיטלקית לפסיכולוגיה אינדיבידואלית, יוצק מים קרים על אש הסערה הציבורית נגד הכרזה, באומרו: "דימוי פרסומי, גם כאשר הוא מראה ילדים, מופנה, הרי, אל ציבור המבוגרים: היינו, אל הקונים הפוטנציאליים, שאת תשומת־לבם הוא רוצה למשוך, על־ידי מעורבותם בתהליכים פסיכולוגיים יסודיים. השימוש בילדים בגיל צעיר, המוכיחים בגלוי ולעיני כל התעניינות מינית, יש בו כדי להוליד במבוגר תחושה של שחרור מלאומים; מעין היתר לחטא, הסותר את זכרונות הילדות הפוריטנית שלו, עם הגבלות ואיסורים ללא סוף. מכאן הרחיפה, בעקיפין, לרכוש את המצרך".

אולם, לא כל הפסיכולוגים והסוציולוגים תומכים באותה גישה מתירנית. אותם איטלקים, השוללים את הכרזה הפרסומית המעלה על נס את "הסקרנות המינית" של ילדים קטנים, מביאים כדוגמת־נגד את הסערה, שקמה בצרפת הליברלית והמתירנית, כאשר בחוצות הערים הצרפתיות הופיעה כרזה פרסומית עם נער ונערה עירומים, זה מול זו, והכתובת: "יחי ההבדל".

לאחר הביקורת הקטלנית של הציבור הצרפתי, סולקה הכרזה מלוחות המודעות של העיר. לעומת צרפת "המתירנית", המחמירה בכל זאת בניצול מיניות הילדים לרעה — גרמניה, על אף הפוריטניזם הלותרני המסורתי שלה, מקלה בנושא זה הקלות חמורות. כתב־העת הגרמני המצויר, "אלטרן" (הורים), מביא באחרונה צילומים "נועזים" ביותר על היבטים "ריאליסטיים" של עולם המין של הילדים.

לפרשה כולה, של הכרזה הפרסומית האיטלקית (בינתיים הופיעה כרזה נוספת על אותו הנושא של "סקרנות מינית" של אותו מפעל־הלבשה), נוסף כעת פן פמיניסטי. הפסיכולוגית אנה ריטה ואמאשלי, ממכון החקר הפסיכולוגי של גיל ההתבגרות, קובעת מתוך גישה ביקורתית פמיניסטית, שבשתי כרזות־הפרסומת גם יחד הילד (הזכר) הוא אקטיבי, פעיל, הוא מושך את התחתונים של הילדה ומביט אל אבר המין שלה. הילדה מופיעה כ"פווה" פסיבית, של כניעה, כחפץ שבו מתרכזת הסקרנות הפעילה של הילד הזכר. במשפט אחד, גישה זכרית גם בפרסום מסחרי.

בזמן האחרון התרחשו באיטליה מקרים רבים של התעללות בילדים, מצד מבוגרים — הורים ולא הורים. הטלוויזיה האיטלקית משדרת מדי ערב "ספוט" נגד ההתעללות בילדים. הפרלמנט האיטלקי אף יצר חוק מיוחד, המעניש בחומרה את "המתעללים בילדות".

פסיכולוגים ומחנכים רואים גם בכרזה הפרסומית, שאודותיה ספרנו לעיל, התעללות בילדות, שהיא "התעללות פסיכולוגית". מחנכים ופסיכולוגים דורשים חקיקת חוק, שיאסור שימוש בילדים לצרכי פרסומת, בכל אופן — פרסומת עם היבטים מיניים. גם לילדים הזכות המוסרית, שלא להיות מוטרדים בפרטיות שלהם.

סחבת בפיצויי השרב

מאז החל קטיף ההדרים, לפני כחודש, נשלחו 320 אלף תיבות אשכוליות, לפי החלוקה הבאה: 270 אלף תיבות "ג'ורדן ריבר", הראשונות בעונה; 50 אלף אשכוליות מזן "ג'ורדן רד" (אדומות) ו־8000 תיבות פומלו. חיים שושן, דובר מועצת ההדרים, מציין כי אין עדיין שום נתונים על מחירים. לדבריו, הפרי התקבל יפה. הוא על המדפים ויש תקווה, כרגיל בתחילת העונה.

שמואל גלנץ, מזכיר ארגון מגדלי ההדרים, מעריך כי יצוא ההדרים יסתכם העונה זאת בכ־1.1 מיליון טונות. לדבריו, ציפו ליבול גדול וליצוא של 1.5 מיליון טונות, אך באו ימי השרב הכבד, באמצע חודש שייבש את חנטי הפרי, שנשרו. הנזק נאמד בהפסד יבול של כ־400 אלף טונות. גלנץ אומר, כי הנזק בהדרים גדול מזה שבאבוקדו.

"ועדת השרב" של הארגונים החקלאים אמדה את הנזק בהדרים בכ־35 מיליון דולר ובאבוקדו בכ־30 מיליון דולר. המעניין בסיפור השרב, מציין גלנץ, הוא בעובדה שאת מגדלי האבוקדו מוכן משרד האוצר לפצות. בכל הנוגע לפיצוי מגדלי ההדרים הוקמה, לפי המלצת משרדי האוצר והחקלאות, ועדה מיוחדת בראשות ראובן איילנד, יו"ר מועצת המנהלים של מועצת ההדרים ויו"ר מועצת חב' אגרקסקו. ועדת איילנד פסקה, כי למגדלי ההדרים מגיע אותו פיצוי כמו שהאוצר מוכן לשלם למגדלי האבוקדו. מדובר בסכום של כ־12 מיליון דולר. רבע מהסכום היה אמור להיות מענק והשאר הלוואה לחמש שנים בריבית של 3 אחוזים ריאלי בשנה, כאשר בשנה הראשונה להחזר לא יגבו ריבית. האוצר היתנה את קבלות המלצות הוועדה בהתייעלות של ממש בכל הארגונים הקשורים — מועצת ההדרים וגם החברות הקבלניות ותנובה אקספורט, פרדס סינדיקט, יכין־חקל ומהדרין. מונו שני בוררים, שעליהם הוטל לבדוק אם ההתייעלות אכן נתבצעת, מאיר שמיר, מנכ"ל משרד החקלאות, ודוד נועז, הממונה על התקציבים במשרד האוצר. בינתיים, אומר גלנץ, שינה האוצר את טעמו ביחס לפיצויים למגדלי האבוקדו, והוא מסכים לשלם למגדלי האבוקדו רק את המענק, בסך 4 מיליון דולר. בשבוע שעבר חשבו מגדלי האבוקדו כי האוצר יתחיל בתשלומים ביום ראשון, אך עדיין אין שום רמז לכך שהאוצר עומד לשלם.

גלנץ מסר, כי בסוף השבוע שעבר נפגשה מזכירות ארגון מגדלי ההדרים עם מנכ"ל משרד החקלאות שמיר והציגה לפניו את תביעות מגדלי ההדרים.

התביעות כללו תביעת פיצויים על הנזקים שנגרמו לענף ההדרים בעונה שעברה, 87־1986, הנאמדים בכ־75 מיליון דולר וכוללים: נזקי שטפונות, נזקים שנגרמו לענף בגלל מחסור עובדים כתוצאה מהאינתיפדה, נזקים שנגרמו למשלוחי הדרים באיטליה, שהורעלו על־ידי גורמים עויינים. נוסף על דרישה זו הוצגו לפני המנכ"ל הדרישות לגבי העונה הנוכחית: מימוש המלצות ועדת איילנד, היינו פיצוי על נזקי השרב ותוספת של מיליון דולר לתקציב מחקר ופיתוח של זני הדרים חדשים.

נושא נוסף שלדברי גלנץ חשוב למגדלי ההדרים הוא פעולות נגד מחלת הטריסטזה בהדרים (מחלה ויראלית הגורמת לניוון עצי־הדר). לדבריו, הגיעה למגדלי ההדרים שמועה כי משרד החקלאות עומד להפסיק את הקצבותיו לפעילות נגד המחלה, המסכנת את עתיד גידול ההדרים בארץ. מדובר בסכום של 350 אלף ש"ח. הוא מזכיר, כי המגדלים הקציבו סכום דומה לזה של משרד החקלאות לטיפול במחלה, ומציין כי בחודשים האחרונים נמצאה טריסטזה גם בעצי ההדר "שמוטי" ובאזורים שהיו בעבר נקיים מהמחלה. עד לאחרונה תקפה הטריסטזה רק עצי הדר "כתומים". הסכנה גדולה מאד ואסור להרפות מהטיפול במחלה.

גלנץ מציין עוד, כי בפגישה עם שמיר חזר מנכ"ל משרד החקלאות על תמיכתו בהתייעלות ענף ההדרים. לדעתו, לא מגדלי ההדרים הם הכתובת להתייעלות, אלא מועצת ההדרים והחברות הקבלניות. לשמיר אמר, כי אינו מאמין בהצעות ההתייעלות כפי שהופיעו עליהן בכלי התקשורת, היינו הקמת רשות אחת ליצוא חקלאי שתכלול את מועצת ההדרים וחברת אגרקסקו. התייעלות, אומר גלנץ, אפשרית באחת משני דרכים: ביטול קיומן של מועצת ההדרים וחברת אגרקסקו והקמת חברה חדשה לגמרי, או ביטול את החברות והעברת חלק מהעובדים לשני. כוונתו לסגירת המועצה או פגיעה באגרקסקו. הרשות החדשה ליצוא היא פתרון בלבד, שתעלה קודם כל למגדלים סכומי כסף גדולים. צרות, אומר גלנץ, לא חסרות לחקלאים. הרשות ליצוא חקלאי היא צרה שאפשר לוותר עליה.

חיים מרגלית

מבזקים כלכליים

מכונות חליבה לסין

■ בעקבות סמינר בינלאומי שנערך באחרונה בקיבוץ אפיקים שבעמק הירדן, בנושא שימוש יעיל במערכות חליבה ממוחשבות שפותחו במפעל צ.ח.ם. על־ידי חבר אפיקים, המהנדס אלי פלס, הגיעה פנייה לרכישת מערכת חליבה ממוחשבת מתוצרת אפיקים לחווה לגידול פרות בסין העממית. ההזמנה היא של חברה עסקית בינלאומית, שבבעלותה חוות בקר באיטליה, תורכיה וסין. לקראת רכישת המערכת הראשונה עומדים מנהלי החברה לבקר בקיבוץ. בתחילת חודש החליבה האוטומטיות של אפיקים לשאר החוות שלהם ברחבי העולם.

ירידה בהכנסות ממסים

■ בחודש ספטמבר '88 הסתכמו הכנסות המדינה ממסים בכ־1.8 מיליארד ש"ח, ירידה ראלית של כ־6% לעומת ספטמבר '87. השנה התרכזו החגים בספטמבר, כך שחודש זה אופיין במיעוט ימי עבודה (16 ימים לעומת 23 ימים בחודש המקביל 1987). לגורם זה היתה השפעה מכרעת בירידה בהכנסות מיבוא. לעומת זאת, מיעוט ימי עבודה באגפי המסים לא השפיע לרעה על גביית מס הכנסה ומע"מ מקומי, כיוון שרוב הגבייה של מסים אלה מתבצעת דרך הבנקים ולא דרך המשרדים.

הכנסות אגף מס הכנסה בחודש ספטמבר '88 הסתכמו בכ־985 מיליון ש"ח, ברמה לרמה הריאלית של החודש המקביל אשתקד. בסיכום המחצית הראשונה של שנת התקציב היתה עלייה ריאלית בשיעור של כ־11% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. החודש ירדו ריאלית ההכנסות ממכס וממס קנייה על יבוא בכשליש לעומת ספטמבר 1987.

הכנסות ממע"מ נטו בחודש ספטמבר הסתכמו בכ־482 מיליון ש"ח, ירידה ריאלית של כאחוז. בסיכום המחצית הראשונה של שנת התקציב ירדו ההכנסות ממע"מ נטו בכ־2 אחוזים ריאלית.

בסיכום המחצית הראשונה של שנת התקציב, הסתכמו ההכנסות ממסים עקיפים אחרים, למעט מס דלק והיטל אשראי במט"ח, בכ־523 מיליון ש"ח, ברמה לרמה הנומינלית בתקופה המקבילה אשתקד.

בסוף חודש ספטמבר הוארך הצו המפחית את שיעורי הבלו על הדלק עד סוף דצמבר. כן בוטל, ב־15 בחודש, ההיטל על אשראי במט"ח שהונהג באוגוסט '87, במטרה לצמצם את הפער עם עלות האשראי השקלי. מהיטל זה נגבו כ־104 מיליון ש"ח, אך חלק מהגבייה הוחזר ליצואנים תקציבית.

אושרו תכניות

■ מינהלת מרכז השקעות במשרד התעשייה והמסחר אישרה 11 תוכניות הרחבה והקמה במפעלי תעשייה ברחבי הארץ, בהשקעה כוללת של 13.5 מיליון דולר. עודד שמיר, מנהל מרכז ההשקעות, מסר כי אושרו 3 תוכניות הקמה למפעלים בתחומי ציפויים אופטיים, פלסטיקה ומזון, וכן הרחבה של מפעלים בתחומי גומי, תרופות, מזון ואלקטרוניקה. תוכניות ההקמה וההרחבה שאושרו יביאו, עם השלמתן, להיווצרות 225 מקומות עבודה חדשים ולתוספת יצוא הנאמדת בכ־431 מיליון דולר.

ג'אקוזי כחול־לבן

■ חברת ג'אקוזי העולמית, בשיתוף עם חברת אי.טי.אי. הישראלית, בודקת בימים אלו את האפשרות להקמת מפעל לייצור ג'אקוזי בישראל, בעקבות ביקורו של מנכ"ל חברת ג'אקוזי בישראל. בכנס עולמי של יבואני הג'אקוזי שהתקיים בארה"ב, מסר רוי ג'אקוזי, בעל החברה, כי בישראל, יחסית לאוכלוסייה, נמכרו בשנה האחרונה אמבטיות ג'אקוזי יותר מאשר במקומות אחרים בעולם, ולפיכך החליטה החברה לבדוק אפשרות של הקמת המפעל בישראל, בהשקעה של 2 מיליון דולר. הייצור יהיה לשוק המקומי וליצוא למדינות שכנות ולמדינות אפריקה.

מינויים במס־הכנסה

■ מיכאל שטאובר מונה לתפקיד נציב מס הכנסה לענייני בקורת. שטאובר, בן 64, עובד בנציבות כ־30 שנה. בין היתר עסק בפיקוח על שומות ובאחרונה כיהן כפקיד שומה באר־שבע. צדוק ארבל מונה לתפקיד פקיד שומה ת"א־2 (בפועל), בנוסף לתפקידו כפקיד שומה ת"א־5. תוקף המינוי מ־1.10.88. ארבל, בן 43, העובד בנציבות כ־20 שנה, הוא בעל תואר ב.א. בכלכלה ובמדעי המדינה ותואר מ.א. במינהל עסקים. עד כה כיהן ככלכלן במחלקה כלכלית של הנציבות, במחלקה לניכויים ומלוות ומקסר האגף. מיכאל דותן מונה לתפקיד פקיד שומה גוש דן (בפועל), נוסף על תפקידו כפקיד שומה פתח תקווה. דותן, בן 57, עובד באגף 34 שנה וכיהן באגף במגוון תפקידים. מנחם לוי פורש מעבודתו באגף כפקיד שומה ת"א 4 ופקיד שומה גוש דן, ועובר לשוק הפרטי. לוי, בן 60, שעבד באגף 37 שנים, כיהן בתפקידי ניהול בכירים, בהם פקיד שומה רמלה ומנהל מס רכוש ת"א. כן עמד בראש ועדות רבות מטעם נציבות מס הכנסה.

קבוצה חדשה, כלים ישנים

שלמה פרנקל

לא קל לו, למימסד הכלכלי שלנו, עם נציג הציבור בדירקטוריון בל"ל, פרופ' שמעון שטרית. הוא שובר את הכלים. בילדותנו אמרנו "שוברים את הכלים ולא משחקים". זה היה קורה כאשר אחד השחקנים היה סבור שהתנאים המאפשרים משחק הוגן אינם קיימים עוד — ומכריז באופן חד־צדדי על ביטולו של המשחק. וזה מה שעושה עכשיו פרופ' שטרית בדירקטוריון בל"ל. שם זה כבר לא משחק, ובטח לא לילדים.

אילו היה שטרית נוהג לפי הכללים המקובלים, היתה פתוחה לפניו הדרך הבאה: להעלות את פרשת החוזים האישיים לפני הדירקטוריון ולהמתין לטיפולו — וזאת הוא עשה. ואם טיפולו של הדירקטוריון אינו מספק, לדעתו, הוא יכול לפנות אל הרשות לניירות ערך — וגם זאת עשה שטרית. אבל זה כל מה שמרשים הכללים לנציג הציבור בדירקטוריון. מכאן ואילך חזוי על שטרית לשבת, להמתין, ונוח שלא תהיה התוצאה — לשתוק.

התוצאה האפשרית של השתיקה הזאת מצידו של שטרית כבר איננה בגדר ניחוש או ספקולציה. עכשיו כבר ידועים היטב הכללים הנקוטים בגופים כמו דירקטוריונים של בנקים, הפיקוח על הבנקים, רשויות הבורסה וכו' — מערכות של חיפוי הדדי, שתיקה והשתקה, שהיו נותנים את התוצאות המקוות: החלקה וטיוח של כל פרשה. זה היה המיתרון שהסתמן כאשר הדירקטוריון בחר להתייעץ בקשר לתקיפות החוזים האישיים עם בעלי־עניין מצד אחד, ועם אנשים בעלי ותק בטיוח והחלקה. גם הם מאותו צד.

כשראה שטרית את תוצאות שתיקתו, הכריז ששוברים את הכלים. אבל הוא לא הגיע על יריביו. למרבה מולו, התברר בגלאי השקר שלא הוא המדליף לעיתונות, אבל לא הגיע למטרה ניתנת.

ומאחר שדירקטוריון בל"ל לא היה מוכן ללכת בעקבות שטרית, ולשבור את הכלים — אבל גם לא העז להתייצב מאחור נגד שטרית בגלל הצדק הברור כל־כך שבפעולותיו — נוצר מבוי סתום. לא היתה ברירה אלא שיתערב נגיד בנק ישראל.

ופעולתו של נגיד הבנק היתה טבעית ומובנת מאוד מבחינתו. ברור היה לו, שלא יוכל לסלק את שובר הכלים לבדו — כדי להיפטר משטרית היה צורך להיפטר מהדירקטוריון כולו. אז הנגיד לחץ, וכמעט כל הדירקטוריון כבר בחוץ. כשיהיה כל הדירקטוריון בחוץ, אפשר יהיה להמשיך במשחק עם קבוצה חדשה, שתשחק בהתאם לפי הכללים הישנים. לפי השמות שהוזכרו עד כה כמועמדים ליו"ר הדירקטוריון של בל"ל ברור שהיא תשחק לפי הכללים הישנים, אלה ששטרית יצא נגדם.

אבל בתכנית הזאת יש עיכוב נוסף, כיוון ששטרית, מה לעשות, ממשיך בתכניתו "שוברים את הכלים" — ומסרב להתפטר מרצונו. מבחינתו כנציג ציבור, ומבחינת הציבור שהוא נציגו, הוא בוודאי עושה את הדבר הנבון. כי אם תגיע הפרשה לבית משפט, הרי גם אם יפוטר שטרית לבסוף, יאמר בית המשפט את דברו בקשר לעמדתו העקרונית של נציג ציבור — וזה יכול להיות חשוב מאוד בקשר לעמדתם של נציגי ציבור בדירקטוריון הבא של בל"ל, ואולי גם בדירקטוריונים נוספים.

המפולת בכור

כדור ראשון במפולת שלגים

שר האוצר מגלה חוסר אחריות משווע בנושא כור. העובדה כי הוא מודע למצב זה כשבועיים, אך למרות מודעותו נתן למצב להידרדר, אינה מעידה כי הוא מילא אחר אחריותו ואת תפקידו.

אין זה משנה אם כור נקלע לצרות באשמתו או באשמת שינוי כללי המשחק של הממשלה. קרוב לוודאי ששני הגורמים שיחקו כאן יחד. הממשלה עברה ממדיניות של פיתוח ועידוד בלתי מוגבל של התעשייה למדיניות של שוק חופשי, בו גורל כל מפעל נקבע בשוק. מנהל כור, מנהל חברת העובדים וראשי ההסתדרות לא עמדו במועד על המפנה החריף במדיניות הממשלה. אולם בדיקת האשמה היא דבר אחר וטיפול במצב שוטף הוא דבר אחר. כור הוא הקונצרן התעשייתי הגדול ביותר ותיפקודו או אי־תיפקודו הוא בעיה של המשק הלאומי כולו.

שיטות הדומינו

התמוטטות כור תגרור אחריה את כל מערכת הבנקאות. היא עשויה להשפיע על הרזרבות במטבע החוץ, על יציבות השקל ועל יציבות המשק. לכן תפקיד הבנק המרכזי הוא להביע דאגה, כי הוא מופקד על גורל הבנקים ועל יתרות מטבע החוץ של המדינה. תפקידו של הנגיד לקבוע עמדה גם בתור יועץ כלכלי של הממשלה.

אולם עיקר האחריות לטיפול במצב נופלת על שר האוצר ועל הממשלה כולה.

מנכ"ל כור, בני גאון, טוען כי אינו מצפה לשום סיוע ממשלתי ערב הבחירות. הממשלה, לדבריו, לא במצב שתוכל להחליט בשאלה כה גדולה. אין כנראה לשחרר את בני גאון מאחריות לפתרונה. הוא לא עמד על גורל הסכנה, לא הזעיק את הממשלה בזמן ולא העמיד את הציבור על חומרת המצב. יתכן שהוא כשל גם בטיפולו עם הבנקים האמריקניים, בהעדר ניסיון או כתוצאה מזלזול, אולם אלו הן השאלות שיצטרכו להתברר אחר־כך.

במצב שנוצר היום, הכל עשוי להתגלגל ככדור שלג. לאחר ה"בנקרס טראסט" יבואו בנקים נוספים. פירוק כור יגרום הפסדים גדולים בראש ובראשונה לבנקים האמריקניים, אך בשלב שני גם לבנקים הישראליים, שהם כרגע בבעלות הממשלה.

הממשלה משתמשת באשליה כי היא תבצע פרייבטיזציה של כור, כלומר שתצליח להחליף בעלים מבלי לפגוע בייצור ובתעסוקה. התהליך עשוי לחזור על עצמו בדומה לאליאנס, כפול 30,000 עובדים. במקרה זה תיקח על עצמה הממשלה אחריות על אבטלה כבדה, במיוחד בערי הפיתוח.

משום כך יהיה עדיף, מבחינה משקית, שהממשלה תיתן ערבויות חלקיות לבנקים האמריקניים עד לסיום תהליך ההבראה של כור, כולל הבטחת תנאים, יחד עם הבנקים, לביצוע תהליך ההבראה. אין לממשלה שום עדיפות ניהולית על כור, ואין כל אפשרות לקבוע שהממשלה תנהל את כור יותר טוב, או שפירוקו של הקונצרן לגורמים והעברת היוזמות לבעלות פרטית תצדיק את עצמה. זהו זעזוע קשה ביותר שהמשק עשוי לעבור אותו.

משק חופשי עליפי קצב

יתכן כי שר האוצר רואה בכך עניין אידיאולוגי. עליפי תשדירי הבחירות של השר קצב, הליכוד רוצה משק חופשי ללא חברת העובדים וסקטור שיתופי בכלל. במקרה זה, ההסתבכות של כור בצבת הבנקים הגדולים מספקת את ההזדמנות לכך.

קיסר ורוזוליו יצטרכו להסביר עוד לבוחריהם איך הם הגיעו תוך מספר שנים למיטוט טוטאלי של חברת העובדים, שהוקמה במשך 70 שנה. אולם זהו הנושא הפוליטי־אידיאולוגי. מבחינה משקית וכלכלית, לא כדאי להגיע לכך. התהליך מבחינת הממשלה יהיה דומה לתהליך ההשתלטות על הבנקים. היא תצטרך לשלם את החובות לקנות ביוקר, ולאחר מכן למכור בזול לבעלים הפרטיים. הציבור ייאלץ לשלם את סיכסוך המכירה.

לפיכך, למרות התהליך הדמוקרטי שיגיע לקיצו בעוד כ־20 יום, כדאי 'לעשות חושבים' במשרד האוצר. רגע של מחשבה לא יזיק גם לפני הבחירות, כי מה שיתמוטט במשך 20 יום אלה קשה יהיה לשקם. בשביל ניצחון אלקטוראלי אפשרי לא כדאי להרוס את הכלכלה, כי הציבור יצטרך להתקיים גם אחר־כך.

צבי טימור

ישראל תציע הפחתה הדרגתית במיסי היבוא

ישראל עומדת להציג לפני הממשל האמריקני במחצית השנייה של אוקטובר את הצעותיה לפתרון בעיית התמ"א (תוספת מיכסת אחוזים) ומס קנייה, הכוללות הפחתה הדרגתית של מיסים אלה המוטלים על היבוא מארה"ב. כן תשקול ישראל להקדים הפחתת מכסים על מוצרי טקסטיל המיובאים מארה"ב, שלגביהם הפחתת המכסים על־פי ההסכם לאיזור סחר חופשי הינה מעבר לינואר 1989.

בשבועיים הקרובים תתכנס בוושינגטון קבוצת עבודה לדיון בנושאי סחר משותפים לישראל ולארה"ב. לדברי מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר, יורם בליזובסקי, בהמשך להבטחה שניתנה לאנשי הממשל האמריקני יעלו הנציגים הישראלים את ההצעות לפתרון בעיית התמ"א ומס הקנייה.

הצעות ישראל הועברו לפני חודשיים לאנשי השגרירות האמריקנית בישראל ונדונו בדיון מוקדם בארץ. לנוכח הדרישה האמריקנית הנחרצת לבטל את האפליה שיוצרים התמ"א ומיסי הקנייה, תציע המשלחת הישראלית הפחתה הדרגתית של התמ"א ומיסי הקנייה על היבוא מארה"ב. מעריכים, כי עיקר הדיון יתמקד בשיעורי ההפחתה וקצב שלה. לדברי בליזובסקי, הכוונה היא לסכם את הנושאים האלה במהלך הדיונים שיתקיימו החודש.

הנציגים מישראל מתכוונים להעלות בשיחות את הקשיים בהם נתקלים מפעלים ישראליים בכל הקשור להשתתפותם במכרזים של הפנטגון ורשויות אמריקניות אחרות. במשרד התעשייה אומרים, כי באחרונה נתקלים מפעלים ישראליים בצעדים פרוטקציוניסטיים, המונעים מהם להתחרות בתנאים שווים עם תעשיינים אמריקניים, בהתאם להסכם הסחר עליו חתומות שתי המדינות, וגם נושא זה יועלה בשיחות.

מלבד נציגי התמ"ס ישתתפו בדיונים גם נציגים של משרד האוצר, המכס, משרד החוץ ומשרד החקלאות.

אודי נחשון

אם תימשך המדיניות הנוכחית

הסנאט לא ישלם את הצ'קים

■ מצב המשק קשה, ומיד לאחר הבחירות יהיה על הממשלה שתקום לטפל במשבר הקשה של התעשייה והיצוא כנושא מספר 1 בסדר העדיפויות שלה — אמר שמעון פרס בפגישה עם היצואנים הגדולים של ישראל, חברי מועדון "מיליון פלוס".

לדבריו, ללא פתרון המשבר העובר על התעשייה והיצוא, לא ניתן יהיה לחלץ את המשק הישראלי ממצבו הנוכחי, שכן "אי־אפשר לנהל מדיניות של 'גוש אמונים' ולחשוב שהסנאט האמריקני ישלם את הצ'קים".

להגיע ליעד של 1992

פרס התפלמס עם שר האוצר נסים, על שבתעמולות הבחירות שלו הוא מדבר על כלכלה ומשק חופשיים — "לא היה עוד שר אוצר שכל־כך שמר בקנאות על סמכויותיו כנסים, ואינני זוכר תקופה בה משרד האוצר היה כה ריכוזי כמו בתקופת נסים". אמר פרס.

עוד אמר, כי לאחר הבחירות, אם ירכיב את הממשלה הבאה, יקים מועצה חברתית כלכלית בראשותו, שמתפקידה יהיה לטפל במשבר היצוא, בה יהיו שותפים הממשלה, ההסתדרות והיצרנים. על גוף זה יהיה ליצור תנאים שיאפשרו למשק להגיע לגידול שנתי ביצוא של 9%, לגידול של 7% בצמיחה ליצירת 120,000 מקומות תעסוקה חדשים בארבע השנים הקרובות, ולהורדת האינפלציה לקצב שנתי של 6%־7%. "רק בקצב אינפלציה כזה תוכל ישראל להשתלב בתחרות בשוק העולמי, ועלינו למהר להגיע ליעד זה לקראת איחוד אירופה ב־1992", אמר פרס.

עיסקת המחשבים של השנה

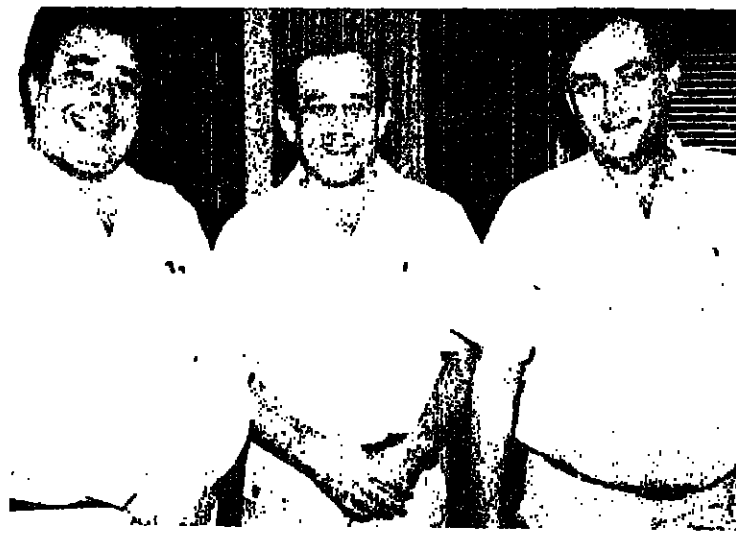

(מימין לשמאל) ד"ר יגאל כוכבי, מנכ"ל כלל מחשבים וטכנולוגיה, יהושע מאור, מנכ"ל יבם, ואלי אלרואי, מנכ"ל יבס במסיבת העיתונאים לרגל ההסכם רחב ההיקף שנחתם בין החברות, המאפשר לכלל ליהנות מתנאים מועדפים בעת רכישת מחשבי יבם. (צילום: מיכאל פריידין)

אושר יצוא הדרים מעזה לאירופה

משרד החקלאות והמינהל האזרחי ברצועת עזה אישרו לחברות מקומיות לייצא 3000 טונות אשכוליות לאירופה. מדובר בחברות שוראב, אשוואה ומוגרבי, חב' מורטג'ה וחב' אבו־חליל ואיסמעיל עלי. הפרי יוטען על אוניות בנמל אשדוד, ככל הנראה בשבוע השני של חודש נובמבר.

משרד החקלאות והמינהל האזרחי ברצועה הודיעו כי יהיו מוכנים לתת היתרי יצוא גם לתפוחים, לפי בקשות שיוגשו על־ידי חברות מקומיות.

מחר מתכנס הפרלמנט האירופי לדיון מחודש באישור הסכמי הסחר עם ישראל. ראשי משרד החקלאות מקווים כי מתן האישורים ליצואנים מרצועת עזה יביאו לאישור ההסכמים.

ח.מ.

מכתבים לעורך הכלכלי

אין דילמה לביקורת הפנימית

במאמרה של חנה איש־הורביץ, "הדילמה של הביקורת הפנימית" ("הכלכלה היום", 27.6.88), ניתנו למקצוע הביקורת הפנימית, משום־מה, דימויים בלתי מתאימים. התיאור הנתן דימויים שכאלה עושים זאת להערכתי, בשל העדר מעקב אחר התפתחויות במקצועיות. גולת הכותרת היא סופו של המאמר: "ביום עדיף יהיה להסתמך יותר ויותר על בקרה אוטומטית, שתהיה מובנית בתוך תהליכי העבודה ותפיק דיווחים שוטפים על חריגים ועל ליקויים".

הניסיון האמפירי מלמד, שלא מעשי ולא כדאי להקים מערכת ממוחשבת, ותהיה משוכללת ככל שתהיה, המסוגלת להכיל את כל הנהלים, דפוסי ההתנהגות וכללי האתיקה, הנקבעים מחוקים, מתקנות וממדיניות הנקבעים ע"י הנהלת ארגון ורשויות מוסמכות ואף לבקר את אופן ביצועם. הבקרות האוטומטיות הקיימות, או האמורות להיות קיימות בתהליכי העבודה, אכן מפיקות דיווחים שוטפים על חריגים וליקויים והינן חשובות מאין כמותן. אולם תפקידן ויכולתן של בקרות אלו לשמש בסיס אינדיקטיבי ליתר אמצעי הבקרה המקובלים במערך ניהולי תקין. לפיכך אין לייחס למחשב את האפשרות להחליף את פונקצית המבקר "האישי המקצועי".

גם התייחסות אל הביקורת הפנימית כאל "צור מחוז שמקורו בשיטות מינהל מיושנות", מעידה על חוסר היכרות מספקת עם המקצוע, או ניתוק ממושך מעיסוק בו.

הרי תנופת ההתפתחות של המקצוע בשנים האחרונות בארץ ובעולם כולו הינה מרשימה והביקורת הפנימית נחשבת כיום למרכיב אינטגרלי של ניהול חדשני ותקין. ללשכה העולמית וללשכה הישראלית מצטרפים מדי שנה חברים רבים נוספים, כולם בעלי השכלה אקדמית, ניסיון מקצועי וציפיות ברורות להתפתחויות נוספות. זה ארבע שנים מתקיים במכללה קורס דו־שנתי בביקורת פנימית. בתקופה דלת התקציבים בה אנו מצויים, רק הכרה בחשיבות הנושא יכולה להסביר את הנכונות להמשיך ולקיים את מסלול הלימודים הנ"ל.

הגופים המעוסקים נתנו אף הם את דעתם לחשיבות הביקורת הפנימית, ויוזמות ופעולות נמצאות בשלבי טיפול מתקדמים. חילוקי הדעות בכנס החצי־שנתי של לשכת המבקרים הפנימיים הינם לגיטימיים לחלוטין ומעידים על הדינמיקה במקצוע, ולא על תפוסותיו. רצוי להזכיר, שחלק מהויכוחים היו בנושאים שלגביהם אין עדיין "עמדות מקצועיות (גילויי דעת) של לשכת המבקרים הפנימיים.

הטיפול במניעת ובגילוי מעילות, הן מצד המבקר הפנימי והן מצד המערכת הניהולית, כמקובל והולך. המודעות לחיזוק הבקרה הניהולית גוברת בקרב ההנהלות והן רואות במבקר הפנימי אמצעי ניהולי חיוני. המניע להתייחסותנו אינם רק הבדלי השקפות, אלא בעיקר משום שלדעתנו הוא עלול להטעות מקבלי החלטות בקרב אירגונים לגבי תכלית הביקורת הפנימית ותרומתה להצלחת הארגון.

פונקצית הביקורת הפנימית אכן שונה מכל פונקציה אחרת בארגון, ומאמציה לא יניבו תוצאות ללא גיבוי והכרה מצד ההנהלה ומצד הבעלים של הארגון. תופעה שכיחה המקשה על עבודת המבקר היא חוסר המודעות של בעלי תפקידים לכך שתפקידם לנהל מגזר פעילות מסויים מחייב אותם לאחריות ניהולית כוללת בתחום פעילותם. לכן הם אחראים לא רק לניהול שוטף, אלא גם לכך שנהלים ייקבעו ויקוימו ותקויים בקרה שוטפת בתחומי הפעילות שבאחריותם.

תפקידו של המבקר הפנימי לסייע לבעלי התפקידים במילוי אחריותם, לעמוד על קיום העקרונות המקובלים, ולהביא את המנהלים, בגיבוי ההנהלה, להכרה נכונה באחריותם הניהולית.

חשוב מאוד לבחור במבקר מקצועי, בשל העובדה שארם שאינו מתאים מבחינה מקצועית ואישית, עלול לפגוע בארגון. מקובל כיום שהמבקר הינו בעל הכשרה מקצועית, בעל השכלה אקדמאית מתחום הביקורת, הכספים, הכלכלה, החשבונאות, המינהל, המשפטים וכיו"ב. עליו להיות בעל כושר לימוד טוב ומהיר ויכולת ליישמו במהירות, גם בתחומים שהינם חדשים לגביו. עליו להיות בעל כושר ניתוח ואבחנה, בעל יושר אישי ומסוגל לקיים תקשורת נאותה עם אנשים.

להנהלות ולבעלי הארגונים צריכים להיות אינטרס ומחוייבות לכך שלמבקר הפנימי יהיו התנאים המתאימים לפעול לקידום הארגון, כחלק מהצוות הניהולי הבכיר. לשם כך יש לפעול, בין היתר, בנושאים הבאים:

א. לקבוע את מטרות ויעדי הארגון.

ב. להגדיר "מבנה ארגוני", לרבות הגדרת אחריות וסמכויות.

ג. ליצור ולקיים מערך מדיניות ונהלים שיקיף את כל תחומי הפעילויות של הארגון.

ד. לקבוע צ'רטר של הביקורת הפנימית שיגדיר את סמכויותיו, אחריותו ותפקידיו של המבקר הפנימי.

ה. להימנע מלהעסיק את המבקר בעבודות שאינן קשורות לתחום הביקורת.

ו. לתת למבקר גיבוי מלא בעבודתו.

ז. להתייחס למימצאיו ולהמלצותיו, ולפעול לתיקון הליקויים המדווחים.

ח. לאפשר למבקר להשתתף בישיבות דירקטוריון והנהלה, ובדיונים אחרים המתקיימים בארגון לפי שיקול דעתו.

המאמר פורסם בעיתון "על המשמר", אשר חלק ניכר מקוראיו שייכים לזרמי "ההתיישבות העובדת", שמפעליה נפגעו כה קשה בשנים האחרונות, המציאות היא, שלגבי מקצת ממנהלי המפעלים ב"התיישבות העובדת" עיסוקם הניהולי הינו תפקיד זמני בלבד ולא מקצוע. כן יש להכיר בשוני שבין פעילותם של בעלי מניות שהשקיעו מהונם הפרטי, לבין דרך הפעולה של נציגי בעלי מניות במפעלים שאינם בבעלות פרטית. דווקא במיגזר זה יש לצפות שלא יפתחו מערכה של הביקורת הפנימית.

ברצוננו לנצל הזדמנות זו ולהתריע על היתפסות והיצמדות־יתר לדוקטורינות ניהוליות קשיחות, אשר לגבי חלק מהמנהלים מהוות דוקטורינות תאורטיות נכונות באופן כללי, בהן דבקים ללא התחשבות במציאות הסובבת אותם, למשל, בשנים האחרונות היו שהירבו לראות ב"תפישה ניהולית שיווקית", ב"התרחבות", ב"צמיחה", פתרונות לכל החוליים.

אנו ממליצים על תפישה ניהולית רציונלית ומציאותית, על זהירות סבירה, נקיטת סיכונים מחושבים ללא הימורים, על בקרות ועל למידה של הארגון המנוהל ושל תנאי המשק. רק לאחר שכל אלה מושגים ניתן לפעול עפ"י הדוקטורינות הנ"ל, אך זאת בכובד ראש ותוך ראייה ברורה והכרה של קווי האופי הבסיסיים של הארגון. קווי האופי הבסיסיים מהווים אילוצים שהתעלמות מהם, ו"כיפופם", עלולים לפגוע באירגון באופן ניכר, עד כדי סכנה להמשך קיומו כעסק חי.

לסיכום אנו ממליצים, שבכל ארגון תופעל ביקורת פנימית, גם באירגון קטן, בו היקף משרת המבקר תהיה חלקית. תועלתו של המבקר הפנימי, כאשר הוא פועל ומופעל בדרך נכונה, עולה לאין שיעור על ההוצאה הכרוכה בכך.

צבי גילון, מבקר פנימי בחברת "פרוטארום"

יעקב כהן, מבקר פנימי בחברת "הזורע"

העורך הכלכלי: צבי טימור

רווחי "אלתא"

■ אלתא חברה־בת של התעשייה האווירית, הרוויחה לאחר מס בתקופה ינואר־יוני 5.10.88 מיליון דולר, שהם 8.3 מיליון ש"ח. בדו"ח החצי־שנתי שהגישה אלתא צויין, כי ההכנסות באותה תקופה הגיעו ל־83.4 מיליון דולר, 135.3 מיליון ש"ח. צבר ההזמנות של אלתא ליום 30 ביוני 88 מגיע ל־282.1 מיליון דולר, לעומת 292.7 מיליון דולר ב־31 בדצמבר 87. היצוא מינואר עד סוף אוגוסט 88 הסתכם ב־80 מיליון דולר. נמסר, כי החברה ממשיכה במאמציה לקבל הזמנות ליצוא שיחליפו את אובדן ההזמנות בעקבות ביטול הלביא. עוד צויין, כי למרות התייקרות התשומות והמשך ההקפאה בשער החליפין, החברה ממשיכה להרוויח, אם כי הרווחים קטנו יחסית לרווחיה אשתקד.

מכאן ומשם

מופע

קליק מחודש

להקת ה„קליק" מימין: דני דותן, אלי אברמוב, ז'אן גולדברג ועודד אפרת

עופר ניר

חדר חזרות קטן, בתוך קומפלקס גדול, בתהליכי שיפוץ מזורזים. לכשיסתיימו העבודות, יקראו למקום הזה „זמן אמיתי" ויהיה בו מועדון ל־600 איש, קפה־תיאטרון, גלריה, אולם הקרנות קטן לסרטי־וידיאו, בריום, „זמן אמיתי" ייחנך, רשמית ומעשית, בהופעה של להקת „הקליק", ראשונה מתוך שלוש (19.10, 21.10, 22.10). בחדר החזרות הזה, לא יותר מגודל של סלון משפחתי, יושבים ארבעת חברים בגיל העמידה, ביחס לרוב להקות הרוק שלנו. בני 30 פלוס, הם זקנים.

דני דותן (שירה), אלי אברמוב (גיטרה), עובד אפרת (באס) וזיאק גולדברג (תופים), הם „הקליק", להקה שהיתה והתפרקה ועכשיו היא מתאחדת מחדש, אם כי עדיין מוקדם לדבר במושגים של „קאמבק". שלוש הופעות בינתיים, אחר־כך נראה מה הלאה, הופעות שהן תוצאה של דרישת הקהל. קהל שחיפש את תקליטי הלהקה שאולי מזמן, גם מתנות המציאות „האוזן השלישית". עכשיו, לא רק שיהיה תקליט, שיוקלט בהופעות הלהקה גם סרט וידיאו יהיה, שיני מרענן, ברוח הזמן, ביחס לסרטי מתתרות שצולמו בהופעות שלה בתיאטרון המדרגות הצפוף, לפני שנים. עכשיו, הם ינסו לראות איך זה עובר, איך הקשר בינם לבין עצמם ובינם לבין הקהל. ממילא, אלי אברמוב לא יכול להתחייב. הוא מתגורר בשנים האחרונות בסן־פרנסיסקו, מנגן בלהקה ושמה „סוף במכחול", שעדיין לא השיגה חוזה הקלטות, אבל היא עובדת על זה.

— איך אתם נשמעים עכשיו ביחד?

דני דותן, זמר ותמלילן (אברמוב אחראי ללחנים) — „נשמעים מצוין. טוב מאי־פעם. גילינו שאנחנו זוכרים היטב את כל השירים, גם לאחר תקופה ארוכה כל־כך. החומר הישן שלנו, ברובו, מוכיח את עצמו, חזרנו, בהופעה הזאת, לשורשים של בס־גיטרה־תופים, כמו בתקליט הראשון".

התקליט הראשון היה „אמא, אני לא רוצה להיגמל", הקליק, דמויות מצוירות, נצמדים לפיטמה ענקית. מאחור, ארבעה טיפוסים קרימינליים עם שפתיים צבועות, במסדר זיהוי משטרתי, 12 קטעים, מתוכם ייזכרו לטוב „ילד מכחנה", „גולם", „קהות חושים", „אינקובטור", „שעת הזאבים", „זרע ניוון" ובעצם, אם מדברים בנוסטלגיה, אז גם כל שאר הקטעים. התקליט השני, כבר עם סאונד יותר מלא, בתוספת קלידים וחצוצרה וקטעים כמו „כל האמת", „מונרינה", „אני אבוד", „אל תדליקו לי נר", „נמאס לי" וגם שיר אחד באנגלית „חיבוק רב". עטיפה פופ־ארטית מלפנים. מאחור, צילום מטושטש של גוף נשי עירום.

— הסתפקתם בשני תקליטים והתפרקתם, לאחר הופעה בפארק הירקון (לצד „בנזין"), למה, בעצם?

דותן: „זה קשור לאינטנסיביות של עבודה. היתה שחיקה, לאחר ארבע שנים של עבודה משותפת וכמה מאות הופעות. היו פריקים של הקליק, אנשים שבאו ליותר מהופעה אחת.

היו גרעיני נח"ל שנקראו כשמות של שירים שלנו, כמו „גולם", „אינקובטור". התקליטים שלנו נעשו הכי טוב שאפשר היה, מבחינתנו, לעשות. בזמנו, אולי היתה לזה פחות הבנה. אומרים לנו היום משהו כמו: בזמנו לא חשבנו שזה טוב. היום אנחנו כבר מבינים שאלה היו תקליטים מצוינים. התקליטים אזלו מן השוק ונעלמו. אני יודע שבמועדונים השמיעו המון".

— אתם חושבים שהקליק פתחה תקופה חדשה ברוק הישראלי? חשתם אז שהקדמתם את זמנכם?

דותן: „אני, ריבונו עלינו כמושגים של, תופעה חולפת. פתחנו תקופה? הביטלס פתחו תקופה. צ'אק ברי פתח תקופה ברוק. אנחנו שמענו והשתלבנו, בתקופה שזה לא היה כל־כך פופולרי להשתלב. היום יש הבנה יותר גדולה. אם אני רואה להקה שהיא כאילו המשך ישיר לקליק? לאף־אחת אין את הגיבוש שהיה לנו. אני רואה הרבה התחלות".

בראשית שנות ה־80, התייחסו אל „הקליק" כלהקת פאנק. הם הגדירו את המוסיקה שלהם כ„גל חדש ישראלי". הפאנק, אם בכלל, התייחס למראה החיצוני שנועד, כך דותן, להציב קו־הפרדה ברור בין הלהקה הזאת לבין כל דבר אחר שהתרחש אז בפופ הישראלי.

„הקליק" התפתחו, לאט ובהתמדה, מלהקת מועדונים לקהל מצומצם, ללהקה שהגיעה גם למצעדי הפזמונים. מתיאטרון המדרגות ל„צוותא", „בית רוטשילד" ועד פארק הירקון. לא שדני דותן ושאר החבר'ה, מתים לחזור לשם פעם נוספת. להיפך.

בין הסיבוב הקודם של הלהקה לבין הפעם הנוכחית, הספיקו אלי אברמוב וזיאק גולדברג לנגן בלהקת „גוסטו לובי". זיאק, דובי נחמר שכמותו, תופף באופרת־הרוק „מאמי", עם אהוד בנאי, סי חיימן, „ז'אן קונפליקט" ועוד. עובד אפרת, שנודע בכינוי הקליקי, עובי פפר, התמסר למתמטיקה, שהיא מקצועו. דני דותן ניהל גלריה ברחוב שינקין, כתב בעיתונות, עשה סרט קצר בשם „רוליטל עקום" והיו לו, כמו שהוא אומר, יציאות אחרות.

ועכשיו, התור שלנו לצאת. „זמן אמיתי", רחוב אילת 22, פינת רחוב אליפלט, בין תל־אביב ליפו. „הקליק" מוכנים למפגש המחודש. חזרה גולמית אחת מוכיחה את העצמה שבגיל ובניסיון. וגם אם הם כבר הורים לילדים (לבד מאברמוב), הם עדיין לא הרחים גמורים ועדיין אפשר, רצוי וצריך, להתייחס אליהם בכל הכבוד הראוי, כפי שמתייחסים לקששי־הרוק בכל המדינה... ועדיין אפשר וכדאי לרקוד את ה„אינקובטור", גם אם הרגליים כבר לא כפי שהיו לפני שבע שנים.

תקליטים

מה חדש

נרתמים לעזרת נפגעי „גילברט"

אדי גרנט, בעליה של חברת התקליטים „איילנר", כריס בלקוול ותחנות רדיו פיראטיות באנגליה, כולם נרתמו כדי לסייע בגיוס כספים לנפגעי סופת ההוריקן „גילברט".

גרנט יקדיש את כל ההכנסות מהופעתו הקרובה בלונדון, ב־14 באוקטובר, למשפחות קרבנות האסון. המופע שלו, בו מובטחות הפתעות, בדמות כמה כוכבים אחרים, שגרנט סירב לגלות מי הם, ישודר בשידור ישיר ב„קפיטאל רדיו", תחנת הרדיו העצמאית של לונדון. תחנות רדיו אחרות בבירה האנגלית, פיראטיות, הכריזו אף הן על מסע לגיוס תרומות ממאזיניהן, קודש לנפגעי גילברט.

יומיים לאחר הקונצרט של אדי גרנט, יתקיים מופע נוסף, ארבע שעות של שידור ישיר ברשת העצמאית של הטלוויזיה בבריטניה, פרי־יוזמתו של כריס בלקוול, בעליה של חברת „איילנר", שהתגורר שנים רבות בג'מייקה, ובה החל את הקריירה העסקית שלו. ג'מייקה היתה בין המדינות שנפגעו באסון ההוריקן הכבד. המופע ייקרא, כשם שירו של בוב מארלי, „חייכי ג'מייקה" והוא יימשך ארבע שעות תמימות. רשימת המשתתפים טרם פורסמה, אבל ודאי שלא תאכזב.

★

„אתמול", הלהיט המושמע ביותר באמריקה

ה„בי.אמ.איי", האחראית על זכויות היוצרים של המלחינים, הכותבים והמבצעים באמריקה, העניקה פרס מיוחד לפול מקרטני, בטקס שנערך בלונדון. הפרס הוענק לו עבור השיר שכתב ל„חיפושיות" — „אתמול". („יסטרדיי") השיר הזה הושמע, ברדיו ובטלוויזיה באמריקה, למעלה מ־5 מיליון (!) פעם. כאילו ניגנו אותו רצוף 28 שנים, התחכמו הסטאטיסטיקאים. שירים פופולריים אחרים, שהושמעו למעלה משני מיליון פעם, הם „דמיון" של ג'ון לנון, „הוקר המציצ'י" של קט סטיבנס, „הנה באה השמש" של ג'ורג' הריסון (שכתב ושר בתקופת החיפושיות) ועוד.

תרומת „אמנסטי" לכלכלת דרום אפריקה...

האם תרם ארגון „אמנסטי", שלא ביודעין, לכלכלת דרום אפריקה? האם שכר הארגון הזה, עבור מסע־ההופעות הבינלאומי בהשתתפות ספרינגסטין ופיטר גבריאל וסטינג וטרייסי צ'פמן, ציוד הגברה מחברה דרום אפריקנית? מקורות בלונדון טוענים כי, חברת „אלקטרוסוניק" האמריקנית, ממנה נשכר הציוד, אינה אלא כיסוי לחברה דרום אפריקנית בשם „פרו סאונד".

דובר מטעם „אמנסטי" הכחיש זאת בתוקף וטען כי נעשה הכל כדי למנוע שימוש בציוד טכני מדרום אפריקה ולשם כך, הוצאו כספים נוספים על הטסת הציוד מאמריקה לזימבאבווה, שם התקיים אחד הקונצרטים במסגרת מסע־ההופעות של „אמנסטי", כדי שהמארגנים המקומיים לא ישתמשו בציוד שמקורו במדינת האפרטהייד...

לאחר שלוש וחצי שנים, אלבום חדש ללהקת „נערי המים" (שהופיעה, בזמנו בישראל, במועדון ליקוויד ז"ל). התקליט הקודם נקרא „זהו הים" וגם לחדש יש שם רטוב משהו — „בלון הרייג".

אוסף חדש משירי ג'ון לנון, יראה־אור במקביל להקרנת הסרט „דמיון", שהוא אוסף של קטעים דוקומנטריים וסרטים ביתיים שצילמו ג'ון לנון ויוקו אונו. בין 21 הקטעים בתקליט, שיר שהקליט לנון זמן קצר לפני מותו, גירסה בלתי־ערוכה של השיר „דמוך" ושירים שלו מתקופת החיפושיות...

צעד גם לאלבום חדש של ה„פט שופ בויז". בעצם, יש בו רק שיר חדש אחד. כל השאר, מיקסים לשירים ידועים ואחרים, שכבר הוקלטו בעבר על־ידי הצמד.

● מדונה עובדת על תקליט חדש, בהפקתו של פאט לאונרד, התקליט יראה־אור בראשית השנה הבאה... וגם לו ריד באולפן.

● חברת „איי.אנד.אמ." הוציאה תקליט של איגי פופ ובו 17 שירים שהוקלטו בהופעה בבוסטון. התקליט יצא במהדורה מוגבלת, 5,000 עותקים, כל אחד עם מספר אישי. איני לא עושה חשבון בתקליט הזה ומגבל את מס תפוצתו עד כדי כך, שהחברה מתכוונת להצמיד מדבקה לעטיפה שתבקש משדרי הרדיו „נא לשמוע, לפני שתשמיעו".

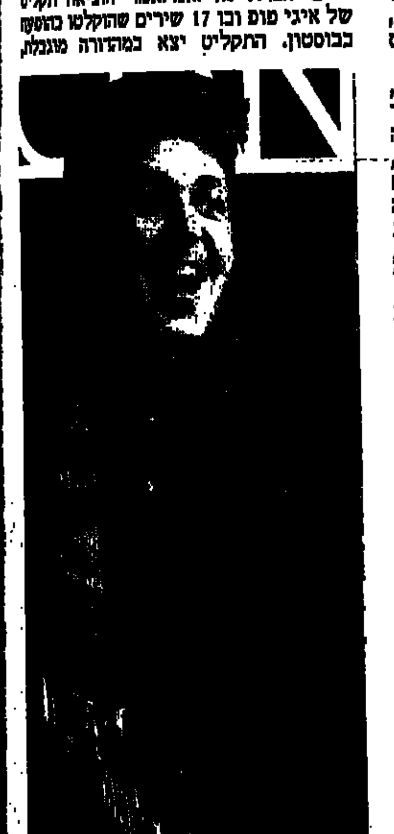
פול מקרטני 5 מיליון פעמים „אתמול"

● להקת „ברוס" הגישה תביעת דיבה נגד ה„סאנדיי מירור" האנגלי, בעקבות כתבה־שער שכותרתה היתה „הרואין בבית ברוס". הסיפור היה, מסתבר, סנסציוני פחות וכו נכתב כי סמוך לדירתו של קרייג לוגן, חבר הלהקה, מתגורר סוחר־סמים ידוע.

● להקת „אינקסס" זכתה בחמישה פרסים מטעם רשת הטלוויזיה בכבלים „אמ.טי.וי", בכלל זה, הלהיט של השנה („זקוק לך הלילה"). פריינס זכה בתואר בקטגוריה של הזמרים וסוזן ווגה, בין הזמרות, בזכות הקליפ לשיר „לוקה".

ע.נ.

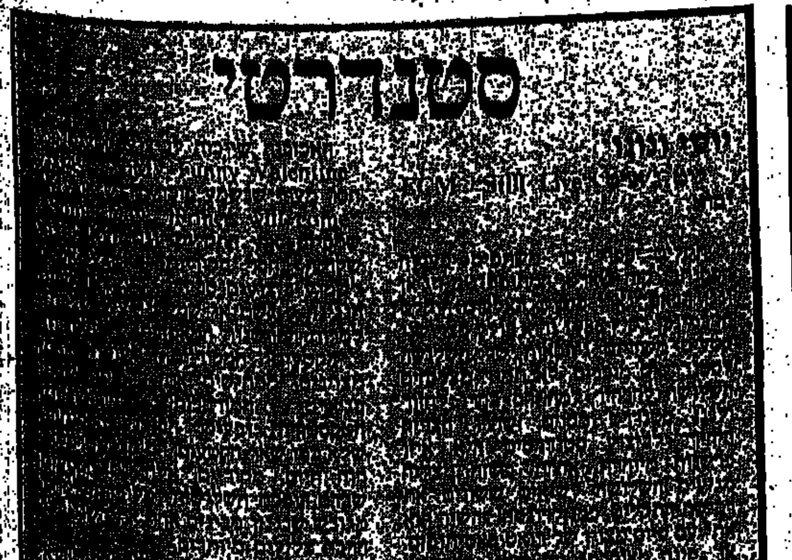

בריאות הרגל מתחילה בנעל

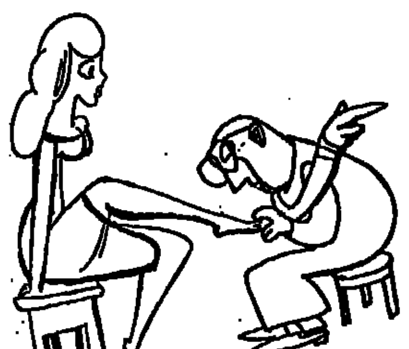

הצעדים הראשונים אל השנה החדשה עלולים להיות יקרים ומכאיבים — אלא אם כן יודעים היטב מה לבקש בנעליים החדשות שקונים לתינוק.

ד"ר ריצ'ארד יפה מירושלים, רופא מומחה לרפואת הרגל ולניתוחי רגליים, כמה עניינים שונים איך לרכוש את המינעל הטוב ביותר ואיך לשמור על בריאות הרגליים במשך השנה כולה. הוא משתמש בעובדות המחקריות המבטיחות את בריאות רגליהם של בני גיל־העשרה המתרוצצים, להרגיע את רוחן של אמהות בעלות בעיות בריאות עמוקה ביותר, וגם לשמירת בריאות רגליהם של חיילי צה"ל הקשוחים במיוחד.

„השאלה הנפוצה ביותר שמופנית אלי, היא מה לחפש בנעל חדשה כדי למנוע בעיות רגליים", אומר הרופא המומחה. הוא מסביר: „בגלל שחלק מבעיות הרגליים הן תורשתיות, הרי שהעצה הטובה לכל אדם, מבלי להתחשב בגיל ההתפתחות מצב הרגליים, היא לקנות נעל בעלת גמישות מירבית, ומבחינה על קשת נגד רגל־שטוחה, עם תמיכה מתחת בצד הוקה וריפוד בולם זעזועים".

ד"ר יפה מדגיש את חשיבותה של הקשת, בייחוד בנעלי פעוטות בתקופת הגדילה. רגל שטוחה אצל פעוטות באה על תיקונה, לעתים, באורח טבעי, ד"ר יפה מציין שרגלו העגלגלה של תינוק שמן, הגורמים לאבחנה מוטעית של רגל שטוחה, ולא היא.

„כל התופעה „מעוקמות" והצטברות יתר של שומן בין העצמות הם תופעה מוכרת, לנורמלית, ובדרך־כלל היא חולפת מעצמה במרוצת השנים עד שהילד מגיע לגיל 16 בערך.

תופעה אחרת היא צמיחת יבלות בכף הרגל. נשים רבות יכולות למנוע אותן מלכתחילה על־ידי הימנעות מנעילת נעלי עקב דק וגבוה מדי ובדוגמא צרה ומחודדת של חוטם הנעל, מציע ד"ר יפה. אך כאשר ליבלות שכבר קיימות, הרי ניתן לטפל בהן בצורה פשוטה שאינה מכאיבה. זאת באמצעות ניתוח קטן ביותר, בתנאי ניירות מלאה, הגורם להקלה מיידית.

עם זאת, אומר ד"ר יפה, „הרגל הבריאה לחלוטין מסוגלת לנעול כל נעל בכל אופנה ואפילו המוזרה ביותר."

במקרה של פגיעה ברגל בתאונה כלשהי, מזהיר ד"ר יפה: „יש לבצע מיד צילום רנטגן, לפני תחילת תהליך ההבראה של העצם, העלולה להיות בתנוחה לא נכונה מחמת הפגיעה". נעלי ספורט גמישות, ביחוד לילדים, עשויות לעזור למנוע היווצרות מצב כזה.

עוד מייעץ ד"ר יפה להורים שיקפידו בתקופות על מתן עדיפות לנעל בריאה לילדיהם — קטנים ומתבגרים כאחד — על פני הנעלים האופנתיות שלעתים הם להוטים אחריהן. „שמירת בריאות הרגל מתחילה בבית", אומר רופא הרגליים המומחה. הורים יכולים למנוע בעיות שונות ומטרידות ברגלי ילדיהם בשנה החדשה. בין אלה פריצתן של ציפורניים הגדלות לתוך הבשר החי של האצבע, או התפתחות גירויים מציקים בכף־הרגל, הידועים כ„רגל האתלט". עליהם לקצץ את ציפורני הרגליים בצורה נכונה שתמנע את גידולן הפראי, וכן עליהם להבטיח שימוש תמידי באבקת־רגליים והחלפת גרביים לעתים קרובות ביותר. „דבר זה נוגע גם לחיילים שרגליהם מזיעות בתוך נעלי השירות הצבאי האטומות והכבדות." הרופא מייעץ לחיילים לשאת תמיד בתרמיליהם זוג נוסף של גרבי כותנה עבים ונקיים, ולטפל ללא דיחוי בכל תופעה של בעיית רגליים כלשהי.

צ'רלי לוין

סריגים מהקיבוץ

חברי קיבוץ יפעת לא חלמו שיבוא היום ויקימו בית אופנה לסריגים. בשנת 1986 הקימו מפעל ועד היום כבר הספיק להכין את הקולקציה הראשונה לשיווק בישראל לחורף 88־89. הקולקציה מחולקת לשני חלקים ותימכר תחת שני שמות: „מילנט" עיצוב ספורט־אלגנטי ו„סקסו", ביגוד לצעירים בעיצוב סטגוני ועכשווי.

כל הדגמים עוצבו על־ידי שתי מעצבות: שרה מצליח, בוגרת שנקר המתגוררת בכפר ורדים וחברת הקיבוץ, חינה גולדהור. רוב הסריגים מורכבים מ־50% אקרילין ו־50% כותנה, צירוף מאוד נעים ללבישה. אך יש גם סריגים ב־100% אקרילין ו־70% אקרילין ו־30% צמר. שלמה דקל, מנהלו של המפעל, מספר שמתחילה תיכננו יצוא סריגים ולכן ידעו שעליהם לשמור על הסטנדרטים המקובלים בחוץ־לארץ, כלומר עיצוב מודרני, גימור טוב וכמובן סריגה מעולה. הם התקשרו עם „מייסטר" לסריגה מתל־אביב אשר שהה שנתיים בקיבוץ יפעת והדריך את הצוות. היום פועלות במפעל 8 מכונות סריגה ממוחשבות ושני מרכזי דיגום ממוחשבים.

25 חברי קיבוץ עובדים במפעל בשלוש משמרות ולא מדובר בפתרון תעסוקתי ל־גימלאים. הנהלת המפעל הצליחה להתקשר עם חברת סריגים גרמנית בעלת שם בינלאומי: „בליילה", ועם החברה הישראלית: „ליו". שתי החברות העניקו ליפעת את מלוא הסיוע ותרמו מניסיונן. במפעל הושקעו 600,000 דולר. 35% מן הדגמים ישווקו ב־150 חנויות בישראל והי־יתר יישלח לחוץ־לארץ.

את התצוגה הראשונה קיימו בבית סוקולוב, שם נחנך בדיוק באותו יום האולם החדש לתצוגות אופנה. יפים ביותר הם צבעי הסריגים, — ירוק רעל וסגול עמוק, כחול כהה ועמוק, ירוק ואדום, מערכת לנשים בעלת שני חלקים (חצאית פליסה סרוגה, יפה) בשחור־לבן וצווארון ארובה שטוח. הסריג „משחק" עם הדגמים מצידו הימני והשמאלי. חולצות הנשים כבר לא זרוקות ולפי צו האופנה האחרון של פאריס — קצרות יותר. כמעט אין כתפיים מרופדות, והמיני מגיע כמעט עד לברכיים.

הסוודרים הגבריים לא מסורבלים אך נראים עליזים באיפוק ומאוד נוחים. השרוולים מוכנסים והכל נראה אוורירי, „נושם". המחירים סבירים: 90־100 ש"ח. נשאר לנו רק לברך את המפעל החדש בדרך צלחה.

חית יוסף

טלכל — העיקר הכוונה

זוכרים את הכלב שמושכים לו בזנב בתל־אביב והוא נובח בחימה? חברת בזק, שאינה מצליחה להגדיל את מספר ה„כלבים" ולהדיר את חוטיהם כדי שינבחו היכן שצריך, מפליאה ביכולתה לנתק עוד ועוד זנבות. לא עברה שנה מאז הזמיר והעפרוני, טלפוני הלחצנים שעלו כ־100 ש"ח פלוס דמי שימוש קבועים והנה התבשרנו על פלא חייגני נוסף „טלכל", תוצרת קבוצת התקשורת של תדיראן.

הטלכל הוא מכשיר טלפון ביתי הכולל 20 זכרונות, סורק מספרים, רמקול לחיוג ללא הרמת השפופרת, צג למספרים שחויגו, מונה זמן שיחה וכמובן „נורניק". המכשיר משווק בלעדית על־ידי חברת בזק, האמורה לספק לו גם שירות ואחריות (לא הייתי מתגאה באלה).

המפתיע — ובעצם אולי לא — הוא המחיר: לקומוניקט שקיבלנו צורפה טבלה ארוכה הכוללת את כל הקומבינציות של רכישת המכשיר כמכשיר ראשון, נוסף, החלפת הטלפון הישן וכו'. בתמצית היא כזאת: אם מתמזל מזלנו ועומדים להתקין לנו טלפון, נוכל לקבל את הטלכל כמכשיר ראשון ללא תוספת בדמי התקנה, ונשלם רק תוספת של 5 ש"ח לחודש לדמי השימוש הקבועים; אם נרצה טלפון נוסף, נשלם 320 ש"ח ודמי שימוש של 4.5 ש"ח לחודש או לחילופין — התקנה חינם אך דמי שימוש של 10.35 ש"ח לחודש; אם נחליף את טלפון החוגה הישן בטלכל נשלם 310 שקלים (זיכוי של 10 ש"ח) ודמי השימוש לא ישתנו. והכי מעניין: אם נרצה להחליף את הזמיר או העפרוני, שרכשנו בשנה שעברה, נשלם 288 ש"ח, שפירושם זיכוי של כ־30 שקל בלבד (תאמינו לי שלנו זה עלה יותר). גם במקרה זה דמי השימוש אינם משתנים.

מי שמתלבט, כדאי שילמד מההיסטוריה: בקצב זה נוכל לרכוש מבזק, בשנה הבאה, טלפון המתחבר למחשב ובעוד 5 שנים — לטלוויזיה. לשיפור בקווים יזכו אולי הנכדים שלי.

אמיר בן־שלום

מוצרי יוקרה הולכים טוב

בבית אבגר, סמוך לבורסת היהלומים, פתחה רבלון מרכז הדרכה חדש. הישן, זה בסביבות כיכר דיזנגוף, נעשה קטן עליה. רבלון ישראל, שבשלוש השנים האחרונות השלישה את המחזור שלה והפכה במשפחת רבלון־אינטרנשנל מבת „קטנה" ל„בינונית" (כמו אנגליה או צרפת), נזקקה למרכז הדרכה ויצוג חדיש, גדול ונוצץ. זה מה שיש בבית אבגר. 400 ממ"ר שטח, עיצוב מחמם, המון מראות, הרבה שולחנות־איפור להדרכה, תריס המחלק את האולם הגדול (שבו אפשר להדריך קבוצה של 80 איש) לשניים קטנים ותצוגה מתמדת של כאלפיים מוצרים שהחברה מייצרת ומייבאת.

יעקב ברק, המנכ"ל, אומר שהביקוש הגדול ביותר הוא דווקא למוצרי יוקרה. גם בימי מיתון, או שהנשים החליטו שלא כדאי לחסוך על חשבון העור שלהן, או שהפרסומת משפיעה, או שלאנשים יש יותר כסף מכפי שהם מצהירים למס הכנסה. מכל מקום, רבלון דואגת למיגוון, החל בסדרות קוסמטיות יוקרתיות כמו אולטימה או פרנסס בורגזה (הנמכרים באיטליה כולה ב־5 חנויות בלבד) ועד למקס פקטור ו־out door girl. גם בבשמים המבחר גדול ומשתרע על קשת רחבה של יוקרה ומחירים. בסך הכל מפיצה רבלון מוצרים של 19 חברות, פריסת המחירים לפריט היא בין 5 ל־150 ש"ח. ומוצרי יוקרה, כאמור, הולכים טוב.

המרכז הישן שירת מדי חודש 800 לקוחות שביקשו יעוץ והדרכה. החדש ערוך לשרת כאלפיים נשים מדי חודש, על בסיס אישי או בקבוצות, סדנאות וקורסים. כ־200 דיילות יופי מסתובבות בארץ ומדריכות קבוצות מאורגנות מחוץ לתל־אביב. היעוץ האישי הוא חינם, הקורסים והסדנאות — בתשלום. צריך לתאם מועד. אין במקום מכירת מוצרים (כך גם אצל הלנה רובינשטיין), אבל להרבה מכוני יופי ומרכזי הדרכה של חברות שונות את מוזמנת לייעוץ חינם ויוצאת עמוסה תכשירים שהותאמו לך ושלא העזת לסרב לקנותם). ויקי אילון, יועצת היופי הראשית של רבלון, אומרת שהחברה שולחת לחמה על פני המים. בתום היעוץ רושמים ללקוחה את התכשירים (ו/או צבעי האיפור) המתאימים לה ושולחים אותה לפרפומריה. תרצה — תקנה. (צב"ש)

איך שומרים קרם

ויקי אילון, יועצת היופי הראשית של רבלון אומרת שקרם פנים אין לשמור במקרר וגם לא בחדר האמבטיה, שהלחות בו רבה והטמפרטורות משתנות באופן קיצוני. קרם — בפרט אם הוא יקר ומיוחד בהרכבו — יש לשמור על שידה, במקום מוצל, בטמפרטורה אחידה. מי שיש לה שולחן איפור – מה טוב; אם לא, אפשר למצוא לאריזה המקורית של הקרם מחבוא בארון אוויר ומדי פעם להעביר לקופסה קטנה כמות שתספיק לשלושה־ארבעה ימים. קופסה זאת אפשר להחזיק בחדר האמבטיה או בארנק.

וידאו לכנסיית וסטמינסטר

קלטת וידאו שאורכה 55 דקות, המגוללת את ההיסטוריה של הכנסייה הנודעת בלונדון, מוצעת לרכישה בחנות המתנות בכנסייה, בשלוש מהדורות. הקלטת הופקה על ידי זד בשיתוף עם הנהלת הכנסייה הגדולה בלונדון, שם הוכתרו כל שליטי אנגליה מאז המלך וויליאם.

הבו בירה לאיסלנד

ברוב קטן של 18 נגד החליט ה„אלטינג", הוא הפרלמנט האיסלנדי, לבטל את האיסור על מכירת הבירה באי. באיסלנד אסורה הבירה למכירה – כמו כל המשקאות החריפים – לפני 73 שנה. מדי שנה, עולה הנושא על סדר היום של הפרלמנט הוותיק ביותר באירופה. „חוק היובש", האוסר מכירת יין ומשקאות חריפים יותר, בוטל ב־1932, ורק הבירה נותרה אסורה. מתנגדיה טענו, כי דווקא בשל האחוז הנמוך של האלכוהול תזכה הבירה לפופולאריות רבה בקרב הנוער ותגביר את סכנת האלכוהוליזם. „בירה היא משקה מסוכן ביותר".

תצהיר שר המשפטים האיסלנדי, שהתייצב בראש שוללי הבירה כנגד חסידיה, שלא התייאשו ממאבקם לביטול האיסור. רק לפני כחודשיים הם השיגו את מבוקשם וברוב זעום הותירה ה„אלטינג" מכירה חוקית של בירה לבני 18 ומעלה. החוק ייכנס לתוקפו במארס 1989, ועד אז ימשיכו האיסלנדים בייבוא אישי. לפי תקנה משנת 1979, מותר לכל אזרח בוגר להביא מנסיעותיו לחו"ל 24 בקבוקי בירה. בדרך־כלל, קונים אותה בדיוטי פרי־שופ שבנמל התעופה קפלאוויק, המספק את המשקה המבוקש לאזרחים החוזרים הביתה.

ספרים למודן

מערבלים ג'ין עם ורמוט

„המבחר העולמי של קוקטיילים", מספריית הבישול של רות סירקיס, הוא בדיוק מה שהרופא רשם לכל המתיימר להבין במשקאות. הישראלים, בניגוד לצרפתים, אינם יונקים יין משדי אמם ולמרות השיפור שחל בשנים האחרונות בהבנת הנושא בקוקטיילים, אנחנו עדיין ברמה של בלאדי־מרי המון מיץ עגבניות וכפית ג'ין.

„המבחר העולמי" — ספר הדרכה מעולה, שגם בארמן מקצועי יכול להעזר בו — פותח בפירוט המלאי (של המשקאות) והציוד, מציג את סוגי הכוסות, ומקדיש עמודים אחדים לעיטורים, כולל ציורים ורישומים (עיטורי הדרים, פירות אחרים, קרח וכו'). אחר כך באים הקוקטיילים עצמם, המוצגים בצורה ברורה ותמציתית. בכל עמוד תצלום צבעוני של הגביע המתאים (והקישוט המתאים), פירוט המרכיבים ומשפט או שניים של הוראות הכנה. בתחילת הספר יש גם פרק המסביר את סוגיית המידות והמינון.

60 הקוקטיילים שבספר מסודרים לפי הרכיב הדומיננטי: תחילה אלו שעל בסיס ג'ין, כמו „פינק ליידי" (2 מידות ג'ין, 4 זילופי גרנאדין, קורטוב של חלבון ביצה. מנערים את החלבון עם הגרנאדין והג'ין, מסננים לתוך גביע מצונן), אחריהם משקאות על בסיס ויסקי, וודקה, רום, ברנדי, יין, שמפניה ומעורבים אחרים, כמו פרת בננה (קרח מרוסק, 1 מידות שמנת לקצפת, 1 מידה רום לבן, 1 מידה ליקר בננה, זילוף גרנאדין, אגוז מוסקט מגורד, 3 פרוסות בננה. מערבבים יחד במערבל את הקרח עם השמנת ושאר המשקאות, ומנערים היטב, מסננים לכוס קוקטייל, כותשים אגוז מוסקט ומעטרים בפרוסות בננה). למתקשים להסתדר נערכה רשימה המסבירה מה זה גרנאדין (סירופ פירות צרפתי, אדום ובלתי אלכוהולי, עשוי מרימונים ובעל ניחוח של דומדמניות), מאליבו או מאראשינו.

כריכה קשה, 96 עמודים, עורכת הסדרה: רותי קינן, מתכונים: ג'יני ריג'וול 26 ש"ח.

הליגה בכדורסל מתלהטת – למרות זאת אין הפתעות

הדרבי החיפני של מכבי – 82:84

אליצור רמלה מתחה את מכבי רמת־גן – 99:91 ★ קבוצת הפועל הגליל העליון זינקה לפיסגה – 77:87 נגד הפועל ירושלים ★ מכבי ראשון־לציון הנחילה הפסד רביעי לאליצור נתניה – 83:94 ★ נצחון ביתי קל להפועל ת"א על גבת – 103:133

● כדורסל

הפתעות לא היו אמש במחזור ה־4, המקוטע, בליגה הלאומית בכדורסל אבל מתח היה ועוד איך. הקרב המלהיב ביותר היה בדרבי החיפני, בו גברה מכבי חיפה, שנתנה את הטון ברוב שלבי המשחק, על הפועל חיפה — 82:84. היה זה ההפסד השלישי של הפועל חיפה בהפרשים בין 1־3 נקודות.

אין ספק, אילו נערך הקרב בין מכבי ת"א והפועל חולון, היה המתח מרקיע שחקים, אבל לעימות זה נצטרך לחכות עד ה־27 באוקטובר.

אליצור נוה־דוד רמלה, האחרונה בטבלה, נתנה "פייט" רציני במשחק החוץ שלה, נגד מכבי רמת־גן, לפני שנוצחה — 91־99.

הפועל הגליל־העליון ניצלה את חופשתה של מכבי ת"א וזינקה לפיסגה לאחר נצחון ביתי על הפועל ירושלים — 77:87.

מכבי ראשל"צ, עם חיים זלוטיקמן המצטיין, הנחילה הפסד רביעי רצוף לאליצור נתניה — 83:94.

נצחון קל קצרה הפועל ת"א באולמה על הפועל איתן גבת — 103:133.

אחרי מחזור אמש נותרו שתי קבוצות בלתי־מנוצחות — הפועל הגליל־העליון ומכבי ת"א. שלוש קבוצות טרם ניצחו: נתניה, הפועל איתן גבת ואליצור נוה־דוד רמלה.

● טבלה לאומית

1. הפועל הגליל־העליון	4	4	0	281–338	8
2. הפועל תל־אביב	4	3	1	324–389	7
3. מכבי רמת־גן	4	3	1	357–392	7
4. מכבי חיפה	4	3	1	312–334	7
5. מכבי תל־אביב	3	3	0	284–332	6
6. הפועל חולון	3	2	1	229–257	5
7. מכבי ראשון־לציון	4	3	1	345–343	5
8. הפועל חיפה	4	1	3	343–365	5
9. הפועל ירושלים	4	1	3	363–328	5
10. אליצור נתניה	4	0	4	393–334	4
11. הפועל גבת	4	0	4	444–362	4
12. אליצור רמלה	4	0	4	424–325	4

קצורין נתן הזדמנות לצעירים

הפועל הגליל העליון – הפועל ירושלים 77:87 (38:48)

אביהו שפירא

התוצאה בסיום 77:87 לזכות הפועל הגליל העליון, במשחקה נגד הפועל ירושלים, יכולה להטעות את אלו שלא חזו בו. האורחים מהבירה לא היוו כלל יריב לצפוניים.

חמש דקות לסיום המשחק התייצבו מול הירושלמים מחליפי הגליל העליון, יריב גינדין, אבי מורחי, אופיר קותלי, ניר מטלון ושני כהן. השמות לא אומרים הרבה, אך אלה הם חמשת הצעירים של הגליל ששיחקו ואיפשרו לארז חזן לקלוע סל שדה ראשון שלו במשחק והחברו דיוויד בלקוול קלע מדקה זו ועד לסיום את מרבית נקודותיו.

הפועל ירושלים היתה אמורה להקנות לשחקני הגליל קרב עיקש יותר, אך דקות מתות ועייפות בלתי ברורה איפיינה את משחקה.

הגליל העליון לא חידשה לקהל אוהדיה. כאשר ברד ליף ווין פרימן רוצים לשחק אין אפשרות לבלמם ואנשי ירושלים יכלו רק להתקנא בקבוצת הגליל שהתברכה בשניים כאלה.

המשחק החל בשיוויון 5:5 (3), אך הצפונים דאגו לברוח. כעבור 3 דקות היה ההפרש בן 7 נקודות — 9:16 — ו־20:28 (12) עד למחצית עלה היתרון — 34:48.

מהדקה ה־20 עד ל־22 דאגו ליף ופרימן לקלוע 10 נקודות רצופות והעלו את קבוצתם ליתרון שיא בן 24 נקודות — 34:58.

החל מהדקה ה־30 שלח מולי קצורין את שחקניו הבכירים לספסל ובמקומם נכנסו המחליפים. עובדה שאיפשרה לאורחים לצמצם — 87:77.

שפטו אברהם זגול ושלום וולצר, לעיני 1000 צופים בכפר בלום.

● קלעו לגליל העליון: ליף 18, פרימן 18, גורן 13, מרטין 12, פליישר 10, מורחי 8, מלוביק 6 וגינדין 2.

● קלעו להפועל ירושלים: בלקוול 22, קרטר 14, שפע 12, נרהאם 10, מילר 7, חזן 4, פ. לוי 4, אטלס 2 ואסף כהן 2.

ויין פרימן מלך הגליל. 10 דקות טובות שלו הספיקו מול הפועל ירושלים
צילם: אביהו שפירא

המשחק המרכזי

הרוזן של חיפה

מכבי חיפה – הפועל חיפה 82:84 (33:51)

יוסף גלזר

"ארי מלך ישראל" שאגו בגרונות ניחרים, מאות מאוהדיה המשולהבים של מכבי חיפה בסיום הדרבי החיפני. בפעם ה־11 ב־13 מפגשי הדרבי האחרונים היתה ידם של הירוקים על העליונה וכמו תמיד התעלה רוזנברג דווקא במשחק זה ליום קליעה נדיר — 35 נקודות, מהן 21 במחצית הראשונה ו־6 סלי 3 נקודות מ־8 ניסיונות.

במחצית הראשונה התעלתה מכבי ליכולת שיא וחשפה את הפועל במערומיה. תוצאת המחצית 33:51 מעידה על משחק "חתול ועכבר" שהתנהל עד אז. צליפותיו של רוזנברג, ריכוזו של גורדון ומשחק הגנה יוצא מהכלל של בובי וואלס הותירו את שחקני הפועל אובדי עצות כששלושה שחקני מפתח גורס, יוברט ושם־טוב צברו יחד רק 7 נקודות.

במחצית השניה השתנו פני הדברים. מכבי צברה עבירות רבות מדי. וואלס, אוונס, אופיר וברנע, סחבו 4 עבירות מתחילת המחצית השניה והפועל לא הצליחה לנצל זאת כדי לקלוע מתחת לסלים ולסחוט עוד עבירות. רוזנברג, וואלס וגורדון רעבו ומן העבר השני התעלה גיא גורס שקלע במחצית השניה 18 נקודות בהן חמישה סלי 3 נקודות וכמעט העניק בעצמו את הנצחון להפועל.

רק הפתיחה היתה שייכת להפועל 0:2 ו־2:7, אך וואלס הפך ל־11:13 ומכאן לא שמטה מכבי את יתרונה עד לסיום — 21:26, ו־33:51 בהפסקה.

מכבי עוד שמרה על יתרונה הגבוה — 37:55, אך הפועל החלה לצמק — 49:61 ו־60:65 (31). רוזנברג העלה ל־62:71, אך הפועל צימק ל־70:76. מכבי הגדילה — 72:80 ו־75:83, אך כאן קלעה הפועל 7 נקודות רצופות, כולל סל "התאבדות" של גורס מ־9 מטרים, 19 שניות מהסיום וצימקה ל־82:83.

מכאן ועד הסיום ביצעו שחקני הפועל עבירות רבות ואמישה עוד הגדיל מקו העונשין ל־82:84 לפני שגורדון שמר על הכדור עד לשריקת הסיום.

קדמה למשחק תקרית מצערת כאשר אנשי הפועל חיפה סרבו לקיים טקס של לחיצת ידיים לראש העיר אריה גוראל כמחאה אל אי הזרמת הקצבות לקבוצה. הטקס בוטל ובמקומו העניקו המכבים במרומי היציע מגן הוקרה לגוראל.

המשחק נפתח בדקת דומיה לזכר הכדורסלנית ורדית אגאי ז"ל ששיחקה בעבר בהפועל חיפה.

● קלעו למכבי חיפה: רוזנברג 35, אוונס 18, וואלס 14, גורדון 8, אופיר 3, ברנע 3 ואמישה 3.

● קלעו להפועל חיפה: יוסטון 22, גורס 21, חזוז 12, יוסוביץ 12, שם־טוב 6, יוברט 4, ניר אלון 3 וקסקי 2.

35 הנקודות שקלע ארי רוזנברג כוכב מכבי חיפה הכריעו את דרבי הכרמל

כל העשירייה השתתפה בחגיגה

הפועל תל־אביב — הפועל איתן גבת (53:74)103:133

יצחק ויסהוף

236 נקודות קלעו אמש יחדיו כדורסלני הפועל תל־אביב והפועל איתן גבת. אבל אלו מתל־אביב קלעו 133 נקודות לעומת 103 של עמיתיהם מגבת שירדו מובסים עם הפסד ליגה רביעי ברציפות.

איתן גבת הופיעה ללא הענק רוי ברו החולה ועם גאס סנטוס שגילה יכולת ירודה. ללא גובה לא היה לאורחים מהעמק מה לחפש מול הפועל ת"א שלא נזקקה לגלות יכולת גבוהה כדי להשיג את הנצחון המוחץ. יתרון הריבאונדים של ת"א היה מוחץ 39 לעומת 18.

כבר בהפסקה הוליכו חניכיו של יעקב ארלך — 53:74. דניס ויליאמס הלהיב את 800 הצופים במבצעי כדורסל מבריקים. הוא קלע במחצית הראשונה 19 מ־25 נקודותיו.

גם חברו ג'ימס טרי היה מצויין במחצית זו. טרי עם 18 נקודות, יחד עם פרישמן 16, טאונס 11 ולאסוף 6 השלימו חמישייה שלא הותירה לגבת סיכויים.

בשורות האורחים קשה להצביע על שחקן שגילה יציבות. לעופר יעקובי היו הבריקות כמו לגלעד שמחוני ואלון שמר. בועז ינאי הוותיק התקשה להתמודד מול ענקי תל־אביב.

במחצית השנייה הירבה מאמן הפועל ת"א לשתף את שחקני הספסל שלו שגם הם השתתפו בחגיגה. שמעון אמסלם היה היעיל מבין מחליפי הפועל ת"א כשקלע 14 נקודות וקלט 12 כדורים חוזרים.

בדקה ה־30 קבע תומר חנוך 67:100, 33 נקודות הפרש שהיוו את הפרש השיא במשחק. לקראת הסיום יכלו שחקני גבת לצמק במעט־133:103.

למאמן גבת רוני שיפטן כמעט ולא היו שחקני ספסל לקראת סיום המשחק לאחר יציאתם של עופר יעקובי, ג'קי דוד ובועז ינאי בחמש עבירות.

צמד השופטים ראובן וירובניק ומשה ביטון לא נזקקו לגלות יכולת גבוהה.

● קלעו להפועל ת"א: ויליאמס 25, טרי 22, פרישמן 22, טאונס 17, אמסלם 14, לאסוף 10, בנט 9, גולד 6, כ.בל 4 וחנוך 4.

● קלעו לאיתן־גבת: יעקובי 21, שמחוני 21, דוד 19, אלון שמר 12, ינאי 11, סנטוס 7, אורן שמר 7 ודויקה 5.

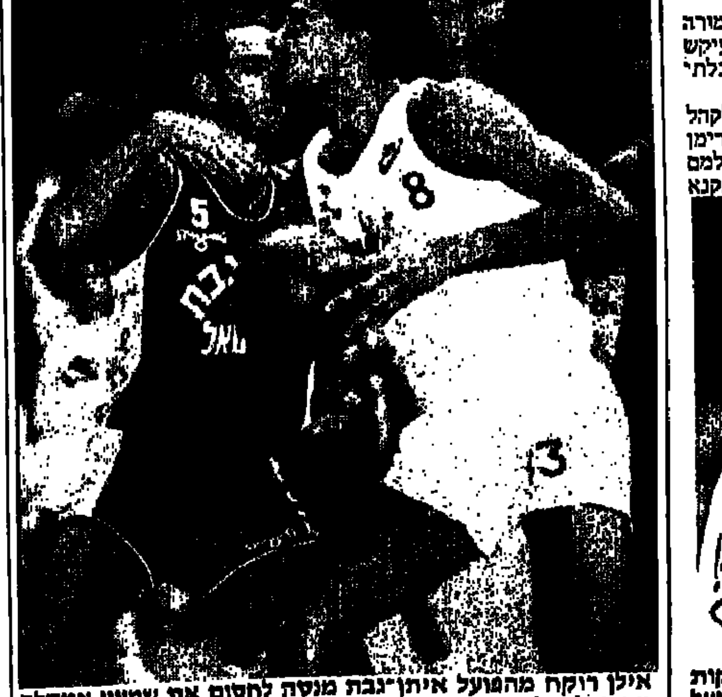

אילן רוקח מהפועל איתן־גבת מנסה לחסום את שמעון אמסלם מהפועל תל־אביב (עם הכדור בידו) במשחק רב הסלים שנערך אמש באולם באוסישקין ובו הבישו התל־אביבים את העולים החדשים 103:133. (צילם: עוזי קרן)

נאווי סגר עניין

מכבי רמת־גן – אליצור נוה־דוד/רמלה (44:53) 91:99

יוסי סנטילט

סל שלוש נקודות שקלע עמי נאווי, 20 שניות לסיום המשחק הביתי של מכבי רמת־גן נגד אליצור נוה־דוד רמלה, מנע מקבוצתו אי נעימות. ר"ג ניצחה בסיום 91:99. אין ספק כי יותר מאשר ניצחה רמת־גן, שמטה הרמלאים את הנצחון לקראת סיום המשחק.

פתיחת המשחק היתה שייכת למקומיים בניצוחו של סטן מאיו המצטיין במשחק (31 נקודות, מהן 23 במחצית הראשונה).

מנגד הצטיין בשורות אליצור רמלה שחקן הרכש החדש דיוויד תרדיקל שהחליף את קורפורד. תרדיקל קלע 33 נקודות וגרם למפנה במשחק במחצית השניה.

לאחר יתרון רמת־גני 44:53 במחצית, הקטינו האורחים במחצית השניה ואף הובילו בדקה ה־30 — 70:72. עד לסיום התנהל משחק צמוד כאשר היתרון נע מקבוצה לקבוצה.

50 שניות לסיום המשחק במצב של 91:96 החטיא תרדיקל שתי זריקות עונשין. לאחר ההחטאות של תרדיקל קלע נאווי את סל 3 הנקודות וסתם את הגולל על סיכויי רמלה.

בשורות מכבי ר"ג בלט, בנוסף למאיו, גם הרולד קילינג. אבי שילר קלע 14 נקודות (4 שלשות).

בשורות רמלה היה: גנדלמן, שכנ לפעילות לאחר פציעה באפו, שי לתרדיקל. גנדלמן קלע 19 נקודות. משורות רמלה נעדרו מיקי הרמן ואלי ברזילי. בר"ג לא שיחק ליאור ארדיטי.

בסיום המשחק התפרץ קורנליוס כלפי השופטים מנשה הרמן ועוזי זילברברג על שסרקו לו עבירה חמישית. רק השוטרים עצרו את קורנליוס.

150 צופים חזו במשחק באולם צייטין בקריית אונו.

● קלעו למכבי ר"ג: מאיו 31, קילינג 20, רגליס 16, שילר 14, נאווי 10 ובינו 9.

● קלעו לאליצור רמלה: תרדיקל 33, סמית 19, גנדלמן 19, קורנליוס 8, רימון 6 וורניק 6.

חיים חזר והדליק האורות

מכבי ראשון לציון – אליצור נתניה (41:48) 83:94

צבי זמר

שובו של חיים זלוטיקמן, כוכב קבוצת מכבי ראשון־לציון, לאחר ריצוי עונש הרחקה היה הגורם המרכזי אמש לנצחונה השלישי בליגה מול אליצור נתניה שספגה הפסד רביעי רצוף — 83:94.

פתיחת המשחק לא רמזה כלל על שיתרחש בהמשך. אליצור פתחה מצויין והוליכה עד לדקה ה־15 ביתרון שהגיע עד 8 נקודות. באותן דקות הציגו שחקני ראשון לציון משחק מפוזר והירבו להחטיא ממצבי קליעה נוחים.

מנגד הציגו האורחים מנתניה משחק קבוצתי נאה לעין וגם תכליתי מצידו של דמרי רידיק.

בחוריו של משה וינקרנץ מראשל"צ חזרו לעצמם רק בדקה ה־16 כשעלו ליתרון ראשון במשחק הביתי עם הפועל ירושלים וכך היה גם אמש. במחצית השניה היתה ראשון לציון במיטבה.

ריצ'ארד רלפורד צלף בדייקנות תוך הצגת עליונות בהגנה עם 18 כדורים חוזרים. לידו היה חיים זלוטיקמן מעולה. חיים היה הקלע הבולט עם 28 נקודות. ליד צמד זה היה מיקי ברקוביץ המאיץ של הבריה. בכל פעם שנכנס הוא הציג התלהבות וגם שיתק את קארל נברסון.

בדקה ה־32 עלה יתרון ראשון לציון ל־14 נקודות — 60:74 וכשנדמה היה כי האורחים יובסו חל ריפיון אצל שחקני ראשון לציון שנוצל ע"י אליצור לסלים שרק צימקו את התוצאה ל־11 נקודות הפרש — 83:94.

שפטו, בינוני, ערן עמית ואריק זילברברג, לעיני 600 צופים בהיכל הספורט בראשל"צ.

● קלעו למכבי ראשל"צ: זלוטיקמן 28, רלפורד 25, יואל כהן 10, ברקוביץ 8, גלסון 8, ריויס 6, כץ 5 ובוסני 4.

● קלעו לאליצור נתניה: נברסון 19, רידיק 18, מור 17, בלאט 14, ברכה 11 וגוט 4.

● מלך הסלים

1. מאיו (מכבי ר"ג)	106
2. רוזנברג (מכ. חיפה)	104
3. קילינג (מכבי ר"ג)	101
–. רלפורד (מכ. ראשל"צ)	101
5. ויליאמס (הפועל ת"א)	94
–. יעקבי (הפ. גבת)	94
7. מור (אלי. נתניה)	88
8. פרימן (גליל־עליון)	82
9. יוסטון (הפ. חיפה)	81
10. זלוטיקמן (מכ. ראשל"צ)	80
–. ליף (גליל־עליון)	80

● מלך 3 הנקודות

1. רוזנברג (מכ. חיפה)	16
2. גורס (הפועל חיפה)	13
3. פרישמן (הפועל ת"א)	12
4. יעקבי (הפועל גבת)	11
5. ורניק (אליצור רמלה)	10

● במחזור הבא

במחזור הבא ביום שני, 17.10.88: הפועל חולון — מכבי חיפה; (יום השלישי): הפועל איתן גבת — מכבי ראשל"צ; אליצור נוה־דוד רמלה — הפועל ת"א; הפועל חיפה — מכבי רמת־גן; הפועל ירושלים — מכבי ת"א; אליצור נתניה — הפועל גליל־העליון.

שלוש קבוצות ישראליות – השבוע בגביעי־אירופה

קבוצה רומנית תובעת 1000 דולאר תמורת שחרור שחקנית

יצחק ויסהוף

לאחר הזעזועים שעברו עליה בימים האחרונים, כאשר המאמן האמריקני מרווין קסלר מוטר, ואייבן דאנקן הוחתם, תצא היום הפועל חולון ליוון, שם תתמודד מחר בסיבוב הראשון בגביע־קוראץ' עם הקבוצה היוונית פאנאתינאיקוס אתונה.

המשחק יחל בשעה 5 אחה"צ והגומלין יהיה בשבוע הבא בישראל. החולונים לא ישתפו כנראה במשחק את הזר ארי פיליפס, שלא החלים עדיין מניתוח שעבר בברכו. החולונים מקווים לשתף את פיליפס במשחק הליגה שלהם נגד הפועל חיפה, שהוקדם מיום שני לראשון, במחזור החמישי.

השבוע ייערכו עוד שני משחקים של קבוצות ישראליות בסיבוב הראשון בגביעי־אירופה לנשים. האלופה ומחזיקת הגביע, אליצור ת"א, תארח מחרתיים את אלופת יוגוסלביה, איידה, בסיבוב הראשון בגביע־אירופה לאלופות. משחק זה ייערך באולם בית־ספר ישורון בפתח־תקוה, ויחל בשעה 8. אליצור ביקשה מהיוגוסלביות להקדים את משחק־הגומלין בשבוע הבא ביומיים (ל־18 במקום ה־20), בגלל בעיות בטיסות. היוגוסלבים הסכימו, אך פיב"א מתנגדת בשלב זה, בגלל בעיות בשיבוץ השופטים.

מכבי תל־אביב, המנסה להתאושש ממותה של שחקנית הקבוצה, ורדית אגאי־סוטר בתאונת־דרכים, תפגוש מחר באולם אוניברסיטת תל־אביב (6.30) את הקבוצה היוונית, אניקס, בסיבוב הראשון במשחקי גביע־רונקטי לנשים.

במכבי ת"א מבקשים לרשום היום את הכדורסלנית היהודיה־רומניה, אווה פרטס, הנמצאת כבר בישראל עשרה חודשים, במעון קליטה בחדרה. העיכוב בהרשמת השחקנית מרומניה נעוץ בקבוצת־העבר שלה, התובעת עבור הכרטיס סך של 1000 דולאר. מכבי ת"א פנתה למזכ"ל פיב"א, בורה סטנקוביץ, שיתערב בעניין. היום אמור סטנקוביץ להשיב לפניית הקבוצה מישראל.

הפתעה במחזור הרביעי בליגה הלאומית לנשים בכדורסל:

נצחון לעולה החדשה

יוסף חכם

רק ארבעה משחקים נערכו אמש במחזור הרביעי בליגה הלאומית בכדורסל לנשים. את הפתעת המחזור סיפקה העולה החדשה קבוצת אליצור בת־ים/חולון שניצחה את הפועל גלבוע 33:57 (18:27).

במשחק שהיה בקריית־שרת שבחולון הצטיינו בשורות אליצור בת־ים/חולון: פרחיה 18, קסטנר 10 ויוצקר 8 (14 כדורים חוזרים). שפטו: בן עזרא ווקנין.

בכפר המכביה ר"ג הכניעה קבוצת אליצור תל־אביב את מכבי רמת־חן 52:93 (17:46). הירבו לקלוע לאליצור: גרוסמן 21, ביטון 18, רון 16 ודרייגור 15. למכבי רמת חן: עקריב 17, ווילברמן 9. שפטו: גוימן ורוזן.

קבוצת בני יהודה תל אביב הביסה את הפועל נהריה 56:87 (31:40). הירבו לקלוע למנצחות: טרן 32, דימנט 22 וגת 16. לנהריה: שיכס 24 וכר 11. שפטו: שמש ותלמנגל.

באולם ביה"ס עלומים בקרית אונו ניצחה קבוצת מכבי קרית מוצקין את אליצור קרית אונו 54:61 (26:28). הירבו לקלוע לקרית־מוצקין: יערי 30. לקרית־אונו: חדד 22 וגרינשפון 14. שפטו: דולגין והימלשטיין.

מיליוני דולרים ו...השעייה

בעבור פרסים דמיוניים שהבטיחה התאחדות האתלטיקה של דרום אפריקה החליטו כמה אתלטים אמריקנים ליטול חלק בתחרויות במדינה זו אשר סולקה מן ההתאחדות הבינלאומית.

מדובר בסכום של שני מיליוני הדולרים שהובטחו להם.

בין הבולטים יש לציין את שיאן העולם לשעבר בזריקת דיסקוס ג'ון פאול שנטל אשתקד את מדליית הכסף באליפות העולם שהיתה ברומא.

אין ספק שהאתלטים שיטלו חלק בתחרויות בדרום אפריקה יושעו על־ידי התאחדויותיהם ויתכן מאוד שאף יורחקו לכל ימי חייהם אבל לפאול זה כבר לא איכפת, שכן הוא על סף הקאריירה העשירה שלו וההופעה בדרום אפריקה תכניס לו סכום נכבד שיכנס את עתידו הכלכלי.

המשטרה בבית ברנר

כח משטרתי הוזמן אתמול לבית ברנר מעוזה של מועצת פועלי תל־אביב, לאחר שמספר מכדורגלני הקבוצה השתוללו בבניין, וגרמו נזק לרכוש.

כדורגלני הקבוצה, ביניהם שבתאי לוי, יעקב סגל ואחרים דרשו כספים המגיעים להם וקבלו על הסחבת בתשלומים ואי־כיסוי חובות העונה שעברה.

המשטרה הצליחה להרגיע את הרוחות לאחר מאמצים גדולים.

בשעות אחר־הצהריים נטלו השחקנים חלק באימון הקבוצה שנערך באיצטדיון בלומפילד.

דריקס — פנים חדשות בסגל

ראובן חנניה

אלי דריקס ישתתף היום לראשונה באימון סגל הנבחרת הלאומית בעידן המאמנים שניאור וגרונדמן.

הנבחרת הלאומית תתכנס היום ומחר למחנה אימון נוסף.

היום תקיים הנבחרת משחק אימון עם מכבי הרצליה, ומחר מול מכבי יפו.

אתמול אישרה מזכירות ההתאחדות לכדורגל את יציאתו של המאמן יצחק שניאור לקפריסין כדי לחזות בנבחרת "מאלטה" שתשחק בדיוק בעוד שבוע מול נבחרת ישראל.

● גראסהופרס הובסה במחזור הרביעי בליגה שוויצרית על־ידי לוצרן 4:1 ופינתה את מקומה בראש הטבלה למנצחת.

מחכים לדו"ח בפרשת הטורטנים

ההתאחדות לספורט תחליט כיצד לנהוג, ובאלו אמצעים לנקוט, בפרשת האחים רן ורון טורטן, ששייטו ביום כיפור, רק לאחר שיתקבלו דו"ח ונתונים מראשי המשלחת למשחקים האולימפיים בסיאול.

הנשיאות ציינה אתמול כי על־פי הדיווחים שבידיה היא רואה בחומרה את הופעת האחים טורטן ביום כיפור.

דורון ג'מצ'י (מימין) וקליף רובינסון נאבקים על הכדור במשחק הכדורסל שלשום בפילדלפיה בו ניצחה הקבוצה המקומית פילדלפיה 76 את מכבי תל־אביב 107:108. (תצלום: איי.פי.)

ועדה קרואה לאיגרוף

נשיאות התאחדות לספורט החליטה אמש להקים ועדה קרואה לניהול ענף האיגרוף במקום הוועדה שהושעתה בעקבות פרשת הופעת המתאגרפים בדרום־אפריקה.

הרכב הוועדה ייקבע תוך שבוע והיא תחדש את הפעילות בענף. הוועדה הקרואה ונשיאות התאחדות לספורט יפעלו לביטול עונש ההרחקה לחמש שנים שהוטל על האיגרוף הישראלי על־ידי ההתאחדות הבינלאומית.

בקונגרס האיגרוף שייערך במארס הקרוב בקניה יוגש ערעור ישראלי על ההשעייה ובמידת הצורך תפעל ההתאחדות הישראלית באמצעים משפטיים לביטול ההשעייה.

הפתעה בפתיחת הטורניר ברמת־השרון

● טניס

אריה גיטלים

ברד גילברט, המדורג מספר 1 בטורניר הטניס הפרס הגדול הנערך ברמת־השרון, ועמוס מנסדורף, המדורג מספר 3, בטורניר ואלוף אשתקד העפילו לסיבוב השני לאחר משחקי היום הראשון שזימנו הפתעה אחת בה נוצח המדורג מספר 6 בטורניר ו־93 בעולם מרטין לורנדו מקנדה על־ידי הגרמני אלכסנדר מרונז המדורג 210 בעולם — 7:6, 6:2.

גילברט הכניע את הישראלי הצעיר דניאל מיכאל 6:2, 6:3 ועמוס מנסדורף גבר במשחק מרתק על עמית נאור 6:4, 6:2. חרף הנצחון הקל לכאורה הפגין המנוצח עמית נאור טניס מצויין: "הייתי דווקא לחוץ ברגעים הצמודים במשחק וטוב ברגעים בהם המשחק היה קרוב להכרעה לטובת יריבי."

שני ישראלים נוספים, רביב ויירנפלד ובועז מרנשטיין, נוצחו על־ידי יריבים עדיפים. ויירנפלד נוצח על־ידי המדורג מספר 4 בטורניר קריסטו ואן רנסברג מדרום־אפריקה 6:1, 6:3. מרנשטיין סחט מערכה אחת מדרוג'ר סמית שתום־העוד מאיי בהאמה 6:3 אך השחקן הסימפטי בן ה־24 הלומד בארה"ב מינהל עסקים הוא בעל נתונים אתלטיים מצויינים וזכה בשתי המערכות הנותרות בקלות 6:0, 6:2.

במשחקים הנוספים גבר פטריק באואר מגרמניה על דיוויר לואיס מניו־זילנד 6:4, 6:0 ובן ארצו של לואיס, סטיב גי ניצח את לוק ינסן מארה"ב 6:3, 6:3.

קהל מועט יחסית צפה במשחקי הסיבוב הראשון שיסתיימו היום. המשחקים היו בחלקם מרתקים אך פרט לנצחונו של הגרמני מרונז על הקנדי לורנדו הפגינו המדורגים גבוה יותר טניס יעיל יותר בסופו של דבר.

והיום קריקסטיין — וקסה

שני משחקים המסקרנים היום בטורניר הטניס ברמת־השרון יהיו בין המדורג מספר 2 אהרון קריסטיין מארה"ב לבין פול וקסה מקניה. המשחק יחל בשעה 5.

בשעה 2 יתמודד גלעד בלום מישראל מול הגרמני ממוצא יוגוסלבי רמיר קרטיץ'.

בין הזוגות, בשעה 6.30, צפוי משחק מעניין בין מנסדורף וואן־רנסברג מדרום אפריקה שיתמודדו עם הצמד גלעד בלום ושחר פרקים מישראל.

שאר המשחקים: בשעה 1.30, מיכאל וסטפאל מגרמניה מול אלכס אנטוניץ' מאוסטריה וליבור פימק מצ'כוסלובקיה מול אורן מוטואסל. בשעה 3 יתמודדו פיטר אולדריץ' מדרום אפריקה מול שחר פרקים מישראל, דייויד אנגל משוודיה מול מנוס מכרוויל ותומס הלדין משוודיה מול בריאן טלבוט מדרום אפריקה.

בשעה 5 דנילו מרסלינו מבראזיל מול רוני בטמן משבדיה ומשחק זוגות בין הצמד אנטוניץ' מאוסטריה ופימק מצ'כיה מול הצמד המערב גרמני באואר ומרונז. בשעה 6.30 יתמודד סקוט דייויס מארה"ב מול קריסטר אלגרד משוודיה ובזוגות פנקוט מאוסטרליה וטלבוט מדרום אפריקה מול הצמד סטיב גיא מניו־זילנד ובריאן לוין מדרום אפריקה.

פגישה ברמת־השרון: האמריקני ברד גילברט (משמאל), במיפגש אתמול עם עמוס מנסדורף, לפני תחילת תחרויות הפרס־הגדול.
תצלום: עוזי קרן

פרנפורש זכה בטורניר באריזונה

הטניסאי השבדי מיכאל פרנפורש זכה בטורניר הבינלאומי באריזונה כשניצחה במשחק הגמר את "האלמוני" האמריקני גלן לייינדקר 2:6 4:6.

הוא נטל פרס כספי בסך 59 אלף דולר. המפסיד יסתפק במחצית הסכום.

ספורטאי חברת החשמל הצטיינו בספורטיאדה באילת

4000 ספורטאים מ־75 מקומות־עבודה השתתפו בסוף השבוע שעבר בספורטיאדה באילת, מטעם הפועל. במיוחד הצטיינו ספורטאי חברת החשמל.

● בכדורגל זכתה קבוצת חברת החשמל אשדוד, שניצחה בגמר את חברת החשמל ת"א — 3:4 בבעיטות־11, לאחר הארכה. במקום השלישי — מכתשים באר־שבע.

● בקט־רגל ניצחה קבוצת בל"ל בגמר את בזק ת"א — 1:3. במקום השלישי — בזק ירושלים.

● בכדורסל גברים זכתה בבכורה קבוצת חברת החשמל ת"א, שגברה בגמר על רפאל חיפה — 33:43. התעשיה האוירית היתה שלישית. בין הנשים ניצחה הסנה ת"א, לפני בזק ת"א והתעשיה האוירית. דרורה יעקב מבזק ת"א זכתה בקליעות מ־3 נקודות ומעונשין.

● קבוצת מילואות שלטה בכדורעף — ניצחה בגמר את בל"ל ת"א — 0:2. צה"ל 7100 היתה שלישית.

● בטניס, גילאי 35, זכה עובר נוה מחברת החשמל אשדוד, לפני חוסה סוקולובסקי מהסנה ת"א. בגילאי 36 — 44 ניצח יהושע מקרש מאלתא אשדוד, לפני נחמיה פרירמן מעובדי צה"ל 7100. בגיל 45 ומעלה הוכתר כאלוף מאיר כהן מבנק לאומי ת"א, לפני חנן גייסט מתע"ש. בזוגות זכו דוד מנחם ודוד סוקולובסקי מבנק דיסקונט ת"א, לפני יעקב נחמיאס ושגב קפולניק מעיריית אילת.

● בטניס־שולחן ניצחה בקבוצתי תע"ש חשמל ת"א, לפני תע"ש נצרת ורפאל חיפה. כאלוף הספורטיאדה הוכתר יעקב ולקובסקי מתע"ש נצרת, לפני שמעון בוזמן מקופת־חולים, מרכז.

● בשחייה זכתה בבכורה קבוצת התעשיה הצבאית, לפני התעשיה האוירית וטמבור נהריה. השחיין המצטיין היה אהרון שעשוע מהתעשיה הצבאית, לפני אריה אלמגור ממשרד האוצר ירושלים. השחיינית המצטיינת: רביטל גרנות מטמבור נהריה.

● קבוצת חברת החשמל אשדוד זכתה בשחמט, לפני התעשיה האוירית א'. שחקנים מצטיינים: נתן בירנבוים מהסנה ת"א ודני אליקים מבל"ל ת"א.

● בברידג' ניצחה שא"ם אילת, לפני חברת החשמל ת"א. בזוגות זכתה חברת החשמל אשדוד, לפני חברת החשמל צפון.

ביוגוסלביה לא מעריכים מדליות

פרסים נמוכים הוענקו לבעלי המדליות האולימפיות שהביאו הספורטאים היוגוסלבים מסיאול.

רק 2300 דולר הוענקו לכדורסלניה שסיימו במקום השני בטורניר האולימפי.

יוגוסלביה נטלה בסך־הכל 12 מדליות אולימפיות ואילו לשחקני הכדורמים שזכו במדליות זהב הוענקו 2870 דולר לכל שחקן.

מקפאול: מניו־קאסל ללידס יונייטד

מנהל קבוצת הכדורגל ניו־קאסל לורי מקפאול הודח מתפקידו לאחר התבוסה שספגה הקבוצה בשבת בבית על־ידי קובנטרי (3:0).

אבל המנהל לא ישב בטל זמן רב כיוון שהוא קיבל תפקיד דומה בקבוצת הליגה השניה לידס יונייטד אשר פיטרה בשבוע שעבר את מנהלה הסקוטי, שחקנה לשעבר בילי ברמנר.

מכבי ת"א – בת־ים, במוקד מחזור הערב

● כדורעף

קרב בלתי־מנוצחות יהיה הערב ב־7.30 במחזור הרביעי בליגה הלאומית בכדורעף כשמכבי ת"א תארח את הפועל בת־ים.

שתי הקבוצות גילו יכולת טובה בפתיחת העונה. מכבי ת"א, עם אורי חבר, תנסה לנצל את ביתיותה ולהוסיף נצחון. ישפטו: מיקי ממרן ונבי לוטן.

● בעבר היוו המשחקים בין הפועל קרית־אתא והפועל המעפיל מאבקי־על. הערב ב־8 בקרית־אתא ייפגשו שתי קבוצות, שלא הלהיבו בפתיחת העונה. ישפטו: אורי טמלהוף ואהרון קמל.

● האלופה ומחזיקת הגביע, הפועל מטה אשר, תארח הערב ב־7 — עם סיכויים עדיפים — את הפועל כפר־סבא, בשיפוטם של נתי תרום ואלכס בוקר.

● הקבוצה הבלתי־מנוצחת של הפועל רמת־אביב תצפין לעמק־הירדן כדי לפגוש הערב ב־7 את הפועל בית־זרע, שעלתה העונה וטרם ניצחה בשלושה משחקיה. ישפטו: מיכאל סלע ועווי בן־צבי.

● בעין־שמר יתמודדו הערב ב־7 קבוצות הפועל איחוד עירון ומכבי פ"ת. מאבק שקול בשיפוטם של זאב שוהם ואברי בן־דור.

מכבי חיפה תהיה חופשית.

הטבלה

1. הפועל בת־ים	3	1–9	6
–. הפ' רמת־אביב	3	1–9	6
3. מכבי ת"א	3	3–9	6
4. הפ. כפר־סבא	3	3–7	5
5. הפ. מטה אשר	2	2–6	4
6. הפ. המעפיל	3	8–6	4
7. מכבי פ"ת	2	5–3	3
8. הפועל בית זרע	3	9–2	3
–. איחוד עירון	3	9–2	3
10. מכבי חיפה	3	9–0	3
11. הפ. קרית־אתא	2	6–1	2

לאשר גולדשלגר

אתך באבלך במות

האב

מדור הספורט

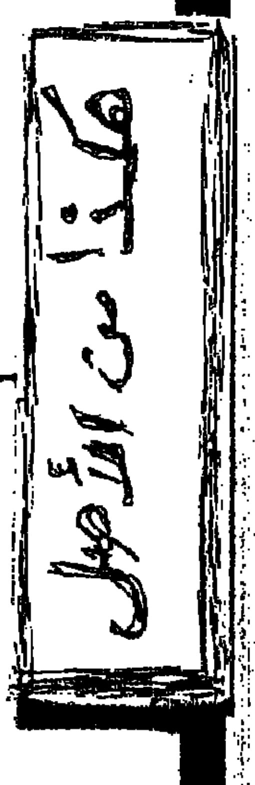

ח"כ סרטני קוראת למורי ישראל לתבוע פתיחת הלימודים בגדה

כתב "על המשמר"

חברת-הכנסת אמירה סרטני (מפ"ם), שלחה מברק לאירגון המורים, להסתדרות המורים ולמזכ"ל ההסתדרות הכללית, במחאה על כך שהם לא עושים די למען המורים בגדה, ולמען 9000 המורים, שהוצאו לחופשה ללא תשלום בגדה, ולמעשה פוטרו. סרטני קוראת למורי ישראל ללחוץ על שר-הבטחון, לפתוח לאלתר את שנת הלימודים כי עדיף להם ולנו שהילדים ילמדו מאשר יהיו ברחובות.

הוועדה המקומית לתכנון ובניה
"אפיקי הירקון"
רח' שבזי — ראש העין
טלפון 9361087
לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

ניתנת בזה הודעה כי לוועדה המקומית הוגשה בקשה לאישור בהקלה בראש העין אפ/2482/93/א' גוש: 4270 חלקה: 137 מגרש: 9 הקלה בקו בניין צדדי. הרואה עצמו נפגע ע"י ההקלה רשאי להגיש התנגדותו למשרדי הוועדה המקומית בימים א, ג, ה, תוך 14 יום מפרסום הודעה זו.

ע. לאלו, יו"ר הוועדה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו בקשה למתן אישור להקלה לתוספת אחוזי בניה 7% בקוי בנין צדדים 10% לתוספת קומה חלקית ברחוב מס' 2211 מס' 5,9 גוש 6625 חלקה 15, 13 (ארעי) תיק בנין 010-2199, 006-2199 בקשה מס' 880355

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

י. כספי
סגן ראש העירייה
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/ בנית מגורים לבית על חלקה 358 בגוש 8273 רח' הרב מימון כהקלה: עד 6%, 0.86% יחסיות על חצי המגרש בלבד.

את התכנית מס' 104/88 ת.ב. 6773 ניתן לראות במשרדי הוועדה. התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

י. אלרואי
יו"ר הוועדה המקומית

טלוויזיה

08.00 עד כאן, רצף דפי הטלטקסט. 08.05 שעת כושר. 08.15 בלי סודות, ר'. 08.40 פרפר נחמד וכו'. 09.10 חשבון פשוט ד': כפולות והתחלקות וכו'. 10.30 אנגלית ו'. 11.15 חשבון ה': מבוא לשברים. 11.30 גיאוגרפיה של א"י. פני הארץ: שלוש גבעות וכו'. 12.00 חשבון פשוט: מדוע אסור לחלק באפס? ובתרגום לערבית. 12.25 אנגלית ח'. 13.00 ספרות (על יסודי) אריסוס: תקופת סופוקלס וכו'. 13.30 מרעי הטבע: עיט הים. 14.00 עד כאן רצף דפי הטלטקסט. 14.05 סרט קולנוע: "קורי". סיפורו של ילד הגר בחווה בארה"ב ומוצא מפלט מדרישות האב בהתחברות לבעלי חיים הזוקקים לידידו. 15.55 מחששים את הבימה. תכנית שניה: הבימה עולה לארץ ישראל 1928-1969. 17.00 ערב חדש, מנחה: אילנה רייז. 17.30 "נבר להרושה". 18.00 סדרת דרמה חדשה, "גרוס". הסדרה מספרת על ההווי בבית הספר, בחטיבת הביניים. הפרק הראשון: "תני נשיקה, סטף" עם תחילתו של השליש הרביעי מחליטה סטפני להתמודד על כתגת הנשיאות של בית הספר. 18.30 יתצור החדשות (ערבית). 18.52 "בתיק חוש להודר" הפרק השלישי: טום ומרסיאל נפלטים מן הזוכסים אך דווקא שוטרי החרש נופלים בכפם. טום נחלץ לעזרתה של קבוצת מורים איטלקים, דבר שמסבך אותו יותר משחשב. 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 1. יותר מדי: סדרת שעשועים מנחה: חנן גולדבלט. 20.30 "בלבמוסק" מגזין לצרכנות ולאיכות חיים. 21.00 מבט לחדשות. 21.35 שידורי המפלגות ערב הבחירות לכנסת הי"ב. 22.10 מבט שני. 22.50 "המרגל המושלם". 23.46 "מסוק של בקסי" מבט אל עקרון. חדשות הלילה.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת. המיתולוגיה של הרוע. האם ניתן להבין את השואה? מרצה: פרופ' ש. גיורא שוהם. 06.30 "פוקחים עין" החדשות הראשונות. 07.07 "שבע אפס שבע" עם איתן ליפשיץ. 08.00 "בוקר טוב ישראל". 09.05 "אילה בוקר" עם אלי ישראלי. 10.05 "עשר שירים עבריים". 11.05 "נכון לעכשיו". 13.05 "רדרה יומי". 14.05 "פגישה יומית" עם יגאל כרנר. 15.05 "שירים לחג". 16.05 "ארבע אחר הצהריים". 16.54 "באומן מילולי" פינתו של אבשלום קור. 17.00 "ערב טוב ישראל". 18.05 "שעה קלה על כלכלה". 18.45 "15 קטנות". 00.05 "ציפורי לילה" עם אביהו מדינה. 02.00 "לא רוצים לישון". 05.00 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 1

19.05 "ספרא וסייפא" — ירחון לענייני ספרות צבאית, (ש"ח). 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 "גיחותי חצר": שירי חבורות הזמר. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת. המיתולוגיה של הרוע. האם ניתן להבין את השואה? מרצה: פרופ' ש. גיורא שוהם. 02.05 "על הדגש ועל הכיפאק". 23.05 - 24. היום שהיה".

שידורי צה"ל 2

19.05 "יומיים מוסיקה". 20.05 "צרפ" עם חמיר קמחי. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 "הפסקת עשר" עם מיכל ניב. 23.05 "של הג'אז הזה" עם רני קרפל.

רשת ג'

06.04 "בחורה לאושר" וחייקים וטובים. 07.07 "שיר בבוקר כבוקר". 09.05 "מה, כבר תשע?". 10.05 "דברים טובים". 11.05 מלאכי חקיה "על הקו". 12.05 "אהבה יומיומית". 13.05 "רק ביומי חול". 14.05 "לי ולך" שיר וברכה. 15.05 "חדש, חריש ומחדש". 16.05 "פופ 89" עם יגאל רביה. 18.05 "מקום בצמרת" מצעד הפזמונים הישראליים. 21.05 "אדום עתיק". 23.05 "הלילה הוא שירים".

ערוץ 2

18.38 "גמדי עץ השלוה". 18.46 "עולם המדע": 1. מחקר על חיי הבריסים. 2. טכנולוגיית לוויינים בשימוש תחנות רדיו פרטיות. 3. פתיחות תחומות ערוקים בעזרת שיטת לייזר חדשה. 19.00 "מסים נפוך". 19.26 "רגע לפני..." על צב ים כחיות-שעשועים. 19.30 "המרפאים". פרק רביעי: "הסנוחה". 19.56 "רגע לפני..." על כלי חרש למלחמה בטרטן. 20.00 "80-70-60" להיטי והב". 21.00 "ריקו באמנות". גזרי שלונים. 21.29 "רגע לפני..." סרטו של דוברס ומקים "מי הוליל את רוג'ר ראביט". 21.35 "ויגוק שבועי" פינת הספורט. 21.55 "מרנת המוסרים" עם הסופר טום וולף.

קולנוע

תל-אביב
9.30 ,7.15 ,4.30

- אסתר: ללא מעצורים 9.45 ,7.30
- אורלי: אנשים מבויישים 9.45 ,7.30
- בן-יהודה: פרסדיו 9.45 ,7.10
- בית ציוני אמריקה: לול 11.30 ,9.30 ,7.30
- גת: בוקר טוב וייטנאם 9.40 ,7.30
- גורדון: החגיגה של באבט 9.45 ,7.30
- דקל: ביג 9.45 ,7.10
- דרייב אין: מצלמה בלי בושה 9.30 ,7.30
- סקס 12.00
- הוד: חתיך מבוקש 9.45 ,7.30
- לימור: חרש צבעים 9.45 ,7.45
- טיילת 1: מעריצה צמודה 9.45 ,7.30
- טיילת 2: צבעים 9.45 ,7.30
- טיילת 3: שם המשחק 9.15 ,7.30
- פאר: צל הטוט 9.45 ,7.45
- פאריס: לידי איב 12.00 ,10.00
- האחים בלח 23.30

רב-חן:

- חן 1: פרנטיק 9.55 ,7.35
- חן 2: בעל בהשאלה 9.40 ,6.40
- חן 3: הקיסר האחרון 9.45 ,7.45
- חן 4: טומי 9.45 ,7.35
- חן 5: פרחים בעלית הגג 9.55 ,7.45
- שחק: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15 ,5.45
- תל-אביב: מגלה את אמריקה 9.45 ,7.30 ,5
- תכלת: הקומיסרית 9.45 ,7.30

לב:

- לב 1: החיים הם נהר ארוך ורוגע 10.00 ,8.00
- לב 2: קוברה ורדה 9.50 ,7.30 ,5 ,2
- לב 3: מלאכים בשמי ברלין 4.45 ,2
- אהבנו כל כך 9.45 ,7.15
- לב 4: הנסיכה הקסומה 10 ,8 ,5 ,2
- מוזיאון ת"א: עיניים שחורות 9 ,7

רמת-גן

- אורדים: ללא מעצורים 9.50 ,7.30 ,5
- לילי: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.10 ,7.30 ,5
- רב-גן:
- גן 1: בוקר טוב וייטנאם 9.50 ,7.25
- גן 2: פרנטיק 9.50 ,7.30 ,5
- גן 3: ז'אן דה פלורט 7.30
- מאנון 9.50
- גן 4: הנסיכה הקסומה 9.50 ,7.30

גבעתיים

- הדר: פרסדיו 9.30 ,7.30 ,5

באר-שבע

- חן: מגלה את אמריקה 9.30 ,7.15

ירושלים

- אדיסון: אדי מרפי מגלה את אפריקה 9.30 ,7.15 ,4.30
- אורנע: פרנטיק 9.15 ,7.15
- רון: ביג 9.30
- כפיר: פרסדיו 9.30 ,7.15
- אורגיל: בוקר טוב וייטנאם 9.15 ,7
- מיטשל: החיים הם נהר ארוך ורוגע 9 ,4
- סמדר: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15 ,7
- הבירה: סגור לרגל שיפוצים
- עדן: צבעים 9.15 ,7.15 ,4.30
- אור:
- אור 1: מצלמה בלי בושה
- אור 2: ללא מעצורים
- אור 3: הנסיכה הקסומה 9.30 ,7.30
- אור 4: ענין שולי
- אור 5: עיניים שחורות
- סנטר:
- סנטר 1: חתיך מבוקש 9 ,7 ,4.30
- סנטר 2: מעריצה צמודה 9.30 ,7.30
- סנטר 3: משודרים חדשות 8.45 ,5
- סנטר 4: פגישה עם המוות 9 ,7 ,4.30
- תיאטרון ירושלים:
- קפה בגדד 21.30 ,19.00
- אימפריה 1: פסק בלוז 9.30 ,11.30
- אימפריה 2: החגיגה של באבט 21.30 ,19.15 ,17.00
- בית אגרון:
- הנסיך הקטן 16.30
- ישישיות הזום 18.00
- נשיקת אשת העכביש 19.45
- פינק פלויד — החומה 22.00
- העולם לפי גרפ 24.00

חיפה

- אורה: קפה בגדד 9.15 ,7 ,4.50
- חן: ללא מעצורים 9.15 ,6.45 ,4.15
- רבינת 1: בוקר טוב וייטנאם 9.15 ,6.45
- רבינת 2: בעל בהשאלה 9.15 ,7 ,4.30
- עצמון 1: מצלמה בלי בושה
- עצמון 2: פרסדיו 9.15 ,7 ,4.30 ,2
- עצמון 3: שם המשחק 9.10 ,5.30
- שביט: הגיץ של אבה 9.15 ,7
- רון: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9.15 ,7 ,4.30
- רב-אור:
- רב-אור 1: פרנטיק 9.15 ,6.45
- רב-אור 2: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15 ,6.45
- רב-אור 3: החבר של החברה שלי 9.15 ,7.00 ,4.30
- אורלי: פרחים בעלית הגג 9.15 ,7
- קרן אור המחודש: החגיגה של באבט 9.15 ,7.15 ,5
- פאר: ביג 9.15 ,7 ,4.30
- מירדם: לול 7.15
- אהבנו כל כך 9.15

נתניה

- שרון: ללא מעצורים 9.15 ,7 ,5
- אסתר: מגלה את אמריקה 9.40 ,7.15

חולון

- מגדל: נעורים בהשאלה 9.40 ,7.30
- ארמון: החגיגה של באבט 9.40 ,7.30 ,5

בת-ים

- עצמאות: חתיך מבוקש 9.40 ,7.15 ,5

הרצליה

- היכל: פרסדיו 9 ,6

פתח-תקוה

- היכל 1: מגלה את אמריקה 9.45 ,7.45
- היכל 2: מצלמה בלי בושה 9.45 ,6.45
- היכל 3: הנסיכה הקסומה 9.45 ,7.45

עפולה

- מגשתרין: החבר של החברה שלי 9.40

ראשון-לציון

- רון 1: ביג 9.15 ,7.15
- רון 2: מגלה את אמריקה 9.40 ,7.15 ,11.00
- רון 3: מצלמה בלי בושה 9.15 ,7.15

תיאטרון

הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום ג', 11.10
שאלה שבתי: 20.30
בית-ספר לנשים: 20.30
גן ריקי — הבימרתף: 20.30

רדיו

קול המוסיקה

(ת) תקליטור. 06.01 "צלילי בוקר" 07.00 "התאווה נינוחה". 08.00 "בין חברים": מיצירות מוזרה (קונטים של חסון, 4 קטעים לחליל, 3 נוקטורנים, סאנאה, 3 שירים). 10.00 "קונצרט בוקר": גריג: מחולות סימפוניים אופ. 64 (המילה, פגוזנית ותהילה). 12.57 "פינת השיר": משירי יעקב שבתאי מתוך ספרו "אהבה". 14.06 "אמנים באולפן". 15.00 "אנתולוגיה בצליל": מוסיקה אנגלית וספרדית בתקופת הרנסנס. 16.00 "קונצרט קאמרי": רביעיות הפסנתר הישראליות. 18.30 "רגע על הבצוע". 20.05 "מרימה". 20.27 "פינת השיר". 20.30 קונצרט התזמורת הסימפונית ירושלים. 23.00 "בוטורה".

רשת א'

07.30 "יסן בעיניך", שירים ישנים. 08.05 "תוגה" עם בני הנדל. 09.05 "סלהדיר" שידור מידע למאזינים. 10.05 "עיני בוקר". 11.05 "ירוק ירוק" שירים עבריים. 12.05 "מעורב ירושלמי". 13.00 חדשות ותוכניות באנגלית. 13.30 חדשות ותוכניות בצרפתית. 14.06 "בראש צעיר", מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.30 "האוניברסיטה הפתוחה". "יצירת מילים בעברית בת-זמננו". 16.05 "מועדון שעון חובב", מעלמו של האדם המבוגר. 17.05 "צבעי הקשת". 18.06 "מנחת ערב". 19.00 שידורים לעולים. 22.05 "סינגו יחד וכל אחד לחוד": עורך ומנחה: יובב כץ.

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה". 08.05 "סע לשלום", עם נרעון הוד. 09.05 "ביקור בית" עם רבקה מיכאלי. 10.05 "כל צבעי הרשת". 12.05 "אלף-אלף ב-בית". 13.05 "בחזרי הזמר". 14.06 "בת צחוק". 15.05 "שירים ושעונים". 16.05 "שעה קלה עם יוסי בנאי". 17.05 "רגעי קסם". 17.55 "קראתי ספר", קוראים מפליטים. 18.06 "צבע על הדופק". 19.00 "דוגו הזה". 19.35 "שירים עבריים". 20.05 "מבט לחדשות". 21.30 "בבקשתך". 22.05 "באו ועורי", עם לאה ליאור. 23.05 "שוטטות", עם רני אלדר.

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי-מרקחת

בת-ים
גני בת-ים — הנביאים.

חולון
אסותא — טרומפלדור 4.

ירושלים
בית וגן — הפסגה 59.

נתניה
מקסים — סלומון 2.

פתח-תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.

רמת-גן
השרון — שד' ירושלים 23.

תל-אביב
הזריה — אבן גבירול 19.
קופ"ח כללית — אמסטרדם 7.

חיפה
מזור — המגינים 97.

משטרה

ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקוה - טל' 100. באר-שבע, נהריה, נתניה, נצרת - טל' 100. אילת - 244: חדרה - 22444.

רכבות

מירושלים לבני-ברק וחיפה: בימים א'-ה': 16.00. בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני-ברק וירושלים: א'-ו': 7.00

מתל-אביב לחיפה: בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל-אביב לנהריה: בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת-גלים, לתל-אביב: בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05*, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ותל-אביב: בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38. בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.

* הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

תורנות בתי-חולים

תל-אביב והמרכז

- ● בית החולים ע"ש שיבא תל-השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
- ● בית החולים בילינסון, פתח-תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
- ● בית החולים ע"ש רוקח, תל-אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית. ילדים - כל השבוע.
- ● בית החולים איכילוב, תל-אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
- ● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
- ● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נהריה

- ● בי"ח לנהריה נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק - ילדים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים. ביקור חולים - פנימית, נשים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' 20.00-08.00, בימי ו': 15.00-08.00. טלפונים: 03-433300, 03-433500.

יד ביד - אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה ירושלים - 02-243358, ת"א - 226027 (24 שעות), חיפה - 04-229488 (11.00-20.00), גליל מערבי - 04-922222.

קו פתוח לילדים במצוקה בימי ב' רדיו - טל. 222732.

"קו פתוח" - אוזן קשבת לילדים ובני-נוער 03-221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסת' לרפואת שיניים בישראל
בתל-אביב - בימים א'-ה' בין השעות: 23.00-21.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 24.00-18.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 21.00-15.00.
הכתובת: רח' בר-כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' 513566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ-20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00-9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 וליד המשבירו קומה א', טל' 294869, 03-285822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'-ה' בשעות 21.00-17.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל-אביב — טל' 03-5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03-261113
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן כרמיאל וגליל מערבי — 04-968410
ער"ן נתניה — טל' 053-339316
ער"ן כפר-סבא — 052-913999
ער"ן באר-שבע — טל' 057-418111

סילוק מיטורדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. בני-ברק, גבעתיים — טל' 781111. רמלה — 101, טל' 08-221022. טלפון 065-93534, שכם — 101. נהריה — טל' 04-823333. 04-951401. ים — טל' 5511111. באר-שבע — טל' 057-74767. טח"ל בגוש דן, טל' 03-330848.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל-אביב
מרחב תכנון מקומי הרצליה
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה-1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל-אביב הוליטה, באישור שר הפנים, לאשר "תכנית מס' הר/1664 א' שינוי לתכנית מיתאר מקומי מס' הר/410א"

ואלה השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש: 6674 חלקות: 164, 163 (חלק).

עיקרי הוראות שינוי התכנית: א. שינוי יעודי שטחים משטח ציבורי פתוח לחניה ציבורית כמסומן בתשריט. ב. הוראות פיתוח ותשתית. ג. קביעת תנאים לביצוע התכנית. ד. קביעת זכויות לבניה של 4 יחידות דיור בשטח רצפות כולל של 512 מ"ר ליחידה מסחרית בשטח של 200 מ"ר. ה. קביעת דרך ועיה פרטית כמסומן בתשריט.

הודעה על הפקדת שינוי התכנית פורסמה בילקוט הפרסומים 3248 התשמ"ה.

השינוי האמור, בצורה כאישרה הוועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה. וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

מרדכי כהנא, יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל-אביב

הוועדה המקומית לתכנון ובניה
רעננה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 להלן החוק:

ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הוועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 7651 חלקה 138 רח' התמר 20 מבוקשת הקלה 2.6% משטח המגרש דהיינו 27.6% במקום 26.56% המותרים.

כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הוועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לוועדה המקומית במשרדי העיריה.

ב. וולפוביץ
יו"ר הוועדה לתכנון ובניה

ועדת משנה לתכנון ולבניה
עיריית חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
ת.ב. 2157

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לוועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 91 בגוש 7164 רח' יצחק הלוי מס' 68 חולון הכוללת מתן הקלה. הקמת מקלט עילי במקום תת קרקעי החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ב'-1. את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדויות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת. ידוע לי כי הפרסום הנ"ל הינו על אחריותי בלבד, ואינו מהווה אשור למתן ההקלה המבוקשת.

משה נזלי, שמש

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
"הדרים"
הוד-השרון רח' רמתיים 36 טלפון 21178-052
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית לדיון, בקשה לבנית בית משותף ברחוב לוי אשכול במגדיאל, בהוד-השרון בגוש 6412 חלקה 220 על ידי חב' פריוט להשקעות בע"מ ואחרי חסון לבנין בע"מ והמהווה חריגה, היינו: שטח קומה גדל ב-3,29% (31,29% במקום 28%).

כל מעוניין, אם כבעל ואם כמחזיק אחרת, בקרקע, בבנינים או בנכסים אחרים שהתכנית משפיעה עליהם, יוכל לעיין בהעתקי התכנית במשרדי הוועדה המקומית בשעות הקבלה הרגילות, ולהגיש התנגדויות מנומקות בכתב לתכנית תוך 21 יום מתאריך פרסום זה.

צבי זהרות, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "הדרים"
תאריך 9.10.88

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
"המרכז"
רח' וולפסון 10 פתח-תקוה טלפון 902051
הודעה לפי סעיף 149 לחוק
ניתנת בזה הודעה

כי הוגשה לדיון הוועדה בקשה להקלה במפורט להלן, בסביון בשטח הבניה עד 6% ברחוב הרותם 7 גוש 6725 חלקה 50 מגרש 1263 — משה קריבושה.

כל המעוניין אם כבעל ואם מבחינה אחרת בקרקע, בבנינים או בנכסים אחרים שהתוכנית משפיעה עליהם. יוכלו לעיין בהעתקי התוכנית במשרד. הוועדה המקומית בשעות העבודה הרגילות ולהגיש התנגדויותיהם תוך 14 יום מתאריך פרסום זה.

י. ויסטרובסקי, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "המרכז"

תושבי השטחים יוכלו מעתה לשווק תוצרת חקלאית ללא תיווך ישראל

הסכם ראשון נחתם בין נציגי החקלאים בשטחים למשרד החקלאות, בעקבות לחצי הפרלמנט האירופי

שעיה

הבוקר ניתן היתר יצוא ראשון המאפשר לחברות בעזה לשווק תצואת פרי הדר, ישירות למדינות אירופה, זאת בעקבות לחצי הפרלמנט האירופי המשותף, שתבע מישראל להתיר שיווק תוצרת חקלאית מהשטחים לאירופה, ללא תיווכה של ישראל.

נציגי החקלאים הערביים מהשטחים, ובראשם תיי"ס פרס, ראש האגודות הקואופרטיביות החקלאיות בגדה, ונציגי משרד החקלאות התמו על הסכמים הכוללים נוהלי יצוא תוצרת חקלאית מהשטחים. נציגי החקלאים הערביים בירכו על הסיכום ואמרו, כי הוא מאפשר תחילת יצוא ישיר לאירופה כבר בעונה זו.

משרד החקלאות והמינהל האזרחי הנו"מ בין ישראל לשוק המשותף בנושא זה נמשך חודשים רבים.

על-פי ההיתר שניתן היום ליצוא מעזה, יוכלו חברות ההדרים ברצועה לייצא לאירופה 3,000 טונות אשכוליות. הפרי יוטען על אוניה בנמל אשדוד וייצא בדרכו לקניינים באירופה.

בחבל עזה ינפיקו היתרי יצוא נוספים לתפוזים לפי בקשות שיוגשו על-ידי יצרנים מקומיים.

מחרתיים יתכנס הפרלמנט האירופי לדיון מחודש על אישרור הסכמי הסחר עם ישראל, ויש להניח כי בעקבות ההסכמים לשיווק ישיר מהשטחים יאשרר השוק את ההסכמים עם ישראל.

שר האוצר, משה ניסים חנך אתמול בהרצליה רחוב על-שם אביו הרב יצחק ניסים. משמאל ראש עיריית הרצליה, אלי לנדאו. (צילום: יפ.פ.א)

בצה"ל מקווים לאישור התוכנית הרב-שנתית עוד לפני הבחירות

אבי בניהו, כתבנו הצבאי

במטה הכללי של צה"ל מקווים כי התכנית הרב-שנתית של הצבא תאושר בקבינט ובממשלה עוד בטרם הבחירות, בתקופת כהונתו הנוכחית של שר הביטחון יצחק רבין, שהיה שותף פעיל בעיצוב התכנית המתפרסת על פני עשר שנים.

קיים חשש כי גורמים שונים בקבינט ובממשלה יבקשו לדחות את אישור התכנית לאחר הבחירות עד שיוברר מי יהיה שר-הביטחון הבא.

אישור תכנית העבודה הרב-שנתית של צה"ל כרוך למעשה בתוספת של מאות מליוני שקלים לתקציב הביטחון בגין מה שמוגדר "התגברות האיומים בזירה".

תכנית העבודה של צה"ל תוצג עוד השבוע בפני שר הביטחון על-ידי הרמטכ"ל וראשי הזרועות ולאחר מכן יובא הנושא לקבינט ולממשלה.

התכנית הרב-שנתית של צה"ל עוסקת בנושאי רכש, פיתוח והצטיידות וכן תכנית בתחום בניין הכוח, מצבת כוח האדם ועוד. במרכזה מימוש החלופות ללביא ופרויקט ההצטיידות של חיל-הים.

יסולקו שלטים בלתי-חוקיים

יצחק שור

מחלקת עבודות ציבוריות של הממשלה והסיירת הירוקה יסלקו שלטים בלתי חוקיים, המוצבים בצידי הדרכים הבין-עירוניות ואף יתבעו לדין את עברייני השילוט.

כך סוכם אתמול בפגישה משותפת של ועדת הבחירות המרכזית, נציגי מע"צ, רשות שמורות הטבע והשירות לאיכות הסביבה. לדברי המשתתפים גדל בימים האחרונים מספר השלטים, המוצבים בעיר על פלטפורמות ענק, בשדות חקלאים הסמוכים לדרכים.

נחתם הסכם דואר מהיר עם מצרים

יצחק שור

ארגון הדואר של מצרים נענה לפניית רשות הדואר בישראל להנהיג שירות דואר מהיר בין שתי הארצות. במכתב התשובה שהגיע ללשכת שר הכלכלה והתקשורת גד יעקבי, מציין סגן נשיא ארגון הדואר המצרי, סובחי אל-מאלאח, כי ארגונו מקבל את הצעת רשות הדואר הישראלי להנהיג שירות זה, וכי הוא מציע להפעיל את השירות מיידית.

על פי הנחיית שר התקשורת שיגרה היום רשות הדואר מברק תשובה למצרים, בו הועברו פרטי השירות ואופן הפעלתו וכן הצעה להתחיל בהסדר בראשית החודש הבא.

עם הפעלת השירות החדש ניתן יהיה לשגר דואר מהיר לשלוש ערים במצרים: קהיר, אלכסנדריה ופורט-סעיד, מ-136 מוקדי רשות הדואר ברחבי הארץ. מכתב הנשלח בשירות זה מגיע לתעודתו תוך 48 עד 72 שעות מעת משלוחו.

עיריית קרית-גת לדיון חירום במשבר התעסוקה

עתיים

מליאת מועצת עיריית קרית-גת זומנה לישיבת חירום הערב, כדי לדון במצב התעסוקה בבירת לכיש. ראש העירייה, זאב בוים, החליט על הישיבה, לנוכח המצב במפעלי תשלובת פולגת בחודשים האחרונים, והאיום של קונצרן כלל שרכש את מפעלי התשלובת לסגור שניים מחמשת המפעלים.

לפני החגים הצליחו נציגי מועצת הפועלים בקרית-גת לדחות הכרעת הנהלת הקונצרן לגבי גורל מפעל ליגת, אולם כפי שנודע, אין מתכננים סדרות עבודה חדשות לקראת סוף השנה. בעיות התעוררו גם במפעל "אומן" לסריגים.

בחודשים האחרונים היו פיטורים במפעלים נוספים בקרית-גת ובישיבה יחפשו דרכים ליצירת מקומות תעסוקה חדשים.

"המפלגות מוצגות באור שלילי ללא הבחנה ברורה ביניהן"

יצחק שור

ספרי הלימוד באזרחות אינם מלמדים את בני הנוער להבחין בין המפלגות ואף לא כיצד לבחור או להיבחר — טוענת ד"ר רות פירר, מבית הספר לחינוך של האוניברסיטה העברית, במחקר חדש על מצעי המפלגות ודרכן הפוליטית בחטיבה העליונה בארבע השנים האחרונות.

עיון בדיקה 25 ספרים ומצאה כי רק חמישה מהם מתייחסים למפלגות, ואלה מיועדים לבתי-הספר הממלכתיים בלבד. בספרים לחטיבות הביניים בבתי-הספר הממלכתיים והממלכתיים-דתיים אין כל התייחסות למפלגות. הספרים מלמדים את בני הנוער כיצד להכניס הפתק לקלפי, ואולם המפלגות מוצגות באורח שלילי, הרווח את הצעירים מן המפלגות ומן השיטה הדמוקרטית.

כל הספרים נוטים ימינה. הם מעניקים לגיטימציה לדמגוגיה מפלגתית ולפופוליזם, ואינם מבחינים בין מידע לפרשנות. סוגיית יחסי ישראל-ערב במסגרת לימודי האזרחות, נחשבת ללימוד רשות. רבים מן המורים מעדיפים שלא לעסוק בנושא מורכב זה.

מצעי מפלגות השמאל המובאים בספרים עמוסים מושגים לועזיים ומליצות. לעומת זאת מוצגים המרכז והימין בלשון ברורה. השמאל מוצג כמותקף בידי הימין מבלי להתגונן. לא ברור מהו ההבדל בין הגושים הגדולים בתחומי דת ומדינה. הימין מוצג כבעל עמדות בהירות ביחס לעתיד השטחים, ואילו השמאל סובל ממליצות, ארכנות ועירפול. בספרים אין התייחסות ל"כך".

חקירת אי סדרים ב"אגודה למען החייל" הועברה למשטרה

צבי כהן כתבנו הצבאי

תיק החקירה נגד רכז התחבורה של "האגודה למען החייל", הועבר לטיפול משטרת ישראל, לאחר שהושלם במערכת הביטחון. רכז התחבורה, יוסף נבו, שימש גם כנהגו של ראש האגודה.

החקירה נפתחה בעקבות קבלת מידע, מנהג שפוטר מהאגודה למען החייל, והוא העיד על אי סדרים בתחום הרכב ואחזקתו, וכן על קבלת טובות הנאה ואי סדרים בתחום רכישת הדלק והשימוש במוסכים.

לכתבנו הצבאי נודע, כי מבקר מערכת הביטחון ערך חקירה במשך מספר חודשים בעניין זה, ולאחר חוות דעת של לישכה משפטית, יועבר החומר לטיפול המשטרה בצירוף מסמכים, קבלות והתכתבויות המעידים על חשדות לכאורה. גורמים רשמיים במשרד הבטחון אישרו ידיעה זו.

דובר "האגודה למען החייל", חיים ליפשיץ מסר אתמול בתגובה ל"על המשמר": "ידוע לנו שהגיעה תלונה מנהג שפוטר מעבודתו על חשדות על עבירות לכאורה של טוהר מידות שבוצעו על ידי רכז התחבורה הארצי של האגודה למען החייל. החומר הועבר מידינו למבקר מערכת הביטחון לצורך בדיקה בהתאם לנהלים המקובלים".

שריד התעקש, והסכם התיירות עם הונגריה כמעט נדחה

מוטי בסוק

בשל משחקי יוקרה מגוחכים של שר התיירות אברהם שריר, נמנעה אתמול, כמעט, חתימת הסכם תיירות בין הונגריה וישראל. בסופו של דבר הסכים מזכיר המדינה ההונגרי לענייני תיירות, מיקלוש אנדריקו לחתום על ההסכם פעמיים, אתמול במשרד התיירות, והיום לחתום את החתימה המחייבת במשרד החוץ.

אנדריקו שהגיע לארץ שלשום, בראש משלחת רשמית של אישי תיירות הונגרים, התקבל על-ידי אנשי משרד התיירות בארץ, אשר ניהלו עמו את המגעים. במהלך הדיונים התברר, כי הונגריה מוכנה לחתום עם ישראל על הסכם תיירות רשמי, שיש לו גם משמעויות מדיניות. הסכם כזה, מקובל בין ארצות שיש להן יחסים דיפלומטיים. להסכם כזה יש תוקף רק אם חתמו עליו שרי החוץ או מי שהוסמכו על ידיהם.

היועצים המשפטיים של משרד החוץ, הבהירו ליועץ המשפטי במשרד התיירות, כי לחתימה של שריר אין תוקף. הודגש, כי להסכם יש חשיבות מדינית ותכל יהיה להתמיצו. השר שריר הודיע חד משמעית, "אם אני לא אחתום לא יהיה הסכם."

כאן, נכנסו לתמונה מנכ"ל משרד החוץ אברשה טמיר, מנהלי אגף אירופה והיועצים המשפטיים של המשרד.

בתום דו שיח מתיש, עם אנשי משרד התיירות, הושגה "הפשרה". אתמול, חתם שריר על הסכם חסר כל תוקף, והיום יחתום על ההסכם הרשמי שמעון פרס או בא כוחו. במשרד החוץ, בירושלים, הובעה אתמול תדהמה מהתנהגות שר התיירות.

50 בתי-ספר ישתתפו בניסוי למיחשוב מערכת החינוך

שעיה

משרד החינוך והתרבות מפעיל השנה ניסוי חדשני במסגרתו נעזרים בתי-הספר במערכת ממוחשבת בתחומי הניהול הפדגוגי. הנסיון מתקיים ב-50 בתי-ספר בערים הרצליה, חיפה, כפר-סבא, נתניה, פתח-תקוה עכו, ערד, ראשון-לציון ותל-אביב.

מנהלת האגף למיכון ולמערכות מידע במשרד החינוך, מסרה, כי הניסוי נערך במסגרת מאמצי המשרד לשיפור תהליכי הניהול וקבלת ההחלטות הפדגוגיות בעזרת מחשבים. אחת ממטרות הניסוי היא ליצור קשר ישיר ומהיר להעברת מידע בין בתי-הספר ומשרד החינוך בעזרת תיקשורת מחשבים.

המערכת החדשה מאפשרת למנהלי בתי-הספר לשפר את תהליך שיבוץ התלמידים בכיתות, לנתח את ציוני התלמידים, לעקוב אחר נוכחות התלמידים, לייעל את הקשר בין בית-הספר והרשות המקומית בכל נושא התשלומים ולשפר את הקשר עם משרד החינוך, בעיקר בתחום בחינות הבגרות.

תרופות חדישות למניעת נזקי התקפי לב — בכינוס בירושלים

עתיים

כינוס מדעי בינלאומי שירון בתרופות חדישות למניעת נזקי לוואי הנגרמים בעקבות התקף לב, שבץ מוחי, אסטמה ודלקות, נפתח השבוע בירושלים. פיתוחן של תרופות אנטי-לאוקוטריני המגינות על הגוף מפגיעות אלה, יעמדו במרכז הכינוס. ללאוקוטרינים הנוצרות בגוף החי, השפעות חיוביות ושליליות.

פרופ' אוריאל צור, מהמחלקה לחקר הורמונים במכון ויצמן, יו"ר הוועדה המארגנת של הכנס הסביר, כי "הלאוקוטרינים מופרשים ע"י תאים שנפגעו, ומשמשים למעשה כמערכת אזעקה למנגנוני ההגנה של הגוף השומרים עליו מפני זיהומים. עם זאת, חומרים טבעיים אלה עלולים לגרום נזק עד כדי יצירת התקפי לב, שבץ מוחי, אסטמה ודלקות. התרופות האנטי לאוקוטריניות מיועדות למניעת תופעות אלו".

הכנס נערך בחסות מכון ויצמן, ונתמך על-ידי חברות לייצור תרופות ומכוני מחקר בחו"ל. פרופ' ס. ברגסטרום, ממכון קרולינסקה בשטוקהולם, שהיה בין מקבלי פרס נובל לרפואה בשנת 1982, בזכות עבודה חלוצית בתחום זה, מכהן כנשיא הכבוד של הכנס.

בתי-ספר יסודיים נחנכו באום אל פחם וערערה

עתיים

שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, ביקר אתמול באום אל פחם וחנך שם בית ספר יסודי חדש, הממוקם באחת משכונות העיר ונקרא "אל מותנאבי" על שמו של משורר ערבי ידוע.

בבואו לאום אל פחם התקבל נבון על-ידי תושבים וילדי המקום. בטקס חנוכת בית הספר קיבל השר שי — מגש נחושת שעליו חרוטה המלה "שלום". לשר התלווה המפקח על החינוך היסודי באזור, אחמד ג'אברין.

ראש עיריית אום אל פחם, האשם מחמיד, שנועד לשיחה עם נבון העלה בפניו את הבעיות המיוחדות בתחום החינוך בעיר. מחמיד ציין, כי חסרים עדיין 50 חדרי לימוד, וביקש מהשר לפעול לכך שיותר תלמידים מאום אל פחם יתקבלו לסמינרים למורים בגלל המחסור החמור במורים בבתי הספר בעיר. שר החינוך אמר, כי יעשה ככל יכולתו בנושא זה והוסיף, כי אישר הקמת בית ספר נוסף על שטח 800 מ"ר שיביא לפתרון בעיית חדרי הלימוד החסרים.

בסיורו באזור ביקר השר נבון גם בישוב מוסמוס, שם חנך בית ספר נוסף וכן בערערה, שם חנך אגף חדש לתיכון המקצועי במקום.

למשפחת אבל ולקיבוץ מענית
משתתפים בצערכם
על מותו של
שמעון אבל
סניף מפ"ם ירושלים

הבוקר פגישה מכרעת על הסכם תוספת יוקר חדש

אבשלום קורה

צמרת ההסתדרות ולשכת התיאום של הארגונים הכלכליים יתכנסו הבוקר בבניין הוועד הפועל בתל-אביב, לפגישה מכרעת בעניין הסכם תוספת היוקר החדש. בפגישה ישתתפו מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, ומנגד נשיא לשכת התיאום, דב לאוטמן ויו"ר ועדת העבודה, דן פרופר.

בוועד הפועל העריכו אתמול, כי עד יום שישי, מועד פרסום מדד ספטמבר, יגיעו הצדדים להסכם רב שנתי, אך לפי שעה לא ירדה מסדר היום האפשרות שייחתם הסכם חד־פעמי, למרות התנגדות חריפה של חיים הברפלד ושל מזכירים ארציים הן בסקטור הציבורי והן במגזר התעשייתי־פרטי.

בנשיאות התאחדות התעשיינים, אשר התכנסה אתמול, הובעה מורת רוח קשה מהחלטת הוועדה המרכזת של ההסתדרות לשלם חד צדדית את תוספת היוקר, בשיעור פיצוי של שבעים אחוזים, במפעלי חברת העובדים. לדברי פרופר מעשה זה יגרום לתוהו ובוהו בכל המשק, בפרט כשהוא נעשה כשהמשק ההסתדרותי במצוקה.

צד"ל הרג 2 מחבלים בגבול רצועת הביטחון

יהודה צור

שני מחבלים נהרגו אתמול בבוקר בהיתקלות עם כוח צד"ל באיזור עיישיה, על גבול רצועת הביטחון. כוח של צד"ל ובראשו מג"ד, אסר נאסר, הבחין במטען חבלה גדול שהוטמן בצד הדרך.

כאשר חיילי צד"ל תפסו עמדות, נפתחה לעברם אש ממרחק של כמה עשרות מטרים, על־ידי חוליית מחבלים שהסתתרה במקום.

נאסר סיפר אתמול, שהוא ואנשיו תפסו עמדות, אחד המחבלים התרומם כדי לירות אר.פי.ג'י, והוא ירה בו והרגו. באותו רגע התפוצץ המטען, וכאשר התפזר העשן הבחינו חיילי צד"ל במחבל נוסף והרגו גם אותו.

ליד גופות המחבלים נמצאו מטולי אר.פי.ג'י, מקלע אר.פי.די, רובי קלשניקוב, ארגזי תחמושת ותרמילים עם מזון רב.

ככל הנראה השתייכו שני המחבלים לארגון חיזבאללה. בחודש האחרון נהרגו עשרה מחבלים בהיתקלויות עם צה"ל וצד"ל.

מפקד יחידת הקישור של צה"ל, תת־אלוף זאב זרחין, מסר שחיילי צד"ל פעלו בצורה מצוינת ומורגשת התקדמות גדולה ברמת החיילות שלהם.

למרות ששכל 3

אסר נאסר המג"ד שעמד בראש הכוח שהרג את המחבלים הוא בן למשפחה נוצרית מעיישיה. ב־1976 הרגו פלשתינים את אביו, יחד עם עוד 68 מתושבי המקום. לפני שנתיים וחצי נהרג אחיו שהיה מג"ד באזור עיישיה בהיתקלות עם מחבלים. בערב יום העצמאות נהרג אחר בהיתקלות עם מחבלים באיזור מיידון בהיותו, גם הוא, מג"ד בצד"ל.

כאשר הגנראל לחאד החליט לאסור על אסר נאסר לשרת התערבה אמו, ואמרה שלא יתכן שמישהו שאינו בן משפחת נאסר יהיה מג"ד בעיישיה, לחאד הסכים.

אוסף הנשק של חוליית המחבלים (צילום: דובר צה"ל)

בוטלה השעיית עמיצור וגולדשטיין מפרשת הפטורים

אבי בניהו

שניים מהחשודים המרכזיים בפרשת הפטורים מצה"ל יוחזרו מחר לתפקד בצבא. כך הינחה אתמול ראש אגף כוח אדם, האלוף מתן וילנאי.

ההנחיה טעונה עדיין אישור פורמאלי של הרמטכ"ל, שיינתן היום.

סגן אלוף נחי עמיצור, ישובץ בתפקיד אחר במערך הלוגיסטי, ורב סרן שושנה גולדשטיין תשובץ בתפקיד אחר במערך השלישות.

גורמים צבאיים מוסר אמש, כי אין כל קשר בין ביטול השעייתם להליך החקירה, שיימשך.

האוניברסיטאות לא יחתמו הסכם שכר חדש

יצחק שור

ועד ראשי האוניברסיטאות החליט אמש לא לחתום על הסכם שכר חדש עם אנשי הסגל האקדמי. המוסדות להשכלה גבוהה ייפתחו ביום א' הבא, 16 באוקטובר, ואולם המרצים מאיימים להשבית את המוסדות החל מיום ד' הבא. עובדי הסגל המינהלי כבר פתחו בעיצומים.

את החלטתם מנמקים ראשי האוניברסיטאות במצבם הכספי הקשה של המוסדות. השנה צפוי גירעון של 50 מיליון דולר, והגירעון המצטבר נאמד במאות מיליונים.

7,000 עובדי הסגל האקדמי תבעו, שוועד ראשי האוניברסיטאות יצטרף להסכם המסגרת שכבר נחתם בין ההסתדרות לממשלה ולמעסיקים, ונענו כי האוצר אינו מוכן להעביר למוסדות את כל סכום התוספת, המתחייב מן ההסכם, אלא רק את הסכום היחסי שבו משתתפת הממשלה בתקציבי המוסדות — כשני שלישים מהסכום הדרוש.

5 שוטרים נפצעו במבצע הריסת בתים בכפר טייבה

ניצנה רימון

מפקד משטרת טייבה, פקד סמי נקש, וארבעה שוטרים, נפצעו אתמול בעת שאבטחו מבצע הריסת מבנים בטייבה שבמשולש. נקש נפצע בינוני מפגיעת אבן, ומאושפז בבית החולים בכפר סבא. ארבעת השוטרים נפצעו קל, ושוחררו הביתה לאחר טיפול רפואי. כוח גדול אבטח אתמול את מבצע הריסת שלושת הבתים, שנעשה עפ"י צו מינהלי של יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ובנייה באזור המשולש. כוח המשטרה נתקל בעשרות מתושבי הכפר שהקיפו את המבנים והתנגדו להריסתם.

בהתפרעות נזרקו אבנים לעבר השוטרים, ופקד נקש נפצע מאבן בראשו. כמו כן ניזוקו שני כלי רכב משטרתיים, ששמשותיהם נופצו. הוזעקה תגבורת משטרה מתחנות כפר סבא ונתניה. המבנים נהרסו, ואחד עשר תושבים שהשתתפו בהתפרעות נעצרו לחקירה.

השבוע החל קטיף הקיווי בצפון. השנה מצפים לכמות של 1,400 טון פרי; כמעט פי שניים מיבול השנה שעברה. מרבית הפרי מיועד לשוק המקומי ו־200 אלף טונה מיועדים ליצוא לאירופה ולארצות הברית. עונת הקיווי תימשך עד מאי. בתמונה: מתנדבת וקיווי בקיבוץ יפתח (צילום: עמרם גלמי)

תרגיל ב„וולפסון" — נא לפנות לבי"ח אחר

רונית מורגנשטרן

בית־החולים ע"ש וולפסון בחולון פועל היום במתכונת שבת, בגלל תרגיל התמודדות עם פיגוע המוני שייערך בשטח בית־החולים. מרפאות החוץ יהיו סגורות, ולא תהיה קליטה של חולים מתוכננים.

חדר־המיון יפעל במתכונתו הרגילה, אך יקלוט מקרי חירום בלבד. הציבור מתבקש לא להגיע היום לבית־החולים „וולפסון" ולפנות בשעות הצורך לבתי־חולים אחרים באיזור.

האפיפיור דיבר נגד אנטישמיות

ארנון יפה (צרפת)

פאריס.— „שלום. אנו בני אותו אבא," אמר האפיפיור יוחנן פאולוס השני, בעברית, בקבלו משלחת של הקהילה היהודית בשטרסבורג.

הוא קיבל את הרב הראשי של העיר וראש הקהילה במשרדי־הכנסייה, בכיכר שבה הועלו על המוקד 200 יהודים בימי־הביניים, וגינה את האנטישמיות.

התבצר בביתו עם 3 ילדיו תקף שוטרים ונפצע בירייה

זהבה מוזס

שוטרי היחידה המיוחדת ללוחמה בטרור פרצו אתמול בבוקר לדירתו של חוזר בתשובה עמוס עופר (30), מיבנה, שרב עם אשתו, זרק אותה מהבית והתבצר בדירה עם שלושת ילדיו בני חצי שנה, שלוש ושש.

האשה פנתה לתחנת משטרת רחובות ולמקום נשלח שוטר. משסרב המתבצר לפתוח את הדלת הוזעקו כוחות משטרה רבים למקום ובהם היחידה ללוחמה בטרור.

כמה שעות לאחר מכן, נראה כי האיש מאבד שליטה וצועק על ילדיו, פרצו שוטרי היחידה דרך הגג, החלון ודלת הכניסה. בעת הפריצה הסתער לדירה שלף האב סכין וניסה לדקור את השוטרים. נורו לעברו שתי יריות ואחת פגעה ברגלו.

הפצוע הובהל לקבלת טיפול בבית החולים קפלן ומשם, כשהוא ... הפסיכיאטר המחוזי, הועבר לאשפוז בבית החולים באר יעקב.

לדברי שכנים, סבל הצעיר מהתקפות דיכאון, והרבה לריב עם אשתו. האיש הועבר לבית החולים והאם חזרה להרגיע את ילדיה.

עובדי בל"ל מאיימים לצאת ל־2 ימי חופשה מאורגנת

אורי נחשון

עובדי בנק לאומי מתחילים היום לנקוט בצעדים ארגוניים, ומאיימים לצאת לחופשה מאורגנת בימים חמישי ושישי השבוע.

מטה המאבק של עובדי הבנק התכנס אתמול לדיון, והובעה בו מחאה חריפה על חוסר ההתקדמות במגעים לחתימת הסכם שכר חדש. המטה החליט לקיים היום ומחר שישה כנסים גדולים של עובדים בכל הארץ, כדי להסביר להם את המצב שנוצר ביחסי העבודה בבנק.

הוחלט כי אם לא יהיו התפתחויות ביומיים הקרובים, ישקול מטה המאבק להוציא את כל עובדי הבנק לחופשה מאורגנת בת יומיים.

גופת שועל נוסף נגוע בכלבת נמצאה ליד אילת

בצלאל רובין

שועל נוסף נגוע בכלבת נתגלה שלשום באילת. השועל נמצא מת בנחל שמצפון לאילת. ד"ר יעקב זבירין, הוטרינר של אילת, מסר שגופת השועל הועברה עוד שלשום למכון הוטרינרי בבית־דגן, ואתמול נתקבלה הודעה מהמכון המאשרת שהשועל היה נגוע בכלבת.

זהו השועל השני הנגוע בכלבת שנתגלה באילת, לאחר שלפני שבועיים נשך שועל שני אנשים, ביניהם ילד בן שנתיים וחצי, בשכונה מערבית של העיר. כל האנשים שבאו במגע עם השועל חוסנו בזריקות נגד כלבת.

„ירושלים מתכוונת לספח שטחים ממועצת מטה יהודה"

יצחק שור

דוד דוד, העומד בראש המועצה האזורית הגדולה בישראל, „מטה יהודה", האשים אתמול את עיריית ירושלים בכוונות לספח לתחומה שטחים של „מטה יהודה". בין היתר, טוען דוד דוד, מתכוונת ירושלים לספח את המועצה המקומית מבשרת ציון.

נודע, כי מנכ"ל משרד הפנים, אריה דרעי, הקים לפני כמה חודשים ועדת חקירה, שמטרתה לבדוק את נושא צירופה של מבשרת ציון לירושלים. ועדה פנימית של עיריית ירושלים, בראשות הגזבר עוזי וכסלר, בודקת את הסיפוח, אך טרם השיבה לפניית משרד הפנים.

מצרים וארגנטינה מפתחות טיל בעל טווח של 900 ק"מ

סט"א

ג'נבה.— מצרים וארגנטינה מפתחות יחד טיל לטווח בינוני, במימון עיראק ובעזרת טכנולוגיה גרמנית ואיטלקית — גילה השבועון „הבדר".

השבועון מציין, כי לטיל החדש, „קונדור־2", יהיה טווח של 900 ק"מ. חברה מערב־גרמנית סיפקה לארגנטינה את הטכנאים העוסקים בבניית הטיל, וחברה־בת של „פיאט" סיפקה מנועים ומערכות הנחיה.

העתון מגלה, שטילים אלה יסופקו באמצעות שוויץ. עוד כותב העתון, כי כעשרים מדינות באסיה ובאפריקה מנסות להשיג או לייצר כלי־נשק המסוגלים לשאת מגוון של ראשי־חץ למרחק של מאות או אלפי קילומטרים.

עוד נמסר, כי הטיל החדש מדאיג גם את ישראל.

לחברה ציבורית גדולה
דרושה
מגיה/ה – עורך/ת לשוני/ת
לעבודה בקבלנות בהגהה
וסיוע בעריכה לשונית
של כתבי־עת וחוברות
לפנות בכתב: לת.ד. 25, תל־אביב 61000
(למיכל) ולציין נסיון קודם וממליצים.

רכז הביטחון של שילה: זאב בכה כשראה שהרג; הרועה: ירה עלינו

עתי"ם

בבית המשפט המחוזי בירושלים נמשך אתמול שלב ההוכחות במשפטו של ישראל זאב (38) משילה, המואשם בהריגת רועה ערבי, ג'ודה עבדאללה עוואד מהכפר תורמוס־עיה, במאי השנה.

אתמול העיד אביגדור שין, רכז הביטחון השוטף של שילה. שין היה ביום התקרית רחוק מהיישוב, ולדבריו קיבל הודעה במכשיר הקשר שערבים מסתובבים ליד בית בקצה היישוב. הוא סיפר שהחליט לשלוח למקום את ישראל זאב, שהוא איש כיתת הכוננות של המקום. שין סיפר שהוא סומך על זאב, והעדיף לשלוח אותו ולא מישהו מהשומרים חיילי המילואים. „חשבתי שישראל זאב מיומן יותר במה שקורה באזור, מודע להתראות ביטחוניות ולמצב בשטח".

אחרי התקרית נקרא שין לחזור במהירות, ורץ לשם. לדבריו, ראה את הנפגע שוכב על האדמה כשפניו מטה, פצוע קשה בראשו. הוא הזעיק אמבולנס ורץ לקרוא לעזרה רפואית.

לדבריו, רכז ישראל זאב היה מזועזע. „הוא פרץ בבכי מר כל כמה דקות על שהרג אדם", אמר.

אחריו העיד מג'די פרג', רועה צאן בן 22 שהיה במקום עם שלושה חבריו, ביניהם הרועה שנהרג. פרג' סיפר, כי לפתע שמע ירי בצרורות, ואז הבחין בזאב המתקרב לעברם. „הוא ירה פעם שנייה עלינו, ובפעם השלישית הוא אמר, תלכו מכאן.

ריזאק, חבר שלי, אמר לו, אנחנו הולכים. לא עברה שנייה והוא ירה שוב. ראיתי את ג'ודה נופל על האדמה", סיפר.

סנגורו של זאב עו"ד יעקב וינרוט, ניסה לשכנע את העד שזאב ירה לעבר הקרקע. הוא ציטט קטע מתוך עדותו של פרג' במשטרה, בה הוא אומר כי זאב ירה לכיוון האדמה, אך אחר כך הוסיף את המלים „ממש עלינו". פרג' השיב „אני לא אמרתי לכיוון האדמה. איך זה יכול להיות שהוא יירה באותו זמן עלינו ולכיוון האדמה?"

העד הדגים כיצד החזיק זאב את הרובה צמוד לבטנו, בזווית ישרה. „אני לא ציפיתי שהוא יירה עלינו.

הייתי מבוהל. העדר שלנו ברח כששמע את היריות. אנחנו לא זרקנו אבנים כדי להבריח את הכבשים".

המשפט יימשך ב־20 באוקטובר.

עו"ד רונלד חיים מואשם ב־6 אישומים ביניהם: פריצה, גניבה, מרמה וזיוף

עתי"ם

בבית המשפט המחוזי בתל אביב החל אתמול שלב ההוכחות במשפטו של עו"ד רונלד חיים (37), המואשם בשיחוד מזכיר ביהמ"ש לתעבורה ובפריצה למצודת זאב, כדי לבצע תרמית במסגרת מאבקי כוחות בליכוד.

הוא מואשם בעבירות של מתן שוחד, הדחה בעדות, ניסיון לשבש הליכי משפט, זיוף בנסיבות חמורות, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, פריצה וגניבה, ושבועת שקר.

בכתב האישום המתוקן שהוגש לבית המשפט טענו נציגות התביעה, עורכות הדין עומרה אורנשטיין וזמירה גולדנר, כי הנאשם איים באמצעות יהודה פרנקל (עד המדינה) על שני בני זוג שהיו אמורים להעיד נגדו במשפט על עבירות זיוף מסמך. בסעיף האישום השני נטען, כי הנאשם מסר לפרנקל 4,000 דולר כדי שישחד את מנהל לשכת רישום המקרקעין בנתניה להסתיר תרמית שביצע.

בסעיף השלישי נטען, כי חיים פרץ למשרדו של עו"ד מנחם יוריסטה, וגנב מסמכים משפטיים הנוגעים לתיק בו טיפל עבור אחד מלקוחותיו.

בסעיף הרביעי נטען, כי הנאשם ופרנקל גבו במרמה כ־1,500 דולר מאשתו של בעל חברת נסיעות שנעצר בחשד לעבירות שוחד ומרמה, תמורת הבטחתם לטפל בשיחרורו בעזרת קשריהם עם אנשי משטרה ועם פקידי בית המשפט.

בסעיף החמישי נטען, כי הנאשם מסר לפרנקל 1,000 דולר שוחד, שנועדו לאברהם פלאי (מזכיר בית המשפט לתעבורה שנידון לשנתיים מאסר) כדי שיבטל שלושה גזרי דין נגד לקוחה שלו ואכן, עונשי פסילת הרשיון בוטלו והקנסות הופחתו.

באישום השישי נאמר, כי הנאשם פרץ למצודת זאב בתל אביב במטרה להעלים מסמכים ולאפשר בכך לכ־100 אנשים המקורבים ליו"ר הסניף ברעננה, להצטרף כחברים חדשים ולהעניק שליטה למחנה השר דוד לוי, עמו נמנים אותם אנשים.

בפתיחת שלב ההוכחות הופיעו עדי תביעה ביניהם סנ"ץ אבי פדר מהיחידה הארצית לחקירת פשעים שהפעיל את יהודה פרנקל והיה ממונה על חקירתו של רונלד חיים. סנ"ץ פדר סיפר על חקירתו של חיים ועל דרכי הפעלתו של פרנקל.

המשפט יימשך היום, ומחר צפוי להישמע עד התביעה המרכזי, יהודה [illegible]

העליון הכפיל עונשו של אנס משנתיים ל־4 שנים

עתי"ם

בית המשפט העליון הכפיל את עונשו של יוסף מקרו, שהורשע באונס ובמעשה סדום. מקרו נידון בבית המשפט המחוזי בת"א לשנתיים מאסר בפועל, ופרקליטות המדינה ערערה לבית המשפט העליון על קולת העונש. שלושת שופטי בית המשפט העליון, דב לוין, גבריאל בך ויעקב מלץ, קבעו שיהיה עליו לרצות ארבע שנות מאסר בפועל.

מקרו תקף בחורה שהיתה ידידתו וניתקה את קשריה עימו, הוביל אותה למקום נידח בסביבות מגדל צדק ושם אנס אותה באלימות וביצע בה מעשה סדום אכזרי.

„ברור לנו כי העונש מחטיא את המטרה, ולא נותן את המשקל הנדרש לחומרת המעשה ולהתעללות, להשפלה ולנזק הנפשי שנגרם למתלוננת כתוצאה מהמעשים החמורים שנעשו בה", קבעו שופטי בית המשפט העליון

השוטר שהיה אימת הבוהמה חשוד בסחיטה ובתקיפה

עתי"ם

בעל משרד לחקירות, אלי רדון (42) לשעבר קצין משטרה שהיה ידוע בכינוי „אימת הבוהמה" בשל חריצותו בלכידת עברייני סמים, הובא אתמול לבית משפט השלום בתל אביב כחשוד בסחיטה באיומים, תקיפה, כליאת שווא, והתחזות לקצין משטרה.

בא כוח המשטרה, פקד עמי מלול, טען כי ב־7 באוקטובר כלאו רדון יחד עם אחרים נער בן 17, לאחר שהבחינו בו רוכב על אופנוע שנגנב שבועיים קודם לכן. החשוד, יחד עם אחרים, ניסו לסחוט באיומים 4,000 שקלים מאביו של הנער כפיצוי על גניבת האופנוע. פקד מלול ציין בבקשת המעצר, כי אלי רדון חשוד עוד בהתחזות לקצין משטרה במהלך פגישתו עם אביו של הנער וכן הוא חשוד בתקיפתו הפיזית של הנער.

הצדדים הסכימו לשחרר את רדון בערבות, בתנאי שיפקיד את דרכונו במשטרה ולא ייצור קשר עם גורמים המעורבים בפרשה.

רדון טען שהאשמתו היא עלילת שווא. לטענתו, לכד את הנער־שגנב אופנוע השייך לו ו"המתלונן הסכים לעיסקה, לפיה אם אבטל את תלונתי נגדו, הוא יסכים לבטל את תלונתו נגדי".

השופטת שרה גדות החליטה לשחרר את רדון בערבות וציינה, כי קיימות ראיות קבילות המבססות את החשדות נגדו. השופטת אסרה על רדון לצאת מן הארץ וליצור קשר עם אביו של הנער ועם הנער עצמו.

תלמידה תובעת פיצוי מאגד על פגיעה באסון הבונים

עתי"ם

גלית כהן (16), תלמידת בית הספר "ברנר" בפתח תקוה שנפצעה בהתנגשות אוטובוס ורכבת בצומת הבונים הגישה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה נגד חברת אגד. [illegible]

לדברי התובעת, היא [illegible] ואיבדה את הכרתה. כשלושה חודשים השתמשה בכיסא גלגלים, ולאחר מכן נזקקה תקופה ארוכה בקביים. היא סובלת מכאבי ראש וסחרחורות, ומתעלפת לעיתים קרובות. בעקבות התאונה היא מוגבלת בהליכה, וסובלת מליקויים מיכוח, וקשיי קריאה וריכוז, הישגיה בלימודים ירדו, וקשריה החברתיים נפגעו, ועוד תזדקק לטיפולים רפואיים רבים ויקרים.

אזרחים זיהו והסגירו 2 הרמאים מ„בשידור חוקר"

יואב אביב

בתוכנית האחרונה של „בשידור חוקר" ביקשה המשטרה את עזרת הציבור במציאת צמד נוכלים שנהגו להתחזות לנהג מונית ונוסע, ורימו עוברי אורח, בעיקר קשישים.

שלשום בצהריים הודיעו שני אזרחים למשטרת יפו, שזיהו את הצמד, האחים יצחק ומישל דירדה, במסעדה ביפו. כשהגיעו השוטרים הם כבר לא היו שם, אך נלכדו במוסך סמוך.

על גופם לא היו כל מסמכים מזהים, אבל נתפסו עליהם 3,000 פרנקים צרפתיים, כסף ישראלי רב ותכשיטי זהב. הם הכחישו את זהותם, וצוות ממפלג ההונאות של מרחב חיפה נשלח לתל אביב וזיהה את השניים בוודאות.

פרשת כור הורידה שערים

כתב „על המשמר"

גלגלי הבורסה

שוק המניות החופשיות הושפע אתמול מפרשת קונצרן כור, ובמרבית המניות נרשמו היצעים וירידות שערים מתונות. מחזור העסקות בשוק המניות המשיך לגדול והגיע לכ־74 מיליון שקל. שעריהן של 183 מניות ירדו במהלך המסחר, לעומתן, עלו 60 ו־171 מניות נוספות נסחרו ללא שינוי בשער.

באפיקים הסולידיים היתה אתמול יציבות, עם תנודות קלות בלבד במניות הבנקים שבהסדר, שנסחרו במחזור של כ־67 מיליון שקל. בשוק אגרות החוב נמשכה פעילות חיובית עקב זרימת כספים לקרנות הנאמנות הסולידיות. שערי אגרות החוב עלו בשיעור מתון של כ־360 מיליון שקל ומחיר האג"מ נקבע במכרז ל־102.5%.

בשוק המניות נבלמה אתמול המגמה החיובית שהיתה בימי המסחר האחרונים. המשקיעים שהושפעו מבעיות בקונצרן כור ומבקשת הפירוק של נחרה על־ידי בנק אמריקני מיהרו להוריד היצעים בשורה ארוכה של מניות, ובמיוחד במניות של חברות גדולות הנסחרות במ.ר.צ. בשלב ראשוני של המ.ר.צ. הופיעו היצעים בהיקף של כ־3 מיליון שקל, אולם להפתעת סוחרים רבים הם נקלטו תוך ירידות מתונות בלבד וללא שינוי בשערים, כשהקונים העיקריים היו קופות הגמל של בנק הפועלים. הן רכשו כמויות גדולות של מניות כלל תעשיות, כלל ישראל, דיסקונט השקעות ואחרות.

בהמשך המסחר במשתנים נסחרו מרבית המניות ביציבות עם תנודות מתונות כאשר לקראת סוף המסחר שוב הורגשה חולשה, ושערי מרבית המניות ירדו בין 0.5% עד 1.5%. בסיכום המסחר ירד מדד המשתנים בכ־0.8% תוך מחזור מצומצם של כ־1.2 מיליון שקל. הפעילות הבולטת במשתנים נרשמה במניות הכשרת הישוב שעלו ב־1% במחזור של כ־220 אלף שקל. כמו כן נרשמה פעילות ערה במניות מפעלי נייר, דיסקונט השקעות והלק, ומנגד לא נקשרו עסקים במניות שלטון, כלל סחר ועלית.

בין המניות שירדו בשיעור חד במסחר הרגיל בלטו שורה של כתבי אופציה. כך נרשמו ירידות של כ־18% באופציות של קונסורטיום ושל [illegible] 15%. לעומתן עלו בשיעור חד מניות חברת [illegible] בשל פעילות ספקולטיבית, ומניות של אורדים ומגן שעלו עד 10%. כמו כן נמשכה מגמה חיובית במניות אלקטרה 1 וגיבור סברינה.

לישקה, שושנה וסרמן
ולקיבוץ מסילות
אתכם באבלכם
על מותו של
אבי
חברים בקיבוץ רמות מנשה

למשפחת [illegible] וכל קיבוץ מסילות
משתתפים בצערכם הכבד
על מותו של
אבי
מכל צוות „הסתור" רמת־גן

לשמעון פרחה ובני ביתו.
אתכם באבלכם על מות
פלורי פרחה
(בניכר)
בית להבות־הבשן

למרגלית והמשפחה
אתכם בצערכם
במות
האב
חניכי ועובדי מוסד „שיקמה"

לסבתא ולנטינה, מרגלית והמשפחה
אתכם בצער באבל
במות סבא
משה ז"ל
קיבוץ כרמיה

עם לילי ברקאי והמשפחה
משתתפים באבלכם במות
האחות
קיבוץ העוגן

במלאת עשר שנים
לפטירתו של
משה ארם
נעלה לקברו, ביום חמישי, 13.10.88,
בשעה 11.00 לפנה"צ
לבית העלמין בקרית שאול
אוטובוס יצא בשעה 11 מרחוב ארלוזורוב 93
ע"י הועד הפועל של ההסתדרות
בית ראשוני פועלי ציון
מכון רינגלבלום
הוצאת הספרים
והספריה ע"ש י.ל. פרץ

מדינת ישראל
משרד החקלאות
הנהלת משרד החקלאות מתכבדת להזמינך
לטכס האזכרה וחלוקת הפרסים ע"ש
דן ויוסי ספיר ז"ל
הטכס יתקיים ביום רביעי, א' בחשון תשמ"ט,
12.10.88, בשעה 13.00 בבית הקיבוץ הארצי,
רח' ליאונרדו דה־וינצ'י 19, תל־אביב
ישא דברים שר החקלאות, אריק נחמקין
ידידי האחים ומוקיריהם,
המשפחה ועובדי משרד החקלאות מוזמנים.
בטקס יחולקו פרסים לחקלאי ולמדריך חקלאי מצטיינים